

Vlaanderen
is ondernemen

Het Agentschap Innoveren & Ondernemen
en het “Fonds Innoveren en Ondernemen”

JAARVERSLAG 2020

Overzicht

Voorwoord.....	5
Missie, taken, algemene organisatie en kerncijfers van het Agentschap Innoveren & Ondernemen	8
Activiteiten van het Agentschap Innoveren & Ondernemen.....	14
1. Informeren en oriënteren	15
1.1. Algemene werking frontoffice	15
1.2. Contact Center	15
1.3. Vlaamse Kredietbemiddelaar.....	17
1.4. Team Bedrijfstrajecten.....	17
1.5. Flanders DC	19
1.6 Intellectuele Eigendom	21
1.7. Uitbouw digitaal loket.....	22
1.8. Acquisitie.....	23
1.9. Flanders care	23
2. Bevorderen van het ondernemerschap.....	24
2.1. Algemene beschrijving van het beleid	24
2.2. VLAIO Netwerk.....	26
2.3. Beeldvorming rond ondernemerschap	28
2.4. Ondernemend onderwijs en ondernemende jongeren.....	28
2.5. STEM	30
2.6. (Pre)startersondersteuning.....	31
2.7. Ondersteuning voor snelle groeiers.....	37
2.8. Opvolging en overname	38
2.9. Ondernemingen in moeilijkheden	39
2.10. Financiering van ondernemingen	40
2.11. Detailhandelsbeleid	41
2.12. Smart Cities	42
2.13 Kennisdiffusie Hogescholen	42
2.14. Sociale Innovatiefabriek (SIF).....	44
2.15. Toegang tot beroep.....	45
3. Stimuleren van groei, transformatie en innovatie	46
3.1. Innovatiesteun voor bedrijven.....	47
3.2. Baekeland-mandaten	49
3.3. Innovatiemandaten.....	50
3.4. Steun aan samenwerking en kennisverspreiding	51
3.5. kmo-portefeuille	53

3.6 kmo-groeisubsidie.....	56
3.7. Digitale transformatieprojecten	58
3.8. Hindermaatregelen	59
3.9. Strategische TransformatieSteun (STS).....	62
3.10. Ecologiesteun	63
3.11. Compensatie indirecte emissiekosten	65
3.12. Screen Flanders.....	66
3.13. Ecologisch en veilig transport	67
4. Bedrijven door de crisis helpen - coronamaatregelen.....	69
4.1. Corona Hinderpremie	69
4.2. Corona Compensatiepremie	71
4.3. Corona Ondersteuningspremie.....	72
4.4. Vlaams beschermingsmechanisme, Nieuw Vlaams Beschermingsmechanisme & Vlaams Beschermingsmechanisme 3)	74
4.5. Terugbetaalbaar voorschot voor evenementen	79
4.6. Handelshuurlening.....	80
5. De omgevingsfactoren faciliteren.....	82
5.1 Economisch locatiebeleid	82
5.2 Activeringsbeleid voor on(der)benutte bedrijventerreinen	83
5.3 Steunverlening bedrijventerreinen, bedrijventra en incubatoren.....	84
5.4 Handelsvestigingenbeleid	85
6. Ondersteuning van internationale samenwerking	86
6.1. Deelname aan internationale programma's.....	86
6.2. Cofinanciering van internationale projecten	88
6.3 Kruisverbanden Vlaamse financiering en deelname Europese programma's.....	94
6.4 Deelname aan IPCEI (Important Project Common European Interest-IPCEI).....	96
6.5. Dienstverlening Innovatiepartnering & Technologietransfer (Enterprise Europe Network)	97
7. Beheer Europese structuurfondsen	101
7.1. Een efficiënt beheer van het EFRO-fonds: EFRO-Vlaanderen programma.....	101
7.2. Een efficiënt beheer van het EFRO-fonds: Interreg-programma's	102
8. Clusterbeleid en specifieke initiatieven	105
8.1. Speerpuntclusters	105
8.2. Innovatieve BedrijfsNetwerken	111
9. Missies en transitie	115
9.1. Digitalisering (inclusief beleidsagenda's AI en cybersecurity)	115
9.2. Industrie 4.0	117
9.3. Klimaat en energie	118
9.4. Circulaire economie	119

Bijlagen.....	120
Bijlage 1: Beslissingscomité bij het Fonds Innoveren en Ondernemen	121
Bijlage 2: Ethisch Strategisch Advies Comité	124
Bijlage 3: Overzicht van de vastleggingen op het Fonds Innoveren en Ondernemen	125
Bijlage 4: Overzichtstabellen bedrijfssteun	128
Bijlage 5: Wettelijk kader steunmaatregelen	131
Kmo-portefeuille	131
Kmo-groeisubsidie	131
Hinderpremie	131
Rentetoeelage als gevolg van Hinder Openbare Werken.....	132
Inkomenscompensatievergoedingen hinder openbare werken.....	132
Strategische Transformatiesteun.....	132
Ecologiesteun.....	133
Compensatie Indirecte Emissiekosten	133
Screen Flanders.....	134
Ecologisch en veilig transport van goederen	134
O&O-bedrijfsprojecten	134
Kmo-programma	135
Sprint-projecten	135
Personalised Medicine ICON.....	135
Baekeland-mandaten.....	135
Innovatiemandaten.....	136
Vlaams InnovatieSamenwerkingsverband (VIS)	136
TETRA	136
COOCK.....	136
Landbouw- of LA-trajecten	136
Vlaams EFRO-programma	136
Coronamaatregelen	137
Bijlage 6: Overzicht gesteunde bedrijven	139

Voorwoord

Voorwoord

Net zoals voor veel andere organisaties was 2020 voor het Agentschap Innoveren & ondernemen (VLAIO) een bijzonder jaar. De eerste maanden van 2020 leken nog vrij normaal te verlopen. Als sluitstuk van de fusie tussen het Agentschap Ondernemen & IWT werd op 1 januari 2020 gestart met een **nieuwe organisatiestructuur**. Daarnaast stond in 2020 ook een nieuwe fusie voor de deur met de integratie van een deel van Syntra-Vlaanderen in het VLAIO. Op het vlak van digitalisering en datagedreven werking stonden een aantal projecten op stapel die het agentschap op dit vlak naar een hoger niveau moesten tillen en ook het werken aan organisatiecultuur en het uitbouwen van een collegiale en sociale cultuur met de nodige aandacht voor psychosociale aspecten stond op de planning.

Zowel op het vlak van vormgeving van de eigen organisatie als op het vlak van de ontwikkeling van nieuw beleid stond er in het begin van 2020 dus heel wat op de agenda. Dit alles naast de dagelijkse werking van het agentschap die uiteraard ook heel wat tijd en capaciteit in beslag neemt.

Begin maart veranderde de wereld echter. De lockdown en het sluiten van een groot deel van de economie zoals horeca en winkels betekende voor het doelpubliek van het agentschap een zware klap en maakte de nood aan ondersteuning door het agentschap plots groter en van een geheel andere aard. Naast de ondersteuning aan ondernemingen die innovatieve projecten willen opzetten en steun voor opleiding en investeringen, werd het agentschap plots geconfronteerd met ondernemers die hun inkomen verloren en nood hadden aan financiële middelen om te overleven en een faillissement te vermijden.

Aan de ene kant nam het agentschap een coördinerende rol op als aanspreekpunt voor ondernemingen in Vlaanderen. VLAIO werd de **corona hotline** voor alle ondernemersvragen. Dit had een enorme impact op het VLAIO Contact Center. Langs alle kanten werden we gebombardeerd: via mail, telefoon, WhatsApp en doorgestuurde vragen die de 1700-lijn niet kon beantwoorden. De gloednieuwe 'Vlaio-klantendienst' bemannen, deden we met een kern van een 15-tal personen, aangevuld met tijdelijke redders in nood vanuit andere diensten. Voor alles wat met corona en de impact van het virus op ondernemingen te maken had, werden webpagina's aangemaakt en voortdurend up-to-date gehouden. Ook dit werd met vereende krachten opgenomen.

Naast deze nieuwe uitdagende opdracht als aanspreekpunt voor alle coronavragen werden een aantal **nieuwe steuninstrumenten** in het leven geroepen die ondernemers in staat moesten stellen de crisis door te komen: corona-hinderpremie, compensatiepremie, corona ondersteuningspremie, Vlaams beschermingsmechanisme,... , maar ook sectorspecifieke maatregelen voor detailhandel en evenementensector in vlotte samenwerking met andere overheidsagentschappen als PMV/z, departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media, Toerisme Vlaanderen, Sport Vlaanderen, Event Flanders, Aangezien het inkomen van ondernemers wegviel was het hierbij van belang zeer snel te handelen. Op 12 maart werd de lockdown aangekondigd, de juridische basis voor de corona-hinderpremie werd gelegd op 15 maart en op 20 maart keurde de Vlaamse regering de corona hinderpremie goed. Dankzij de expertise binnen VLAIO voor het opzetten van steuninstrumenten werd in een recordtempo een applicatie gebouwd en konden de eerste aanvragen via een volledig digitale aanvraag ingediend worden op 26 maart. Daarbij werden de principes gevolgd die het agentschap hanteert voor al zijn instrumenten: duidelijkheid, eenvoud en transparantie. In totaal

werden voor de periode van half maart 2020 tot eind december 2020 meer dan 350.000 aanvragen goedgekeurd voor een totaal van meer dan 1,8 miljard euro. De belangrijkste maatregel (zowel in omvang als in budget) was de Corona Hinderpremie met ca. 106.000 begunstigden voor 1,1 miljard euro. Hoewel de steun snel en efficiënt toegekend werd, waren we niet blind voor mogelijke fraude of misbruiken van de instrumenten. Daarom werd in deze periode de werking van de dienst inspectie ook versterkt en werden controles opgestart op basis van een geautomatiseerde risicoanalyse.

Naast deze nieuwe opdrachten die zeer veel tijd en inspanningen vergden, werd de lange termijn echter ook niet uit het oog verloren. De recurrente werking van het agentschap bleef al deze tijd gewoon verder draaien. We noteerden zelfs een grote stijging van de aanvragen vanuit ondernemingen voor innovatiesteun. In 2020 hebben bijna 700 Vlaamse bedrijven innovatiesteun ontvangen. Dat is ruim een derde meer dan in 2019. In totaal gaat het om een bedrag van meer dan 260 miljoen euro. Net als de voorbije jaren is ook in 2020 het aandeel gesteunde kleine (ko's) en middelgrote ondernemingen (mo's) aanzienlijk groter dan het aandeel gesteunde grote ondernemingen (go). Voor het derde jaar op een rij zet deze trend zich ook door in de verdeling van het totale toegekende steunbedrag, waar kmo's 60% van de middelen ontvangen. De subsidies worden voor kmo's voor 70% in de vorm van ontwikkelingsprojecten toegekend.

De uitdagende projecten die bij het begin van het jaar op de planning stonden werden allemaal opgestart en verliepen grotendeels volgens schema. Dit alles in een context waarin telewerk de norm werd en iedereen op een andere manier moest leren functioneren. Ik wil hierbij alle medewerkers van VLAIO dan ook nogmaals bedanken voor de uitzonderlijke inspanningen die ze in dit uitzonderlijke jaar leverden.

Dit jaarverslag biedt een exhaustief overzicht van de subsidies, steun en diensten die het agentschap in 2020 aangeboden heeft en geeft zo een beeld van het brede palet aan maatregelen waarmee het agentschap de economie, innovatie en het ondernemerschap in Vlaanderen ondersteunt.

Mark Andries

Administrateur-generaal

Missie, taken, algemene organisatie en kerncijfers van het Agentschap Innoveren & Ondernemen

MISSIE van het Agentschap Innoveren & Ondernemen

Gedreven door de noden van de ondernemingen en de economische en maatschappelijke uitdagingen draagt het Agentschap Innoveren & Ondernemen bij tot een versterkt klimaat van duurzame economische groei en jobcreatie in Vlaanderen via:

1. het stimuleren van alle vormen van ondernemerschap;
2. het verhogen van het groeipotentieel en het innoverend vermogen van de Vlaamse ondernemingen;
3. het creëren van stimulerende omgevingsfactoren voor het ondernemen.

In het kader van de vervulling van de missie, vervult het agentschap essentieel een regisseursrol en treedt het slechts op als actor in complementariteit met de activiteiten van de private sector en intermediaire organisaties.

TAKEN zoals vermeld in het besluit

Om de missie waar te maken, voert het Agentschap Innoveren & Ondernemen, op het grondgebied van het Vlaamse Gewest, de volgende taken uit:

1. het informeren van ondernemers en kandidaat-ondernemers over ondernemerschap en innovatie;
2. het creëren van een cultuur van ondernemerschap en innovatie bij ondernemers en kandidaat ondernemers;
3. het stimuleren en ondersteunen van andere bestuurslagen en beleidsdomeinen binnen de Vlaamse overheid tot het voeren van een innovatiegericht en ondernemingsvriendelijk beleid;
4. het aansturen en organiseren van een frontoffice als universele toegangspoort voor de ondernemingsvragen aan de overheid en voor specifieke vragen over het overheidsinstrumentarium gericht op ondernemingen;
5. het selecteren en financieel steunen van projecten en activiteiten van ondernemingen, maar ook van andere instellingen, organisaties en personen, ter bevordering van het innoverend vermogen en ondernemerschap;
6. het regisseren en coördineren van een actief en transparant netwerk van actoren die middelen ontvangen van het agentschap voor de uitvoering van projecten en activiteiten ter bevordering en ondersteuning van het innoverend vermogen en ondernemerschap in Vlaanderen;
7. het ontwikkelen en uitvoeren van het ruimtelijk-economisch beleid, met inbegrip van het brownfieldconvenantenbeleid en bemiddelingsopdrachten;
8. het coördineren en uitvoeren van de taken met betrekking tot 'toegang tot het beroep' in het algemeen en in het bijzonder de taken met betrekking tot ondernemersvaardigheden, ambulante en kermisactiviteiten en beenhouwer-spekslager;
9. het ontwikkelen en uitvoeren van een integraal handelsvestigingenbeleid, waaronder in het bijzonder het behandelen van socio-economische vergunningen;
10. het gericht faciliteren en financieel ondersteunen van de deelname aan 'ondernemingsgeoriënteerde' internationale programma's;
11. het uitvoeren van opdrachten voor de Europese Commissie, waaronder het beheer van de EFRO-fondsen;
12. promotie van design en productontwikkeling;

13. het administratieve, inhoudelijke en financiële beheer en de opvolging van initiatieven en opdrachten, opgedragen door de Vlaamse Regering;
14. het uitvoeren van taken van beleidsondersteuning.

Algemene ORGANISATIE

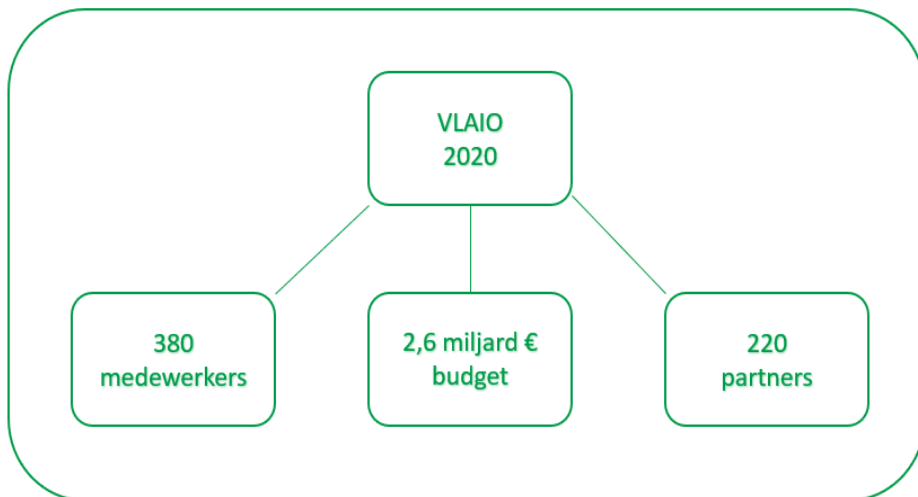
Het Agentschap Innoveren & Ondernemen voert zijn opdrachten uit onder verschillende regimes.

- ▶ In uitvoering van het decreet van 20 november 2015 houdende diverse maatregelen inzake de herstructurering van het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie werd een beslissingscomité bij het Fonds Innoveren en Ondernemen opgericht. De Vlaamse Regering bepaalt welke instrumenten met betrekking tot de steunverlening tot de bevoegdheid van dit beslissingscomité behoren. Van de instrumenten vermeld in hoofdstuk 3 betreft dit de innovatiesteun aan bedrijven, de Baekeland- en Innovatiemandaten en de steun aan samenwerkings- en kennisverspreiding. Verder wordt ook de steun aan clusters (hoofdstuk 8) door het beslissingscomité behandeld. Het beslissingscomité kan alle handelingen stellen die verband houden met de toekenning en de opvolging van deze instrumenten of combinaties ervan.
- ▶ De andere beslissingen en steuntoekenning volgen de gebruikelijke procedures voor een intern verzelfstandigd agentschap, met beslissingen door de Vlaamse Regering, de bevoegde minister of de administrateur-generaal.
- ▶ Verder is er een specifieke beheersstructuur voor het beheer van de Europese structuurfondsen (deel 7).

Informatie over de werking en de samenstelling van het beslissingscomité bij het Fonds Innoveren en Ondernemen is opgenomen in bijlage 1.

2020 in een oogopslag

Werking Agentschap Innoveren & Ondernemen

Informatieverstrekking

Bereik van het netwerk

Ondernemerschap en innovatieversnelling
Bereik in 2020

Partners overeenkomst 2016 - 2020

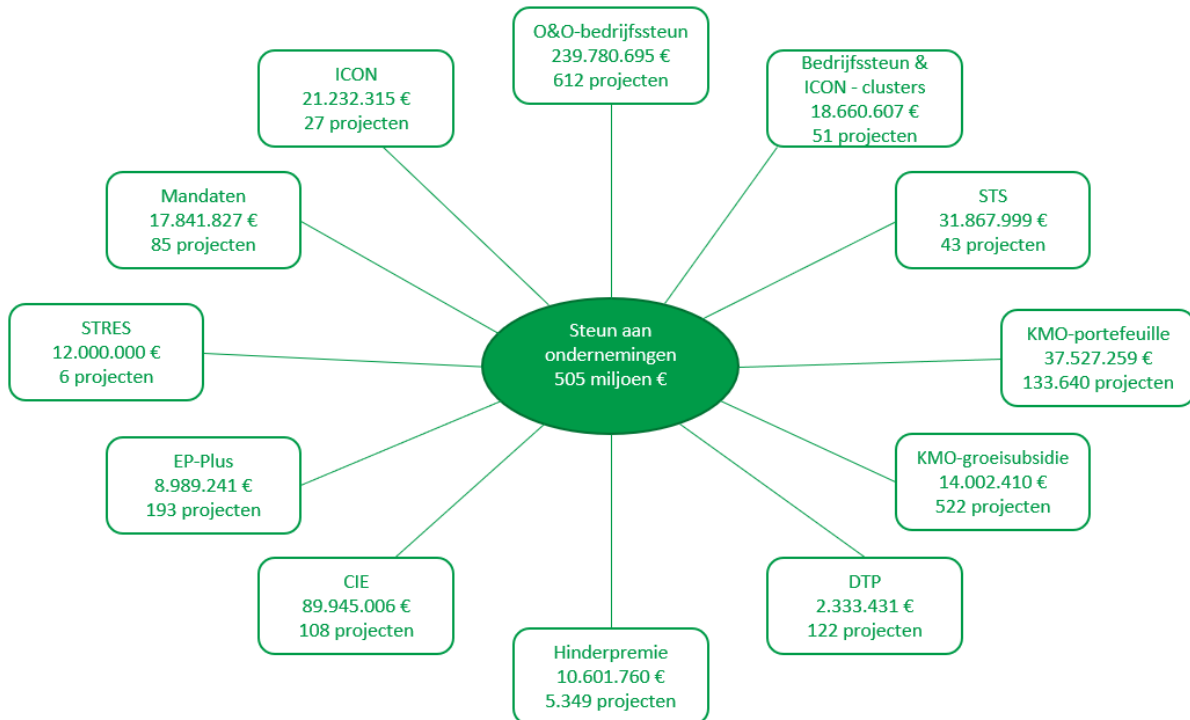
Netwerking en begeleiding	8.187
Sensibiliseren en bewustmaking	5.400.999

Vernieuwde overeenkomsten

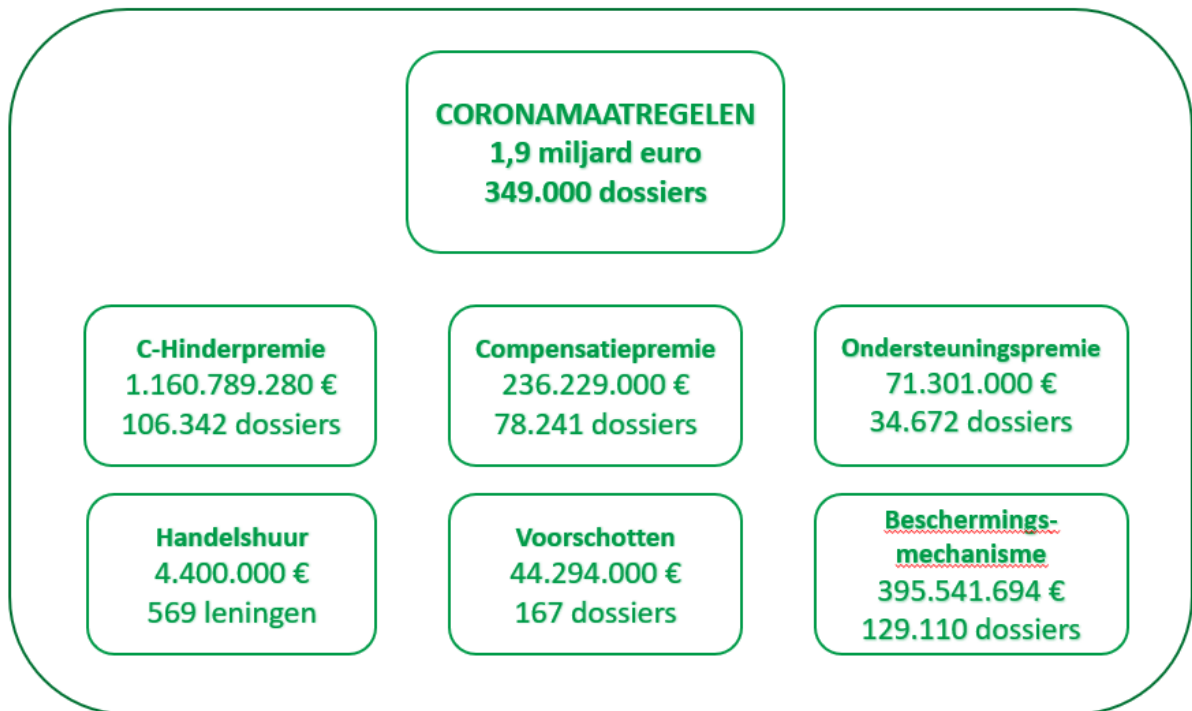
Beeldvorming, events	61
Collectieve begeleiding en netwerkformules	1945
Individuele begeleiding	1068
Missies, bootcamps, matchmaking,...	52
Online tools	967
Sensibiliseren, informeren	7055
Eindtotaal	11148

Vlaams clusterbeleid
Bereik in 2020

Directe steun aan ondernemingen

Coronamaatregelen

Activiteiten van het Agentschap Innoveren & Ondernemen

1. Informeren en oriënteren

1.1. Algemene werking frontoffice

De afdeling Relatiebeheer Ondernemingen wil de toegang tot de steun- en dienstverlening van de Vlaamse overheid voor bedrijven zo eenvoudig mogelijk organiseren.

Daarom neemt deze afdeling in samenwerking met partners en andere overheden de rol op van geïntegreerde frontoffice voor ondernemersvragen aan de overheid en voor specifieke vragen over het overheidsinstrumentarium.

Om het ondernemerschap en innovatie in Vlaanderen te versterken informeert, inspireert, adviseert, verbindt en ontzorgt ze ondernemers.

Als globale strategische objectieven worden beoogd:

- 1) Klantvriendelijke informatieverlening en advisering van de Vlaamse ondernemer.
- 2) De actieve bijdrage aan het verhogen van de bekendheid van VLAIO door op te treden als het gezicht van de organisatie naar de ondernemer.
- 3) Ondernemers beter laten ondernemen door ze te verbinden met de juiste partners.
- 4) Door het opbouwen, omzetten en delen van marktkennis de noden van de ondernemers vertalen naar innovatie.
- 5) Een cultuur van expertise, flexibiliteit en samenwerking bij onze medewerkers uitbouwen door gemeenschappelijke doelen, coherente processen en duidelijke structuur.

We streven hierbij naar:

- ▶ een bredere bekendheid van het beschikbare overheidsinstrumentarium;
- ▶ een groter bereik van dat instrumentarium;
- ▶ meer ondernemersvriendelijkheid onder de vorm van een duidelijk aanspreekpunt bij de Vlaamse overheid, het vermijden van het meermaals aanleveren van dezelfde basisbedrijfsinformatie (only once principe) en het respecteren van aanvaardbare doorlooptijden voor wat betreft dossierbehandeling.

Het VLAIO Contact Center vormt samen met het Team Bedrijfstrajecten de kern van de frontoffice en werkt volgens de principes van de business case gerichte benadering. Flanders DC is frontoffice voor de creatieve sector. Daarnaast staat deze afdeling ook in voor het beheer van het e-loket voor ondernemers, het team acquisitie i.s.m. Fit, het relatiebeheer met overheidsactoren, vormt ze het National Contact Point i.s.m. FWO, werkt ze samen met FIT in het Enterprise Europe Network en staat ze in voor de inspectie van steunmaatregelen. Gezien de nauwe samenwerking met FIT werd medio 2020 een samenwerkingsovereenkomst met FIT afgesloten.

1.2. Contact Center

Werking van het VLAIO Contact Center

Het VLAIO Contact Center vormt het centraal aanspreekpunt van het Agentschap Innoveren & Ondernemen. De generieke mailbox info@vlaio.be, het centraal telefoonnummer 0800 20 555, het Whatsapp-nummer en de provinciale buitendiensten fungeren hierbij als centraal aanspreekpunt voor ondernemers. De informatieverstrekking over diensten en producten van het agentschap wordt zo veel mogelijk door het VLAIO Contact Center afgehandeld. Het VLAIO Contact Center staat tevens in voor het beantwoorden van vragen over overheidsmaatregelen van ondernemers die niet weten tot wie ze zich moeten richten. De ondernemer kan er onder andere terecht voor informatie over subsidies, starten met een onderneming, financiering, vergunningen en regelgeving.

Door de uitbraak van de COVID-19-pandemie en vooral de centrale rol die VLAIO toebedeeld kreeg inzake de aanvraag, behandeling, betaling (en desgevallend terugvordering) van de Vlaamse coronasteunmaatregelen nam het volume aan vraagstellingen in 2020 spectaculair toe. Zo noteerde het VLAIO Contact Center over heel 2020 niet minder dan 200.296 vragen (via 0800 20 555, info@vlaio.be en Whatsapp.) Dit betekende een vertienvoudiging t.o.v. de 19.000 vragen van ondernemers die het VLAIO Contact Center in 2019 beantwoordde. Met bijkomende ondersteuning door de Vlaamse Infolijn voor het beantwoorden van de 0800-oproepen en met assistentie vanuit andere teams binnen VLAIO bij de behandeling van de binnenstromende mails werd die massale toevloed van vragen het hoofd geboden. De eind 2019 gelanceerde dienstverlening via Whatsapp groeide het afgelopen jaar uit tot een groot succes waarbij heel wat ondernemers vlot hun weg vonden naar dit nieuwe kanaal om met VLAIO in contact te treden.

In het kader van het makkelijker ontsluiten van de informatie op de VLAIO-website was voorzien dat er einde 2020 via een project i.s.m. Sandbox Vlaanderen een chatbot zou worden gelanceerd die ondernemers 24u/24u en dit het ganse jaar door informatie zou bieden betreffende “het starten van een onderneming.” Door de coronadrukte werd die ontwikkeling met enkele maanden uitgesteld waardoor deze chatbot nu in het eerste kwartaal van 2021 zal worden gelanceerd.

De ontwikkeling van een chatbot was niet het enige innovatieve project waaraan het VLAIO Contact Center vorig jaar werkte. Zo werd in het najaar 2020 met succes deelgenomen aan een nieuw intrapreneurshiptraject van Sandbox Vlaanderen waardoor het VLAIO Contact Center begin 2021 een “proof of concept” mag uitwerken voor een door artificiële intelligentie ondersteunde mailverwerking. Dit project “Automatisch antwoord voor eerstelijnsvragen van ondernemers” zet artificiële intelligentie in om geautomatiseerd ontwerpantwoorden te formuleren op vragen van ondernemers. Na nazicht en eventuele aanvulling door de VLAIO-voorlichters ontvangen ondernemers zo sneller een vollediger antwoord. De te ontwikkelen technologie gaat tevens voor administratieve tijds winst zorgen dankzij een automatische rapporteringsvoorzet.

Tabel: Verdeling thema's contactcenter

Thema's	2016	2017	2018	2019	2020
Interne werking & communicatie	633	530	737	738	82
Een zaak starten	5.928	6.190	3.577	3.658	1.091
Reglementering	1.560	1.614	1.231	1.004	262
Vestiging & detailhandel	192	216	126	163	85
Subsidies	7.374	8.012	6.819	6.961	2.151
Financiering	959	888	973	918	1.343

Innovatie & productontwikkeling	405	461	1.143	1.104	105
Europa & internationaal	696	563	469	322	25
Overname en stopzetting	175	172	147	127	36
Onbekend (<i>incl. coronavragen</i>)	2.452	2.994	3.249	4.104	194.552
Eindtotaal	20.374	21.640	18.471	19.099	200.296

1.3. Vlaamse Kredietbemiddelaar

De dienst Vlaamse Kredietbemiddelaar heeft als doel Vlaamse ondernemingen met toekomstperspectieven die een financieringsprobleem hebben te helpen met het zoeken naar een oplossing. De Kredietbemiddelaar komt zowel tussen bij de weigering van een nieuw krediet als bij problemen met een gevestigd krediet. Bij bemiddeling wordt er gezocht naar een oplossing die de bemiddelaar zelf en de bank als redelijk kunnen beschouwen en die ook voor de ondernemer aanvaardbaar kan zijn. Afhankelijk van het financieringsprobleem bezorgt de kredietbemiddelaar een overzicht van alternatieve niet-bancaire financieringsmogelijkheden die mogelijk voor een oplossing kunnen zorgen voor het financieringsprobleem.

In 2020 ontving de dienst Vlaamse Kredietbemiddelaar 232 aanvragen voor kredietbemiddeling. Dit betrof een stijging t.o.v. de 154 aanvragen die de dienst Vlaamse Kredietbemiddelaar in 2019 kreeg. Opvallend was dat er in 2020 heel wat onontvankelijke aanvragen waren (een 30-tal t.o.v. een 5-tal in voorgaande jaren.) Dit waren vooral informatieve vragen zonder concreet probleem aangaande bedrijfsfinanciering. Voor de bemiddelingsvragen van 2020 was het belangrijk om af te toetsen of de onderneming vóór de coronaperiode niet in moeilijkheden verkeerde.

De aard van het financieringsprobleem waarmee ondernemingen hoofdzakelijk aanklopten bij de kredietbemiddelaar betrof een weigering van een nieuw krediet (74%). Het merendeel van de aanvragers zijn eenmanszaken (34%) en bv's (49%). Indien we bij de berekening van de succesratio van de behandelde dossiers geen rekening houden met de doorverwijzingen, kunnen we stellen dat ongeveer 1 dossier op 2 succesvol werd behandeld.

1.4. Team Bedrijfstrajecten

Team Bedrijfstrajecten heeft als kerntaak invulling te geven aan de frontoffice werking van Agentschap Innoveren & Ondernemen. De kern van de werking omvat de begeleiding van bedrijven uitgaand van hun business case:

- ▶ Analyse business case en begeleiding: vanuit een sterkte/zwakte analyse van de business case, komen tot een goede mix van adviezen die leiden tot inzichten bij het bedrijf om de zwakkere onderdelen van de business case te versterken;
- ▶ Toeileiden van bedrijven naar kennisinstellingen, speerpuntclusters, innovatieve bedrijfsnetwerken en andere ondernemingen, partners en netwerken;
- ▶ Informeren en adviseren onder andere m.b.t. specifieke overheidsreglementering relevant voor de business case (vb. intellectuele eigendom, CE-verplichtingen, sectorspecifieke marktbarrières, ...);

- Begeleiden van bedrijven die steun/subsidies van Vlaamse of andere overheden/organisaties overwegen om hun transformatie, groei of innovatie te realiseren.

Kerncijfers en realisaties in 2020

Team Bedrijfstrajecten **bereikte in 2020 2.746 bedrijven**, waarvan **69% nieuw was als klant**. Dat is 19% meer dan in 2019. Daarnaast werden 235 particulieren, veelal pre-starters, bereikt. Een bereikt bedrijf impliceert een 1op1 contact met een bedrijfsadviseur. De bedrijven worden vooral rechtstreeks bereikt via de bedrijfsadviseurs (44%) en via doorverwijzen van andere diensten van VLAIO (29%). De rest van de instroom komt via partners. Op basis van de beschikbare gegevens, telt meer dan de helft van de klanten minder dan 10 werknemers. **88% van de klanten heeft minder dan 50 werknemers**. Dit is aanmerkelijk hoger dan de ondergrens van 66% vooropgesteld in het convenant. Team Bedrijfstrajecten blijft dus in belangrijke mate bijdragen tot de vooropgestelde verbreding qua bereik vanuit VLAIO richting de doelgroep van (nieuwe) kmo's.

Er werden **1.640 bedrijven begeleid**, waarvan 64% nieuw was en **89% een KO**. In vergelijking met 2019 is dat een stijging met 14%. Een begeleid bedrijf impliceert een analyse van de businesscase, of een advies, of een doorverwijzing, of een begeleiding bij de indiening van een steunaanvraag of een combinatie van deze diensten. De bedrijfsadviseurs realiseerden **743 begeleide doorverwijzingen** en verstrekten **829 adviezen**. Adviezen resulteren uit de business case analyse en situeren zich in één van volgende 6 segmenten: idee & plannen, markt, team en samenwerking, financiële draagkracht, intellectuele eigendom en reglementering. Adviezen zijn vaak een opstap naar doorverwijzingen naar partners en/of de aanvraag van subsidies en financiering. Verder werden **587 bedrijven/prestarters naar steun begeleid**. De stijging van het aantal begeleide bedrijven resulteert in een evenredige toename van de werkdruk. Goede samenwerkingsafspraken met VLAIO en partners blijven bepalend om het groeiend aantal bedrijven met innovatie- en groeiplannen goed te blijven ondersteunen en om het welbevinden van de medewerkers te blijven verzekeren.

In 2020 bedroeg de **net promotor score (NPS) 78** bij klanten, waar dat in 2019 77 was. Die hoge appreciatie vertaalt zich in een mond-op-mond reclame en de rechtstreekse instroom. In 2020 werd een tevredenheidsbevraging uitgevoerd bij diverse stakeholders. Hier wordt een **score van 4,5 op 5 behaald bij lokale stakeholders en 4,1 bij Vlaamse stakeholders**. Naast de bevraging is er een jaarlijks overleg met de belangrijkste stakeholders: universiteiten, hogescholen en kennisinstellingen, andere overheidsinstellingen (FIT, PMV, FOD Economie, ...) en actoren binnen het bestek Sterk Ondernemen. Dat resulteerde in sterkere betrokkenheid van bedrijfsadviseurs in enkele programma's van onze partners en dat verhoogt het wederzijds inzicht in elkaars werking en het op het gepaste moment connecteren van bedrijven.

In 2020 werden nog **verdere stappen gezet in de samenwerking binnen VLAIO**. In het kader van de grote toevloed aan vragen binnen het Contact Center van VLAIO als gevolg van de **Corona-pandemie**, werd in de periode maart-april een team van 6 bedrijfsadviseurs ingeschakeld om specifieke vragen van de ondernemers mee te beantwoorden. Het traject van **wissellieren** met projectadviseurs van de afdeling steun werd door de extra Corona-drukke tijdelijk on hold gezet maar vanaf het vierde kwartaal gereactiveerd. Bedrijfsadviseurs fungeren als co-reader in evaluatietrajecten om het ganse evaluatieproces zelf te ervaren. Binnen de **oproep Digitale Transformatieprojecten** nam Team Bedrijfstrajecten een sterke rol op in het vormgeven van de oproep, het begeleiden van bedrijven die

projecten wilden vormgeven en via de 2 programma-adviseurs AI & CS ook bij het evalueren van de projecten. Die betrokkenheid zet zich verder door in 2021 met de **hernieuwde KMO groeiusubsidie**, waarbij einde 2020 Team Bedrijfstrajecten al mee acties nam om het instrument mee vorm te geven.

In overleg met stakeholders werd FINMIX, een dienst waarbij bedrijven georiënteerd worden richting een mogelijke financieringsmix, ook thematisch vormgegeven. Concreet resulteerde dit in het **opzetten van thematische FINMIX panels** in samenwerking met Imec (twee sessies), Sirris (één sessie) en Vlaanderen Circulair (één sessie). Daarnaast vonden drie generieke panelsessies plaats. Team Bedrijfstrajecten realiseerde in 2020 ook twee zijprojecten. Het Crossroads II project werd gecontinueerd in het **Crossroads2 Sustainable Energy** project, dat eveneens via Interreg wordt gefinancierd. Via de geormerkte middelen werd ook het project **Netwerkambassadeur** verder uitgewerkt. Einde 2020 resulteert dit cumulatief in 63 van de 80 voorziene filmpjes, inclusief een reeks tutorials over de opmaak van een O&O projectaanvraag. In de kader van dit project werd ook een Vlaio podcast opgestart met 17 bijdragen. Naast de twee zijprojecten werd gedurende de eerste 4 maanden een bedrijfsadviseur ter ondersteuning ingezet bij VLAIO voor het versterken van het team financiële analyse.

Binnen het **beleidsprogramma AI & CS** lag in 2020 de focus naast het verhogen van het bereik van bedrijven, op het mee vormgeven van de oproep digitale transformatieprojecten en de aanbesteding voor dienstverleners rond cybersecurity. Dit resulteerde in de opstart van turbogesprekken in samenwerking met enkele partners om bedrijven met uitdagingen rond AI snel te connecteren met beschikbare kennis in Vlaanderen.

In 2020 werden de **provinciale adviesraden** omwille van Corona digitaal georganiseerd of via mail gebriefd over het jaarverslag 2019 en het jaarplan 2021. Er werden geen bijkomende projecten met financiering via de geormerkte middelen opgestart. In Limburg nam Team Bedrijfstrajecten via de regiocoach een rol op in de voorbereiding van SALK Turbo door het co-voorzitterschap van de werktafel rond het ondernemingsweefsel op te nemen.

Op **vlak van digitalisering** migreerde Team Bedrijfstrajecten naar de Office365 omgeving van de Vlaamse overheid om de samenwerking met VLAIO ook digitaal te vereenvoudigen. Dit veranderingstraject omvatte ook een opleidingsaanbod. Einde 2020 startte een intern data & innovatieteam op dat de volgende jaren samen met VLAIO zal werken aan de evolutie naar een meer datagedreven werking van de front office activiteiten.

Binnen de organisatie werd in 2020 veel aandacht gegeven aan interne verbinding tussen collega's, extra belangrijk gezien het vele thuiswerk. De **organisatiewaarden** kregen concreter vorm en vertaalden zich ook in een set van gedragsafspraken. Dit werd ingebed in het vastleggen van ieders eigen 'purpose' en drijfveren. Begin 2020 namen een deel collega's de rol van interne coach op als aanspreekpunt voor collega's. Dit biedt aanvullend op het periodieke overleg met de teamcoaches ruimte voor het benutten van een klankbord.

1.5. Flanders DC

Voor ondernemersgerichte vragen en one-to-one begeleiding van ondernemingen uit de culturele en creatieve sectoren is Flanders DC het eerste aanspreekpunt. Flanders DC verspreidt de boodschap van ondernemerschap naar zo veel mogelijk potentiële creatieve ondernemers.

Flanders DC zet daarbij ook in op sensibilisering en toeleiding naar de generieke projecten die voorzien zijn binnen de werking rond Ondernemerschap. Deze projecten krijgen op hun beurt de opdracht om nauw samen te werken met Flanders DC en er zo voor te zorgen dat hun project ook geschikt is voor de creatieve economie.

Hoogtepunten 2020

- ▶ In het voorjaar van 2020 werd de nieuwste impactmeting van de creatieve sector in Vlaanderen voorgesteld.
- ▶ Informatie en Advies:
 - ▶ 1.068 adviezen aan 902 verschillende creatieve ondernemers/bedrijven;
 - ▶ 1 adviesdag, 1 Lab en 6 Expertendagen,
 - ▶ Wegens covid-19 werden 20 webinars en 2 follow-up sessies georganiseerd met 1.535 deelnemers.
 - ▶ 6 (online) zitdagen auteursrecht, merken, modellen en octrooien
 - ▶ De Flanders DC-collega's werden voor in totaal 51 (re)presentaties en workshops op aanvraag uitgenodigd, zowel ter plaatse als digitaal, tijdens events voor scholen, bedrijven en organisaties.
- ▶ Awards en Groepsrepresentaties op beurzen:
 - ▶ Op 22 januari werden voor de 26ste keer de Henry van de Velde Awards uitgereikt. 250 ontwerpers en CEO's die ooit laureaat waren, vonden elkaar tijdens het alumnidiner in BOZAR diezelfde avond. 1.400 designprofessionals en -liefhebbers kwamen nadien naar de prijsuitreiking. De expo, die vervroegd afliep omwille van corona, lokte circa 10.000 bezoekers — helaas dus 11.000 minder dan in de vorige editie door de vroegtijdige sluiting. Een overzicht van alle Henry van de Velde Awards 2020-winnaars
 - ▶ Op 21 februari werden tijdens de 1UP Conference de Belgian Game Awards uitgereikt. Voor de tweede keer reikte Flanders DC er de best Studio Award uit, die naar Triangle Factory ging.
 - ▶ Op 11 en 12 januari stond modemerken HNST als ambassadeur van Close The Loop op WSM White Fashion Reboot, een B2B-event in Milaan met focus op duurzaamheid.
 - ▶ Onder de noemer 'Belgium is Design' werd, samen met WBDM, van 17 tot 21 januari, naar de designbeurs Maison&Objet in Parijs gegaan met een groepsstand met 4 ontwerpers.
 - ▶ Van 5 tot 8 maart trok Flanders DC naar Lisboa Fashion Week in het kader van het United Fashion-project, waarbij we opnieuw hebben ingezet op B2B-verkoop, visibiliteit én kennisdeling met lokale partners, deze keer met een focus op productie.
 - ▶ Gamescom ging in 2020 volledig online door onder de naam Devcom. Er was een digitaal Belgisch paviljoen dat deze keer door FIT werd gecoördineerd. Flanders DC organiseerde voorafgaand aan de digitale beurs een pitching track waarbij ervaren gamestudio's de gamedevelopers van het Belgisch paviljoen feedback gaven op hun pitch. Flanders DC bracht tijdens de digitale beurs de gamestudio's van het Belgisch paviljoen samen tijdens een digitale Belgian Beer Café om hun ervaringen en tips voor zo'n digitale beurs uit te wisselen.
 - ▶ De Milan Design Week werd eerst verplaatst van april naar juni en uiteindelijk vervangen door een digitale versie. Aan de Salone Satellite zouden onder de noemer 'Belgium is Design' 9 jonge ontwerpers deelgenomen hebben. Zij maar ook 45 andere designers en bedrijven kregen de

kans hun producten te tonen op een Belgisch platform op fuorisalone.it en op belgiumisdesign.be. Lees er in dit artikel meer over. Van 28 september tot 10 oktober werd alles opnieuw onder de aandacht gebracht tijdens Milan Design City.

- ▶ Het London Design Festival liep van 12 tot 20 september online, met Adorno als virtuele partner, die een selectie per land bracht. Voor België was er een samenwerking met Flanders DC, MAD Brussels en WBDM. Curator van dienst was Elien Haentjens.
- ▶ Op 26 en 27 november organiseerde MAD Brussels in samenwerking met Flanders DC en WBDM een D2B waarbij 26 Belgische jonge en gevestigde, waarvan 10 Vlaamse ontwerpers, de kans kregen om hun ontwerpen te tonen aan 11 internationale designbedrijven.
- ▶ Intensieve Trajecten:
 - ▶ Close The Loop en met de steun van Vlaanderen Circulair werden 8 mature modebedrijven geselecteerd voor een duurzaamheidstraject. 36.798 bezoekers op het platform.
 - ▶ Het Groeicollectief, een intensief coaching traject voor bedrijven die een sprong voorwaarts willen maken, heeft 6 themasessies gehouden met 10 bedrijven.
- ▶ Samenwerkingen tussen de creatieve sector en andere sectoren:
 - ▶ Binnen het project **Food Heroes**: 3 landbouw- en voedingsbedrijven hebben een traject doorlopen waarbij ze ondersteuning kregen van verschillende innovatie experts en creatieve bureaus om hun reststroomconcepten naar de markt te brengen.
 - ▶ Voor **Wood Design** gingen 5 houtbedrijven met 5 ontwerpers samen aan de slag gaan met reststromen en het opwaarderen en/of vermijden hiervan.
 - ▶ De Facebook-groep **FashionTech Works**, waarin het laatste nieuws rond mode en technologie wordt gedeeld, groeide verder uit tot meer dan 700 leden.
- ▶ Online:
 - ▶ De website telden 229.887 unieke bezoekers, een stijging van meer dan 26% in vergelijking met 2019.
 - ▶ In 2020 werden de podcasts in totaal 21.455 keer beluisterd.
 - ▶ Het Youtube-kanaal leverde 70.420 views op. Op de Facebookpagina werden 847.260 personen en 4.820.692 views geteld. Op Twitter waren er 6.448.000 impressions.

1.6 Intellectuele Eigendom

Samen met Team Bedrijfstrajecten en Flanders DC vervult VLAIO ook de rol van eerstelijnsaanspreekpunt voor ondernemers voor hun vragen over Intellectuele Eigendom (IE).

Op de VLAIO-website worden drie publicaties aangeboden: 'een handige wegwijzer IE', een brochure over IE in internationale context 'het buitenland lonkt' en een meer uitgebreid overzicht van de IE problematiek in 'Ons patent boekje'. Doorheen het jaar werden naast een 4-tal infosessies & workshops en 6 webinars ook 10 zitdagen aangeboden die aan bedrijven de mogelijkheid bieden om tijdens een individueel gesprek met IE experts van de FOD economie, BOIP en Flanders DC nader op hun IE problematiek in te gaan. 165 bedrijven maakten hiervan gebruik.

De eerstelijns online tool 'ideeSCAN' werd 1963 keer ingevuld en de online e-learning tool 'That'sIP' bestemd voor studenten van het hoger onderwijs werd maar liefst 5.299 keer gebruikt.

Door VLAIO werd aan 200 bedrijven IE advies verstrekt; de bedrijfsadviseurs van Team Bedrijfstrajecten brachten IE als aandachtspunt ter sprake bij zo'n 1.700 bedrijven en Flanders DC verzorgde 96 IE adviesvragen van uit de creatieve sector.

1.7. Uitbouw digitaal loket

E-loketondernemers.be is een platform waarop ondernemers vanuit een centraal overzicht subsidies, erkenningen, vergunningen, ... bij de deelnemende overheden kunnen aanvragen en opvolgen. Voordeel voor de ondernemer en de deelnemende overheden is dat er op een transparante en uniforme manier doorverwezen wordt naar de aangesloten instantie, stad of gemeente zonder opnieuw aan te melden. De aangesloten instantie, stad of gemeente blijft verantwoordelijk voor het beheer van de eigen applicaties en de verwerking van de dossiers, het e-loket is een extra toegangspoort en biedt extra zichtbaarheid voor de maatregelen van de aangesloten instanties, steden en gemeenten.

Aansluitingen

In 2020 hebben we 88 producten toegevoegd in e-loketondernemers.be waaronder de Coronamaatregelen van VLAIO, FIT, MOW, ... We hebben hiervoor een aparte rubriek aangemaakt zodat gebruikers de maatregelen makkelijker zouden terugvinden. Daarnaast werden verschillende producten van 10 lokale besturen toegevoegd. Zo heeft bv. Antwerpen 23 producten toegevoegd waarbij de gebruiker niet meer opnieuw moet aanmelden om zijn aanvraag in te dienen. Hij kan ook de dossierstatus van deze producten opvolgen. Voor de andere lokale besturen gaat het overeen basisintegratie waarbij aanvragen voor een aantal producten complementair worden ontsloten in e-loketondernemers.be. dossieropvolging is hiervoor nog niet mogelijk vandaag. Verdere opvolging loopt door in 2021.

We streven ernaar dat de producten maximaal gebruik maken van bouwstenen zoals het gebruikers—en toegangsbeheer (ACM/IDM) en de DOSIS-bouwsteen. Op die manier kan de gebruiker zonder opnieuw aan te melden rechtstreeks door naar de producten die hij wil aanvragen en/of opvolgen. Ervaring leert ons dat dit vaak een groeitraject is voor de instanties om de technische implementatie voor deze gebruikerservaring te kunnen realiseren.

Daarnaast hebben we in e-loketondernemers.be sterk ingezet op een professionalisering voor de configuratie en het beheer van deze producten in ons back-endsysteem.

Aantal gebruikers

In totaal kenden we in 2020 in e-loketondernemers.be 257.393 aangemelde gebruikers. Een online gebruikersbevraging leert ons dat 8 op de 10 gebruikers het e-loketondernemers.be een score van minstens 4 op 5 geven als we hen vragen of ze het e-loket zouden aanraden aan andere ondernemers.

Informereren op maat

Om het aanbod aan producten op maat van de onderneming te tonen, werken we aan de realisatie van 'aanbevolen voor jou'. Een eerste versie is technisch klaar en besprekingen met partners zijn lopende om beslissingsbomen te configureren op basis van publieke data en eigen data. Bedoeling is dat partners de karakteristieken van de beslissingsboom zelf bepalen. Dit laat toe dat zij ervoor kunnen zorgen dat hun producten in de kijker geplaatst worden voor de ondernemingen die er volgens hen gebaat zouden bij zijn.

1.8. Acquisitie

In samenwerking met FIT biedt VLAIO ondersteuning voor potentiële investeringsprojecten van buitenlandse bedrijven.

Er zijn 2 grote blokken in de werking rond acquisitie:

- ▶ nieuwe investeerders begeleiden;
- ▶ gevestigde bedrijven met potentiële uitbreidingsprojecten begeleiden.

De facto ondersteunt VLAIO het potentiële investeringsproject door:

- ▶ het aanbieden van een geschikte locatie voor een nieuwe of gevestigde buitenlandse firma: industriegebouw, bedrijvent centrum, incubatorruimte, kantoorruimte, magazijn, grond, etc.;
- ▶ klantgerichte ondersteuning te bieden rond VLAIO subsidies;
- ▶ advies te geven over opstartformaliteiten, omgevingsvergunning, immigratiewetgeving, financieringsmogelijkheden, fiscale maatregelen, tewerkstellingsmaatregelen, labour law, property law, het vinden van personeel, etc.

Ondanks de corona-crisis waren er in 2020 158 dossiers waar VLAIO op werkte. In 2020 zagen we 14 door VLAIO mee begeleide dossiers uitmonden in een daadwerkelijke investering

1.9. Flanders care

Flanders' Care is een beleidsdomeinoverschrijdend programma van de Vlaamse overheid dat inzet op innoveren en ondernemen in zorg en welzijn. In januari 2020 werd [Flanders' Care gewaardeerd als 4 sterren Reference Site \(EIP on AHA\) in Europa](#). De Reference Site status wordt toegekend aan organisaties die sterk zijn in de ontwikkeling, adoptie en opschaling van een geïntegreerde, op innovatie gebaseerde benadering van actief en gezond ouder worden.

Om een antwoord te bieden aan de noden van de zorgsector door de Covid-19 crisis startte Flanders' Care i.s.m. E.E.N. Vlaanderen en de E.E.N. Sector Groep Healthcare in maart 2020 het internationale matchmaking platform '[Care & Industry together against CORONA](#)'. Aan dit platform werken 200 internationale E.E.N.-collega's in 46 landen en 4 continenten samen om vraag en aanbod in de strijd tegen corona te verbinden met elkaar. Het platform werd als 'good practice' voorgesteld op diverse EU platformen en kreeg binnen E.E.N. de nominatie van good practice 'Client services'.

In 2020 werd de studieopdracht voor de ontwikkeling van een 'Competentieprofiel en opleidingstraject Multi Sector Clustermanager' afgerond door Flanders Business School. Flanders' Care werkte hiervoor samen met het VLAIO-clusterteam. Deze studie wil een antwoord bieden op de behoefte aan inzicht in de nodige competenties voor toekomstige (project)managers die op het kruispunt van verschillende sectoren en technologieën samenwerking dienen te stimuleren. Het wordt een 1ste stap naar modulaire opleidingen in Vlaanderen.

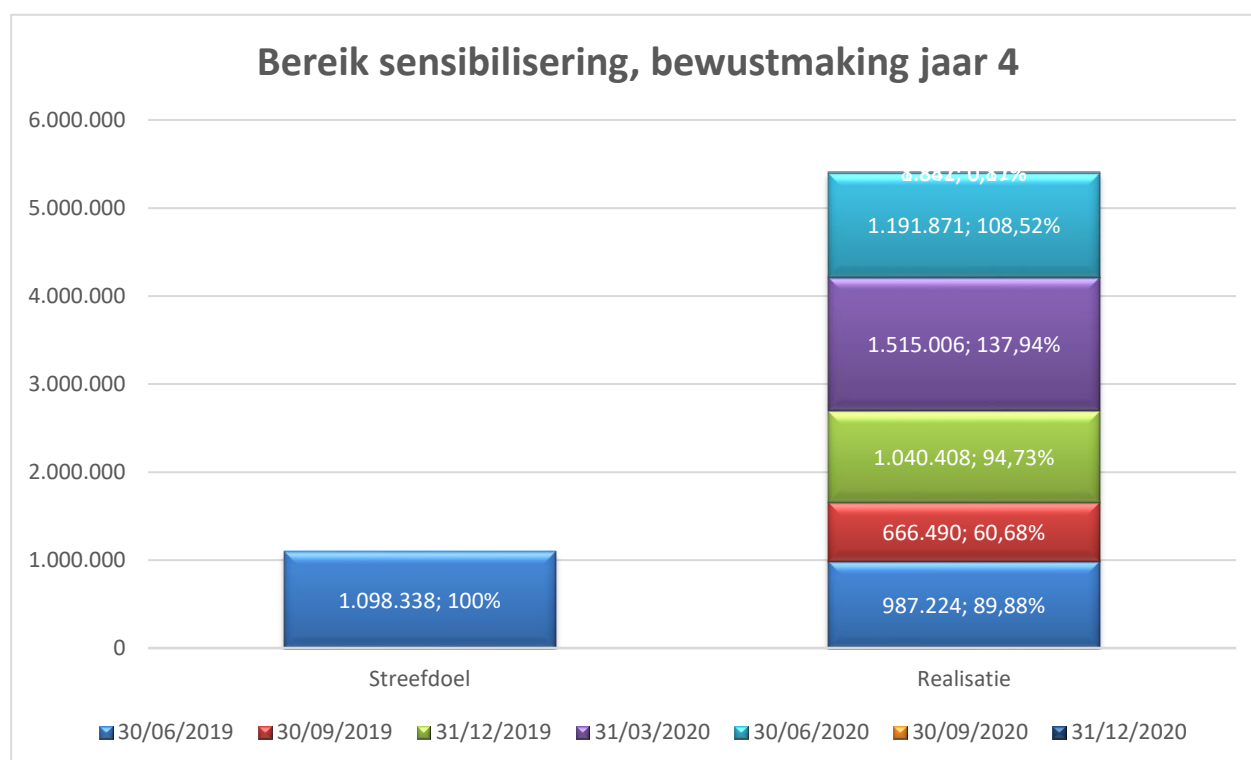
2. Bevorderen van het ondernemerschap

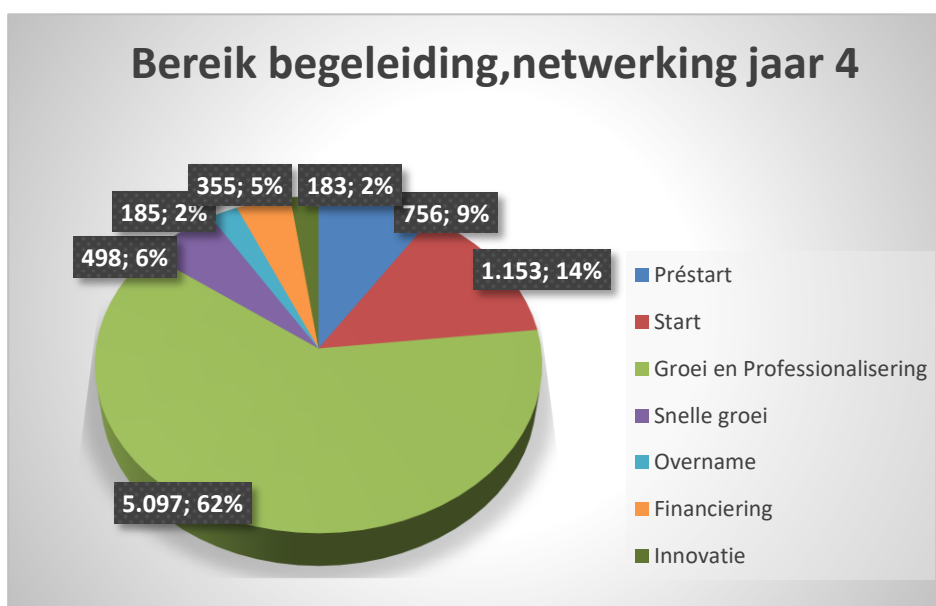
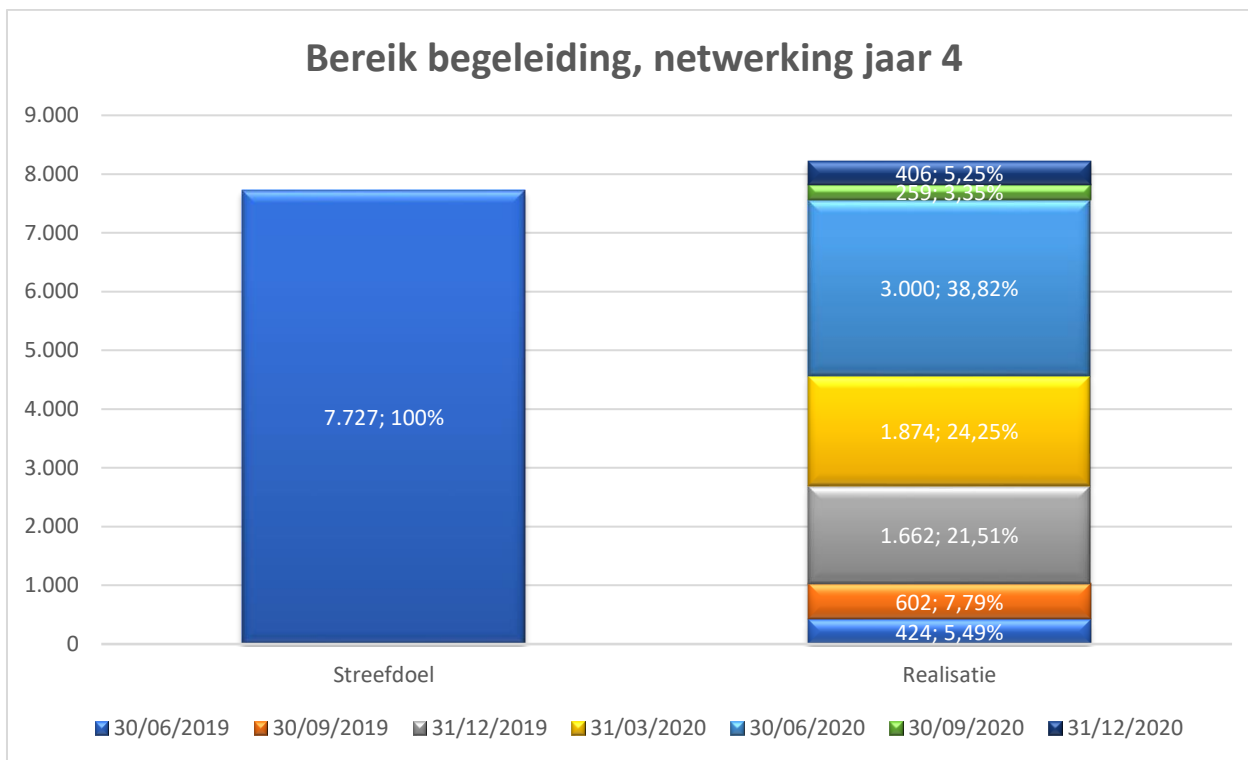
2.1. Algemene beschrijving van het beleid

Het Agentschap Innoveren & Ondernemen draagt bij tot meer en ambitieuzer ondernemerschap in Vlaanderen. Door gerichte acties draagt VLAIO bij tot het realiseren van een positieve ondernemerscultuur in Vlaanderen, met aandacht voor een positieve beeldvorming van en over ondernemers. VLAIO organiseert de begeleiding van ondernemers tijdens de volledige levenscyclus van hun onderneming en heeft daarbij aandacht voor specifieke thema's of doelgroepen (vb. toegang tot financiering, detailhandel, ondernemende jeugd, innovatieve starters, snelle groeiers, ...).

Om ondernemerschap te stimuleren, ontwikkelt het agentschap samen met zijn netwerk aan actoren in het middenveld acties om de (potentiële) ondernemers te ondersteunen in hun ambitie. Er worden initiatieven aangeboden die de ondernemer sterker maken en die ervoor zorgen dat hij meer bewust is van de uitdagingen waar hij voor staat. De ondernemer kan dan volgens zijn eigen behoeften gebruik maken van dit aanbod en zich vervolgens laten bijstaan door ondersteunende organisaties en/of een professioneel netwerk.

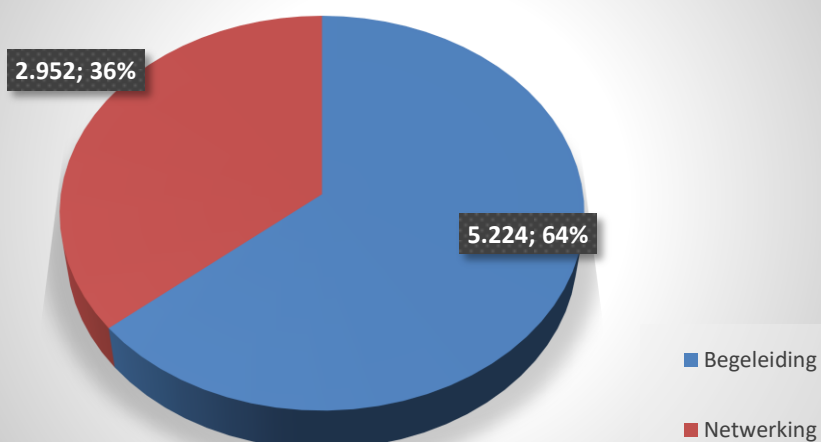
Een groot deel van deze dienstverlening wordt aangeboden via een overheidsopdracht over 4 jaar en via actie van de structurele partners van het agentschap. De dienstverlening via de overheidsopdracht ondernemerschap loopt per jaargang. In 2020 liep het laatste jaar van het voorgaande contract van 24 mei 2019 tot 1 juli 2020. Omwille van Corona werd de uitvoeringsperiode van dit contract verlengd tot einde 2020. Een nieuw contract werd aangegaan na procedure overheidsopdracht en startte op 1 juli 2020. Het eerste jaar van dit contract loopt tot 1 juli 2021. Onderstaande grafieken betreffen het bereik van het laatste contractjaar van het afgelopen contract.

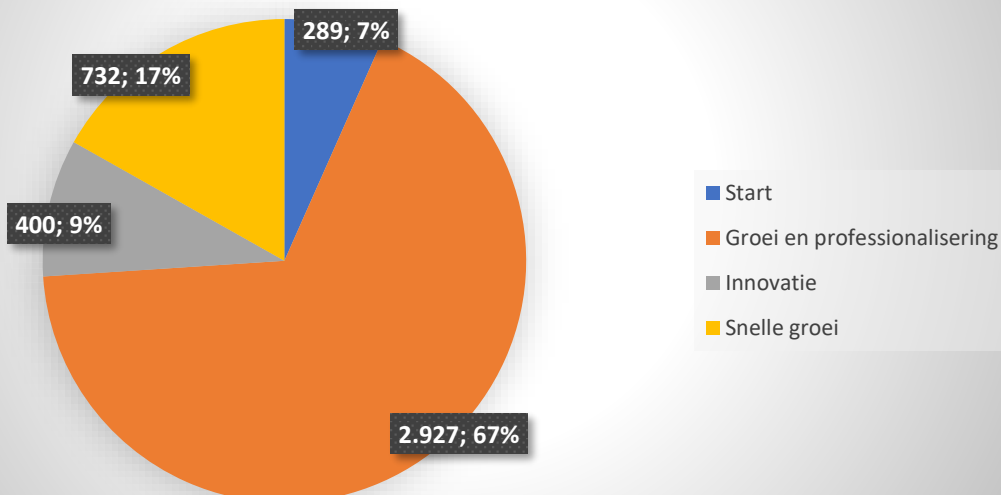
De grootste groep ondernemers die wordt bereikt met de begeleidings- en netwerkingsacties zit in de fase 'groei en professionalisering'.

Bereik begeleiding, netwerking jaar 4

Daarnaast nemen heel wat ondernemers deel aan netwerkactiviteiten, gaande van netwerkbijeenkomsten tot lerende netwerken waarin deelnemers in meerdere sessies bepaalde thema's uitdiepen en leren van elkaars ervaringen.

Aantal ondernemers bereikt via netwerkvormen (Mei 2018 - Mei 2019)

2.2. VLAIO Netwerk

De coronamaatregelen hebben de werking naar het VLAIO Netwerk voor heel wat nieuwe uitdagingen gesteld. Zo hebben we nieuwe manieren geïntroduceerd om het VLAIO Netwerk digitaal, virtueel en op afstand te engageren. Op die manier zijn we er toch in geslaagd om ook in 2020 onze partnerorganisaties samen te brengen in een hecht netwerk waarin de verschillende actoren met

elkaar samenwerken en elkaar inspireren. VLAIO zette zijn regierol in het landschap onverminderd voort.

De coronamaatregelen hebben het belang van een goed werkend netwerk nog eens benadrukt. Zo vonden PMV en VLAIO elkaar in een reeks webinars waarin we het Vlaamse ondersteuningsmechanisme hebben uitgelegd aan onze partners, zodat zij op hun beurt ondernemers in moeilijkheden konden toeleiden naar die broodnodige steun.

We hebben ook onze inspanningen verhoogd naar specifieke deelnetwerken of aparte ecosystemen in het VLAIO Netwerk. Zo werd een lerend netwerk opgezet tussen de dienstverleners in de meerjarige overheidsopdracht rond ondernemerschapstimulering en enkele structurele partners. Er werden twee digitale events georganiseerd rond de succesfactoren en randvoorwaarden van succesvolle samenwerking. Daarnaast werd een thematische sessie georganiseerd rond de toegang tot financiering, om de complementariteit in het aanbod van partners als BAN Vlaanderen en Scale-ups.eu te duiden en doorverwijzing te faciliteren.

Meermaals hebben we relevante actoren betrokken in de vormgeving van acties en initiatieven. Een zeldzaam moment lukte dat zelfs op een fysieke manier, weliswaar met inachtneming van de geldende regels, zoals in de voorbereiding van een nieuw meerjarig STEM-Actieplan. In Mechelen verenigden we een honderdtal mensen om samen na te denken over hoe we de participatie aan STEM-domeinen kunnen stimuleren.

We hebben het startersecosysteem kunnen verdichten en met behulp van onze partners hebben we een nieuwe Startersgids in de markt gezet.

We werkten ook verder aan instrumenten die de werking van het VLAIO Netwerk het komende jaar kunnen ondersteunen, zoals een bevattelijke visualisatie van het VLAIO Netwerk. Met deze tool willen we doorverwijzingen en samenwerkingen tussen organisaties faciliteren. De visualisatie geeft een overzichtelijk beeld van het aanbod van alle actoren in Vlaanderen. Drie adviesbureaus pasten drie verschillende methodes toe om te kijken hoe we dit best aanpakken. Hun analyses zorgden voor waardevolle inzichten in de dynamiek van het VLAIO Netwerk.

We werkten ook verder aan een doorverwijfsfiche. Met deze tool willen we gerichte doorverwijzingen tussen organisaties faciliteren. De doorverwijfsfiche is een noodzakelijk instrument om de principes van “no wrong door” en “only once” in de praktijk te brengen.

Verder hebben talloze collega’s hun relatiebeheer met geselecteerde partners verdergezet. In een context die allesbehalve gemakkelijk was, zijn zij er opnieuw in geslaagd om hun ecosystemen en hun communities te betrekken en te dynamiseren. We denken hierbij aan de lokale besturen, de Speerpuntclusters, de communities rond Industrie 4.0 en die rond Smart Cities, de ecosystemen rond de studentensteden, de hogescholen en de universiteiten, enz.

Al deze inspanningen hebben ervoor gezorgd dat het VLAIO Netwerk er opnieuw stond, ook en voorál in een moeilijk jaar. We voorzien trouwens dat de nieuwe manieren van samenwerken en netwerken die geïntroduceerd werden, zich ook zullen voortzetten ná de coronamaatregelen. In die zin heeft 2020 een waardevolle bijdrage geleverd aan het VLAIO Netwerk.

2.3. Beeldvorming rond ondernemerschap

Ervaren ondernemers en starters begeleiden en informeren om hun onderneming aan te passen aan nieuwe (technologische) ontwikkelingen en trends om hen competitief te houden is cruciaal, maar volstaat niet om onze economie gezond te houden. We moeten er ook voor zorgen dat voldoende Vlamingen de stap naar ondernemerschap zetten. Hiervoor moeten we ernaar streven dat het beeld dat de Vlaming heeft over ondernemerschap, correct is. Slechts wanneer het ondernemerschap als een valabele carrièrekeuze wordt aanzien, zullen mensen er ook meer voor kiezen om hun eigen onderneming op te richten. Het is dan ook relevant om campagnes, programma's en andere acties op te zetten die het ondernemerschap in ruime zin of specifieke facetten ervan, op een positieve en genuanceerde manier onder de aandacht brengen van de Vlaming. Het kan dan bijvoorbeeld gaan om het verhogen van het bewustzijn dat ondernemen en innoveren maatschappelijke drijvers zijn, het doorbreken van het stigma op falen, de impact van zaken als digitalisering.

Voor beeldvorming op het vlak van ondernemerschap, ondernemen en innoveren heeft het agentschap in de afgelopen overheidsopdracht ondernemerschap enkele dienstverleners aangeduid die in de periode 2017-2020 campagnes met bijhorende acties uitrollen om hieraan te werken. Enerzijds was er Flanders DC, dat met 'Ondernemers ondernemen voor iedereen' een grootschalige campagne voert die duidelijk wil maken dat ondernemers zich overal rond ons bevinden en mensen zijn 'zoals jij en ik'. In het voorjaar van 2019 werd dit in de verf gezet met een fysieke opstelling die in een tiental centrumsteden telkens gedurende een aantal dagen op een plein in het centrum van de stad werd opgesteld en waarop de verhalen van een 100-tal ondernemers (waaronder telkens een groot aandeel lokale ondernemers) op kubussen te lezen waren. De opstelling kreeg heel wat aandacht en trok heel wat passanten aan die de verhalen lazen en deelnemen aan de interactieve elementen. In totaal hebben circa 350.000 mensen de opstelling gezien. 667 personen namen deel aan de quiz die er (telkens op de drukste dag in elke stad) aan verbonden was.

De VOKA OpenBedrijvendag trekt nog steeds elk jaar ruim 500.000 bezoekers naar Vlaamse bedrijven die hun deuren openstellen. De formule blijft succesvol en kiest jaarlijks een thema. In 2020 toonde VOKA Open Bedrijvendag haar wendbaarheid door voor een volledig digitale editie te kiezen. Unizo organiseerde met steun van VLAIO de Dag van de Ondernemer, een dag waarop de ondernemer gevierd wordt en in het zonnetje gezet wordt, en waarbij dit jaar specifiek aandacht werd besteed aan vrouwelijk ondernemerschap. Het initiatief wordt gekaderd binnen de Global Entrepreneurship Week, waarin wereldwijd aandacht gevraagd wordt voor ondernemerschap. Rolmodellen voor vrouwelijk ondernemerschap worden naar voren geschoven met Markant en de Womed Award, terwijl de startersroadshows van Unizo elk jaar opnieuw honderden kandidaat-ondernemers bereiken.

Bij de vernieuwing van de contracten met de dienstverleners werd opnieuw aandacht besteed aan een sterke beeldvorming rond ondernemen. Ook in de komende vier jaar zal de OpenBedrijvendag, de Dag van de Ondernemer, de Womed Award en dergelijke doorgaan.

2.4. Ondernemend onderwijs en ondernemende jongeren

De beleidsvoering rond het thema 'ondernemend onderwijs en ondernemende jongeren' gebeurt door het inzetten van een brede waaier aan instrumenten: structurele en projectfinanciering, het

organiseren van gerichte oproepen, het organiseren van ondersteunende (leernetwerk)initiatieven en het nemen van maatregelen die drempels naar ondernemen voor jongeren kunnen wegwerken.

De **beleidsnota 2019-2024 Economie, Wetenschapsbeleid en Innovatie** stelt dat ondernemerschap als vermogen één van de sleutelcompetenties voor de toekomst is waar Vlaanderen wil aan bijdragen door het ondernemende denken en handelen te stimuleren en te faciliteren bij een zo breed mogelijke groep van jongeren, zowel binnen als buiten het onderwijs.

Toegekende subsidies

Organisatie / Project	Periode	Bedrag in euro
Vlajo	Schooljaar 2019-2020	1.350.000
Unizo Onderwijs & Ondernemen	Schooljaar 2019-2020	440.000
My Machine Vlaanderen	Schooljaar 2019-2020	120.000
Ecosystemen voor jong ondernemerschap in Vlaamse studentensteden	2018-2020	EFRO: 2.298.983,68 VLAIO: 1.723.990,75
Jongeren coöperatie Haven	Kalenderjaar 2020	120.000

Resultaten:

Organisatie/ project	Bereik jongeren	Bereik leerkrachten en docenten / begeleiders
Vlajo, Unizo O&O en My Machine	Scholieren en studenten + 54 000 (*)	+ 9700
Ecosystemen voor jong ondernemerschap in Vlaamse studentensteden (18-25j)	Jongeren 18-25j : 13 655 (**)	Niet van toepassing
Jongeren coöperatie Haven	24 nieuwe jongeren	30 begeleiders uit jeugthuizen in Vlaanderen
Postgraduaat innoverend ondernemen	102 studenten	<u>Nvt</u>

(*) het gaat hier over de direct bereikte leerlingen en studenten, het indirecte/grotere bereik via de acties naar leerkrachten en docenten of via social media is niet meegerekend

(**) daling van 1300 t.o.v. 2019 wegens Covid 19, waardoor een aantal collectieve sessies in voorjaar 2020 niet of beperkt doorgingen. Er werd parallel daaraan geïnvesteerd in het (leren) organiseren van digitale en hybride events

De overeenkomsten met **Vlajo, Unizo O&O, My Machine** werden in 2020 hernieuwd op basis van een visie en geformuleerde strategische doelen voor de komende vier jaar. Die visie en doelstellingen worden ieder school/academiejaar doorvertaald in concrete actieplannen.

De werking van de **‘ecosystemen voor jong ondernemerschap in de Vlaamse studentensteden’** Turbo (Brugge), Start@K (Kortrijk), Gentrepreneur (Gent), Broeikas (Aalst), LeJon (Leuven), Startup 2440 (Geel), Take Off Antwerp (Antwerpen), Pitch Please (Hasselt) en Manestarters (Mechelen) wordt vanaf 2020 verankerd en met VLAIO-middelen verdergezet via jaarlijkse projectfinanciering. Doel is de continuering en de verdere uitbouw van de ecosysteem(deel)werking gericht op studenten hoger onderwijs (18-25 jaar) en de inbedding ervan in het bredere stadsecosysteem gericht op jongeren en ondernemerschap.

2.5. STEM

Via de maandelijkse werkgroep STEM faciliteert VLAIO afstemming tussen de beleidsdomeinen EWI, WSE en O&V. De werkgroepleden bespreken samen de STEM-projecten en -evoluties binnen de verschillende beleidsdomeinen, zoeken naar kansen om elkaars werking te versterken en tekenen mogelijke al dan niet gezamenlijke actielijnen uit. Voorbeelden van dergelijke elementen zijn sectorconvenanten van WSE, InnoVET een initiatief vanuit onderwijs, dag van de wetenschap, de partnerschappen call voor missiegedreven STEM-trajecten.

In 2020 werd sterk ingezet op het uitwerken van de nieuwe STEM-agenda. Vanuit de werkgroep werd op basis van de blauwdruk die IDEA Consult heeft uitgetekend, stappen gezet om te komen tot een vervolg op het STEM-actieplan. Hiertoe werden in samenwerking met VLAIO Netwerk in september en oktober verschillende overlegmomenten met de diverse stakeholders georganiseerd. Zij maakten kennis met de blauwdruk, het STEM-kompas, konden hierop feedback geven en kregen de kans om samen concrete acties te bedenken. De finale afwerking van de nieuwe STEM-agenda is gepland voor het voorjaar 2021.

STEM in de vrije tijd zet in op het realiseren van de beleidsambitie ‘een STEM-academie in iedere gemeente’. Dit gebeurt via diverse ondersteuningsinitiatieven. Samen met het werkveld is opnieuw scherp gesteld wat een STEM-academie nu precies is en aan welke criteria de STEM-academie moet voldoen. De erkenningsprocedure is herwerkt en 78 STEM-academies kregen een erkenning 2020-2021. 39 onder hen vroegen en kregen een toezegging van financiële steun voor een totaalbedrag van 308.500 euro. Ook de procedure van deze beperkte financiële ondersteuning is hervormd waarbij de steun wordt bepaald op basis van het aantal bereikte gemeentes. Op deze manier wordt de beleidsambitie naar een Vlaams breed bereik beter onderschreven.

De STEM-partnerschappen, sedert 2019 gefinancierd ter ondersteuning van de STEM-academies, vormen regionale ankerpunten voor STEM in de vrije tijd. Deze STEM-partnerschappen ontwikkelen zelf STEM-trajecten of helpen ontwikkeling bij derden en ze verbinden de diverse stakeholders uit de quadruple helix. Enkel mits een actieve samenwerking tussen alle STEM-actoren kan de ambitie van de Vlaamse Overheid bereikt worden.

Om efficiëntie winsten te bekomen is het belangrijk om de verschillende aanbieders met elkaar te verbinden. Daartoe is een begin gemaakt door het samenbrengen van de regionale STEM-partnerschappen in een leerplatform om ervaringen uit te wisselen en nieuwe projecten op te zetten. Samen met het leerplatform zal in 2021 een roadmap uitgewerkt worden om duurzame samenwerkingen binnen de quadruple helix vorm te geven.

Naast inzetten op meer aanbod en goede kwaliteit is er ook aandacht voor het beter bereiken van de doelgroep en het in de verf zetten van de diversiteit van het aanbod. Hiertoe is een samenwerking met UIT in Vlaanderen opgestart. UIT in Vlaanderen neemt alle STEM-activiteiten mee in hun brede communicatie en zorgt voor een overzicht van alle STEM-trajecten via de STEM-agenda op www.technopolis.be en www.stem@vlaio.be

In 2019 hebben STEM-academies 162 gemeenten kunnen bereiken met minstens 1 reeks STEM-activiteiten. Dit was toen al een record, maar in 2020 deed men nog beter: dankzij de gemeenschappelijke inspanning van STEM-partnerschappen en -academies, hebben kinderen en jongeren in 221 gemeenten kunnen deelnemen aan minstens één buitenschoolse STEM-activiteit. In totaal bereikten de diverse STEM-academies ongeveer 12.500 kinderen en jongeren.

2.6. (Pre)startersondersteuning

Een prestarter wordt beschouwd als iemand die met een eigen onderneming wil starten maar niet noodzakelijk al een goed idee heeft, of, die wel een idee heeft maar nog in de fase zit van de uitwerking ervan. Vanaf het ogenblik dat de ondernemingsactiviteit wordt gestart (wat doorgaans neerkomt op het aanvragen van het ondernemingsnummer) spreken we van een starter.

Nieuwe tool: De startersgids

VLAIO lanceerde in juni 2020 'De Startersgids, Altijd Onderweg'. Het concept van de startersgids bestaat uit een online platform en een werkboek.

De startersgids is een online platform waar préstarters en gestarte ondernemers informatie terugvinden over verscheiden topics die aandacht verdienen in een opstartfase voor een succesvolle, duurzame onderneming. Het onlineplatform telde 21.907 unieke gebruikers waarvan 499 een profiel aanmaakten. Er werden 2.879 documenten (templates, tools, checklists,) gedownload en 5.309 externe links van (partner)organisaties bekeken.

Online kan de gebruiker een werkboek 'Altijd onderweg, gids voor startende ondernemers' aanvragen. Er werden 680 werkboeken verspreid via VLAIO.

Er werden 10.750 werkboeken verdeeld via partnerorganisaties uit het VLAIO Netwerk. Deze partnerorganisaties zijn Unizo, Voka, NSZ, Starterslabo, de ondernemingsloketten, team bedrijfstrajecten, VDAB, Flanders DC, Microstart, Impulskrediet, de Sociale Innovatiefabriek, het ecosysteem studentensteden en de VVSG. De bedoeling is om de werkboeken in te zetten bij de begeleiding van startende ondernemers. Via 30 webinars werden startersbegeleiders wegwijs gemaakt met de online tool en hoe deze te gebruiken binnen hun werking.

Dienstverleners

Op het vlak van (pre)startersondersteuning worden de meeste acties uitgevoerd door een aantal dienstverleners die werden aangeduid vanuit het bestek ondernemerschap en innovatieversnelling, in uitvoering vanaf juli 2020. De acties en instrumenten die zij uitvoeren, zijn in te delen in een aantal types.

- ▶ Acties op vlak van bewustmaking en informeren van (pre)starters over diverse facetten van het ondernemerschap.
- ▶ Acties op vlak van de begeleiding en coaching.
- ▶ Ondersteuning van prestarters: ze krijgen via individuele of collectieve coaching een inzicht in de haalbaarheid van hun idee, in hun competenties als ondernemer, in de opbouw van een volwaardig ondernemingsplan, en de andere zaken die van belang zijn bij de opstart. Partners hierna opgenoemd, organiseren diverse activiteiten.
- ▶ Ondersteuning van starters na de opstart van de onderneming: de starters krijgen via een individuele of collectieve coaching inzicht en hulp bij het omgaan met de problemen waarmee ze geconfronteerd worden, in het bijstellen van zaken uit hun ondernemingsplan in vergelijking met de werkelijke situatie, het uitbreiden van de onderneming en andere typische zaken die zich in de eerste jaren na de start aandienen. In het aanbod zijn thema's als financiële geletterdheid, leiderschap, interne organisatie, go-to-market, sales en marketing specifiek in de aandacht gebracht.
- ▶ Acties op vlak van netwerking waarbij de starters in contact komen met andere starters en ondernemers waarvan ze kunnen leren en waarmee ze ervaringen kunnen uitwisselen.

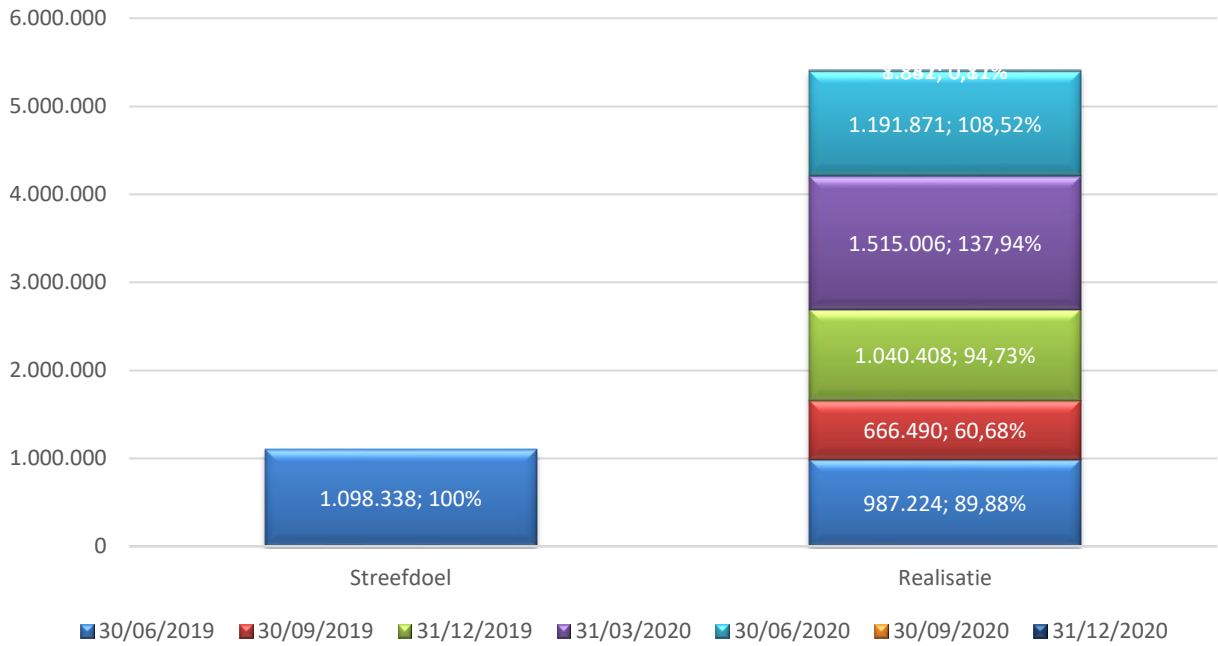
Vanuit het nieuwe bestek bieden de volgende organisatie een aanbod aan de beoogde doelgroepen: Unizo, Voka, Starterslabo Vlaanderen VZW, Netwerk Ondernemen en NSZ Consortium bieden acties aan de beoogde doelgroep.

Cijfers 2019-2020

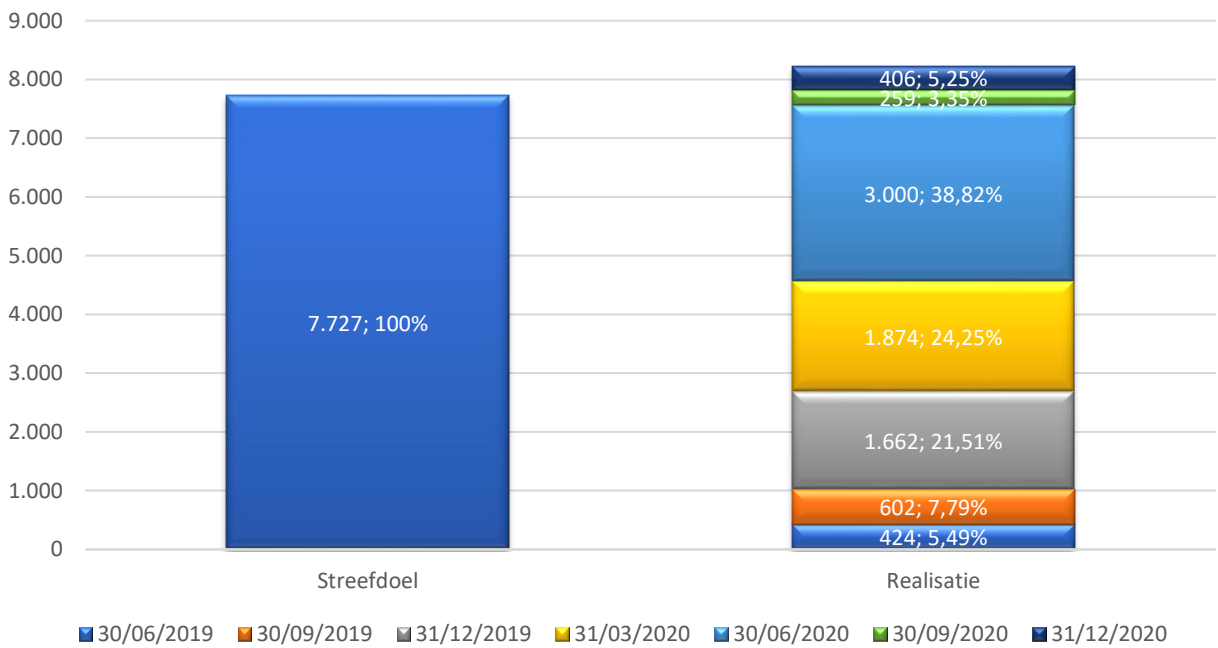
De dienstverlening via de bestekken ondernemerschap loopt per werkingsjaar.

- Een werkingsjaar van **het 'oude' bestek (2016-2020)** liep telkens van 24 mei van het jaar tot en met 23 mei van het volgende jaar. Dit 'oude' bestek ondernemerschap liep af in 2020 doch werd omwille van Corona oorspronkelijk verlengd tot 30 juni 2020 en uiteindelijk zelfs tot 31 december 2020. Voor de jaargang, die liep **van 24 mei 2019 tot en met 31 december 2020**, worden de aantallen in onderstaande grafieken weergegeven.
- Een werkingsjaar van **het 'nieuwe' bestek (2020-2024)** loopt telkens van 1 juli van het jaar tot en met 30 juni van het volgende jaar. Voor een halve jaargang (**1 juli 2020 – 31 december 2020**) van het eerste werkingsjaar worden de aantallen in onderstaande gedetailleerde tabel weergegeven.

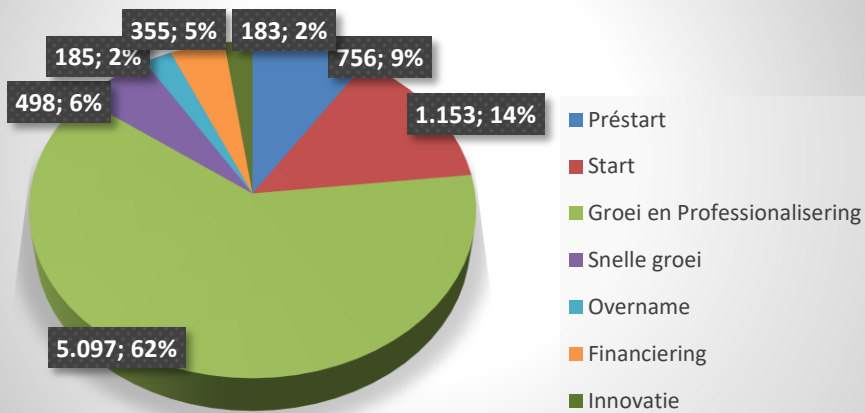
Bereik sensibilisering, bewustmaking jaar 4

Bereik begeleiding, netwerking jaar 4

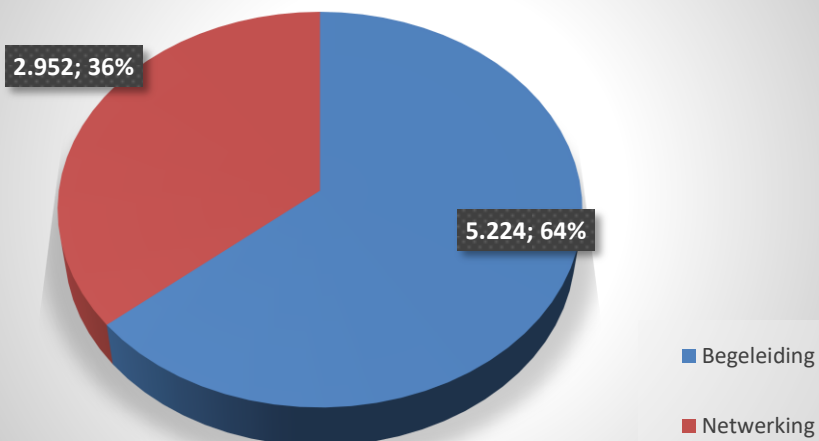

Bereik begeleiding, netwerking jaar 4

De grootste groep ondernemers die wordt bereikt met de begeleidings- en netwerkingsacties zit in de fase 'groeï en professionalisering'.

Bereik begeleiding, netwerking jaar 4

Nieuwe bestek (2020-2024)

Type, bereik en levensfase/thema acties

2de jaarhelft 2020

Totaal deelnemers

Beeldvorming, events

61

Breed	61
Cyber Security	1
Ondernemerschapscultuur	60
Collectieve begeleiding en netwerkformules	1945
Breed	60
Snelle groei	60
Gericht	1885
Circulaire economie	26
Digitalisering	122
Financiële geletterdheid	72
Groei en professionalisering	991
Innovatie	52
Internationalisering	35
Opvolging en overname	47
Prestart	186
Snelle groei	162
Start	192
Individuele begeleiding	1068
Gericht	1068
Digitalisering	10
Financiële geletterdheid	62
Groei en professionalisering	400
Innovatie	4
Ondernemers in moeilijkheden	3
Opvolging en overname	22
Prestart	5
Snelle groei	63

Start	499
Missies, bootcamps, matchmaking,...	52
Gericht	52
Financiële geletterdheid	13
Snelle groei	39
Online tools	967
Breed	681
Groei en professionalisering	681
Gericht	286
Digitalisering	286
Sensibiliseren, informeren	7055
Breed	7055
Digitalisering	856
Financiële geletterdheid	316
Groei en professionalisering	1860
Innovatie	375
Internationalisering	249
Klimaat	88
Opvolging en overname	93
Prestart	2250
Snelle groei	118
Start	850
Eindtotaal	11148

Overige ondersteuning

Voor prestarters die werkzoekend zijn, is er het aanbod vanuit het project 'Maak werk van je zaak'. Dit project wordt uitgevoerd door Syntra-Limburg en gefaciliteerd door ESF Vlaanderen. Agentschap Innoveren & Ondernemen staat samen met VDAB en Syntra Vlaanderen in voor de cofinanciering. In dit traject worden werkzoekenden die een eigen zaak willen beginnen, begeleid met als doel zo goed mogelijk van start te kunnen gaan.

Deze samenwerking werd in 2020 verdergezet. In 2020 begonnen 500 deelnemers aan de oriëntatiefase van het project, waarvan 370 deelnemers werden begeleid. 487 deelnemers aan het project startten in 2020 een zelfstandige activiteit.

2.7. Ondersteuning voor snelle groeiers

Het merendeel van de activiteiten rond groei en professionalisering wordt georganiseerd en uitgevoerd door een aantal van de dienstverleners die werden aangeduid in de bestekken ondernemerschap (2016 en 2020). Professionalisering is de verzameling van acties die als doel hebben de bedrijfsvoering van bestaande ondernemingen te verbeteren. Meestal gaat het hier over trajecten waarbij ondernemers kennis en ervaring uitwisselen om zo van elkaar te leren. Ook alle vormen van netwerkvorming vallen daar onder. Tijdens het bestekjaar 4 (juni 2019 - december 2020) zijn in totaal voor groei & professionalisering 3.448 bedrijven bereikt.

Totaal aantal begeleidingen en netwerking in het kader van bestek 2016: 3.348 in het laatste werkingsjaar (24/5/2019-31/12/2020).

In juli 2020 is ook het nieuwe contract ondernemerschap (2020-2024) met nieuwe partners opgestart. Op vlak van groei en professionalisering heeft het nieuwe bestek vooral aandacht voor:

- Financiële geletterdheid
- Groei en professionalisering
- Internationalisering
- Digitale geletterdheid en digitalisering
- Innovatie, transities, circulaire economie, klimaat en actuele beleidsthema's zoals cybersecurity en artificiële intelligentie.

Die thema's worden in individuele en collectieve begeleiding aangeboden.

Het bereik van de verschillende begeleidingsvormen staat per thema in de tabel onder 2.6.

Belooftevolle ondernemingen zorgen voor economische groei en tewerkstelling en moeten daarom zo goed mogelijk ondersteund worden in hun groei. De doelstelling van de ondersteuning van snelle groeiers is om op middellange termijn de achterstand in het aandeel hoge groeiondernemingen in Vlaanderen, ten opzichte van vergelijkbare kenniseconomieën, weg te werken door een geïntegreerde, selectieve en intensieve begeleiding van beloftevolle bedrijven.

Vlaanderen heeft de afgelopen twee legislaturen naast een generiek beleid, gericht op méér ondernemerschap, ook een beleid gevoerd dat selectief is gericht op bedrijven met een hoog groeipotentieel.

De begeleiding van snelle groeiers is gericht op het versnellen van het groeiproces en op het omgaan met de specifieke problemen die eigen zijn aan snelle groei.

Ook in het nieuwe contract ondernemerschap (2020-2024), opgestart in juli 2020, gaat er aandacht naar de begeleiding van deze snelle groeiers, met speciale aandacht voor de noden van deze groep van bedrijven (kapitaal, markten, kennis, talent, netwerkvorming, leiderschap en interne groei).

In het kader van bestek 2016 werden in het laatste werkingsjaar (24/5/2019-31/12/2020), 323 beloftevolle ondernemingen begeleid.

In het bestek 2020 werden vanaf juli 2020 met alle werkvormen samen 442 beloftevolle ondernemingen bereikt:

- Infosessies: 118
- Collectieve begeleiding: 122
- Missies, bootcamps, matchmaking: 39
- Individuele begeleiding: 63

2.8. Opvolging en overname

De Week van de Bedrijfsoverdracht, dat dit jaar aan haar tiende editie toe was, blijft de belangrijkste blikvanger om het thema “Opvolging en overname” onder de aandacht van ondernemers te brengen. De timing is verplaatst van de derde week van oktober naar de derde week van november. Sensibiliseren om tijdig aandacht te hebben voor opvolging of overdracht van hun onderneming en ondernemers informeren hoe ze dit proces best aanpakken en wie hen daar hierbij kan begeleiden is nog steeds onze prioriteit.

Naar analogie met de editie van 2019, ging ook dit jaar alle aandacht naar de acties van onze partners, dienstverleners, adviseurs en coaches. De focus van deze acties lag op volgende thema's: voorbereiding van de overdracht, familiale overdracht, juridische en fiscale aspecten, waardering en financiering en menselijke aspecten. We richtten ons op volgende doelgroepen: pre-starters en starters die overwegen een onderneming over te nemen in plaats van een volledig nieuwe activiteit te starten, ondernemingen die willen groeien door overname en ondernemers die hun onderneming willen overlaten (zowel binnen als buiten de familie).

VLAIO nam voornamelijk een bewustmakingsrol op. Met een brede waaier aan mediakanalen zoals radio, gedrukte media en sociale media werden ondernemers gesensibiliseerd deel te nemen aan de Week van de Bedrijfsoverdracht. Er werden 21.307 sensibiliserende brieven verstuurd naar ondernemers in de leeftijdsklasse 57 tem 65 jaar. 44 partners organiseerden 82 activiteiten met in totaal 627 deelnemers, waarvan 127 persoonlijke adviesgesprekken.

Ondernemers kunnen via de campagnewebsite www.weekvandebedrijfsoverdracht.be een gratis informatiepakket aanvragen. In 2020 werden in totaal 321 informatiepakketten aangevraagd.

VLAIO ontwikkelde een online waarderingstool voor eenmanszaken. Met deze nieuwe, laagdrempelige tool kunnen ondernemers een eerste inschatting maken van de waarde van hun zaak. Ook krijgen ondernemers een goed inzicht in de factoren die de waarde van een bedrijf beïnvloeden. VLAIO lanceerde deze tool bij de start van de jaarlijkse Week van de Bedrijfsoverdracht. Op datum van 10 december maakten 301 personen gebruik van deze tool.

Twee partners van #sterkondernemen organiseren specifieke begeleidingstrajecten voor opvolging en overname: Voka en Unizo.

In het kader van bestek 2016 werden in het laatste werkingsjaar (24/5/2019-31/12/2020), 147 ondernemingen begeleid.

In het bestek 2020 werden vanaf juli 2020 met alle werkvormen samen 162 ondernemingen bereikt:

- Infosessies: 93
- Collectieve begeleiding: 47
- Individuele begeleiding: 22

2.9. Ondernemingen in moeilijkheden

Dyzo

Bij beslissing van de Vlaamse Regering van 17 juli 2020 werd aan de vzw Dyzo een steun toegekend van 710.000 euro voor de ondersteuning van ondernemers in moeilijkheden en meer concreet de uitvoering van de operationele doelstellingen & realisatie van de KPI's, beschreven in het 'Ondernemingsplan Dyzo vzw 2020'.

De eerste operationele doelstelling had betrekking op 'Corona' en de implicaties ervan op de werking van Dyzo. In het kader van deze doelstelling zou Dyzo o.a. investeren in:

Het vernieuwen van de website opdat ondernemers sneller naar de informatie, die ze zoeken, worden geleid;

Het aantrekken van een freelancemedewerker met een achtergrond in boekhouding;

Het ontwikkelen van scripts voor derden.

Door de lockdown naar aanleiding van de coronacrisis werd immers verwacht dat veel meer ondernemers in (potentiële) moeilijkheden zullen komen dan normaal. Om te anticiperen op deze mogelijke toevloed van hulpvragen werd de werkingstoelage voor 2020 met 125.000,00 euro verhoogd van 585.000,00 euro naar 710.000,00 euro. Deze verhoging gebeurde specifiek met het oog op de financiering van bovenstaande investeringen.

Met deze subsidie kon voor 1.537 zaken een telefonisch of schriftelijk advies per mail worden gegeven. Met 1.380 ondernemers werd ook fysiek/online samengezeten tijdens een face-to-face adviesgesprek.

Dyzo staat ondernemers bij op juridisch, economisch en psychologisch vlak. Niet alleen ondernemers, die al daadwerkelijk betalingsproblemen hebben, worden verder geholpen; ook als zij zwaar weer verwachten of reeds failliet zijn verklaard staat Dyzo hen verder bij.

De subsidie wordt uitbetaald, berekend volgens onderstaand schema:

KPI	Omschrijving	Aantal	Steun	Totale steun euro
Samenwerkingsovereenkomst met gemeenten	Jaarlijks te vernieuwen overeenkomsten	115	3.000	345.000
Budgetbeheer	Langlopende begeleidingen waarbij betalingen gebeuren door Dyzo via derdenrekening	30	3.000	90.000

Budgetbegeleiding	Langlopende begeleidingen waarbij betalingen gebeuren door ondernemer	30	3.000	90.000
Gerechtelijke reorganisatie (vroegere 'WCO')	Traject voorbereiding beschermingsprocedures tegen schuldeiser	50	1.500	75.000
	Opvolging procedurestappen beschermingsprocedures	20	1.100	22.000
	Opvolging (jarenlang) van betaal/herstelplannen	40	1.000	40.000
Bemiddelen met curator/schuldbemiddelaar	Dossiers waarin bemiddeld wordt met curator/schuldbemiddelaar/bank	120	400	48.000
Totaal				710.000

In juni 2020 werd de steun voor KPI1 (345.000,00 euro) na volledige realisatie uitbetaald. Begin december 2020 werd er een tweede schijf van 242.900,00 euro uitbetaald voor de (gedeeltelijke) realisatie van KPI2 t.e.m. KPI7. Er blijft voorlopig bijgevolg nog een saldo van 122.100,00 euro, waarvan de betaling voorzien is in het voorjaar van 2021 ná volledige realisatie van de operationele doelstelling.

In 2020 meldden 2.917 ondernemers zich aan bij Dyzo. Dit is ondanks Corona een **daling** t.o.v. 2019.

2.10. Financiering van ondernemingen

Microkredieten

Om het verlenen van microkredieten mogelijk te maken aan kwetsbare groepen ondernemers die moeilijk in aanmerking komen voor een klassieke bankfinanciering, werd in 2020 aan Hefboom (Impulskrediet) en Microstart een subsidie van respectievelijk 250.000 euro en 200.000 euro toegekend.

Als gevolg van de coronapandemie was er een terugval in het aantal toegekende kredietdossiers. In 2020 werden 44 Impulskredieten toegekend voor een totaalbedrag van 636.350 euro. Microstart betaalde aan 89 starters een bedrag van 876.240 euro kredieten uit en aan 71 covid-getroffen een bedrag van 180.645 euro aan ereleningen en 485.670 euro aan microkredieten.

Beide organisaties samen kenden dus in totaal 204 leningen toe voor een totaalbedrag van 2.178.905 euro. Voor elke euro subsidie werd er bijna 5 euro krediet verleend.

BAN Vlaanderen

In deze woelige tijden was BAN Vlaanderen nog meer een aanspreekpunt voor zoekende ondernemers om hen met de juiste en beschikbare financieringsbronnen, zoals de Vlaamse steunmaatregelen en corona-financieringen, in verbinding te stellen.

BAN Vlaanderen legde in 2020 74 projecten voor aan de 181 betalende leden/investeerders via anonieme fiche, presentaties op matching events en de portal www.angel4me.be. Qua dealrealisatie

klokten ze in het bijzonder uitdagende 2020 af op 24 gerealiseerde deals binnen het netwerk voor een bedrag van 2.565.250 euro. Dit is een lichte stijging van het aantal deals gerealiseerd in 2019 (22) en een daling van het bedrag dat 2.921.121 euro bedroeg in 2019. De investeringsactiviteiten van de business angels richtten zich vooral naar de ICT-bedrijven. Voor elke euro subsidie werd bijna 6 euro geïnvesteerd.

Daarnaast konden 4 ondernemers via BAN Vlaanderen ook 1.004.534 euro cofinanciering bij PMV/z-leningen ophalen. Hiermee rekening houdend stijgt het rendement naar ruim 8 euro financiering per euro subsidie.

2.11. Detailhandelsbeleid

Een belangrijk aandachtspunt voor het detailhandelsbeleid is het ondersteunen van steden en gemeenten bij het voeren van een kernversterkend beleid. In de praktijk gebeurt dat onder meer via de cofinanciering van gemeentelijke projecten uit verschillende VLAIO-oproepen. Voor de oproep “Aankoop handelspanden” werden in 2020 vier projecten na jurering goedgekeurd. Die middelen die beschikbaar waren voor deze oproep, werden daarmee opgebruikt. De termijn voor het uitvoeren van de projecten “premiestelsels kernwinkelgebied” werd verlengd omdat gebleken was dat in veel gemeenten meer tijd nodig was om de aangeboden premies bekend te maken bij handelaars en eigenaars van handelspanden.

www.detailhandelvlaanderen.be, de portaalsite van het Kennisnetwerk detailhandel, een samenwerking tussen Agentschap Innoveren & Ondernemen, VVSG, de provincies, Unizo en Comeos, telde in 2020 29.557 bezoekers.

De e-commercecampagne “Het Internet. Ook uw zaak” biedt handelaars ondersteuning bij de digitale transformatie. Daarbij lag de focus sterk op het strategisch karakter van die transformatie. De Covid-19-crisis maakte van de digitale transformatie voor veel handelaars plots ook een acute nood. Een speciale Corona-pagina reikte quick wins aan op vlak van online marketing en webverkoop. Verder kwam er een reeks nieuw video’s met advies rond hybride retail, het online ondersteunen van de fysieke winkel. Dat advies werd geïllustreerd met nieuwe getuigenissen waarin ook gepeild werd naar hoe handelaars omgingen met de door Corona gecreëerde omstandigheden. Het aantal bezoekers op de portaalsite van de campagne (www.hetinternetookuwzaak.be) steeg met 51% tot 46.521. Het aantal volgers van de Facebookpagina steeg met 21% tot 2.915.

De Covid-19-crisis was ook de aanleiding voor www.koopinjebuurt.be een initiatief van VLAIO, VLAM, UNIZO en NSZ om het lokaal kopen aan te moedigen. De achterliggende database telt 14.985 handelaars. De website werd gepromoot via campagnes op sociale media. Naar aanleiding van de tweede lockdown werd geopteerd voor het digitaal zelfredzamer maken van de handelaars via de actie “Eerste Hulp Bij Online verkoop”. Er werden op korte termijn 5 webinars georganiseerd rond verschillende aspecten van online marketing en webverkoop, op maat van zelfstandige speciaalzaken en horeca-ondernemingen. Opnames van de webinars en de gebruikte presentaties bleven beschikbaar via www.vlaio.be/jezaakonline, zodat ze als een soort handleiding te gebruiken waren door ondernemers, die aan de slag wilden gaan met de instrumenten en de tips die werden

aangeboden. Samen met UNIZO en NSZ werd aansluitend een gratis coaching programma aangeboden voor ondernemers die verdere begeleiding nodig hadden.

2.12. Smart Cities

Sinds 2017 zet VLAIO via verschillende kanalen in op smart cities.

In 2020 liepen de 20 projecten uit de oproep 2018 af. De eindresultaten worden stelselmatig gepubliceerd en gedeeld via de Praktijkenbank van VVSG. Een kleine minderheid van de projecten moet nog een eindrapport indienen.

In het voorjaar van 2020 zijn 12 projecten uit de 2e oproep City of Things van start gegaan. Eén project heeft omwille van de pandemie uitstel gevraagd en gekregen. Deze projecten zullen 30 maanden lopen.

In 2020 werd ook een 3e, thematische oproep Smart Economy via EFRO gelanceerd. Er werden 8 projecten goedgekeurd die allemaal op een slimme manier aan de slag zullen gaan met lokale economie, handelskernversterking, ondernemend klimaat, ...

Van de grote, Vlaamsbrede ad hoc project City of Things die in de periode 2017-2019 werden goedgekeurd, liepen er in 2020 een aantal af maar het merendeel is nog volop bezig met de realisatie van de doelstellingen. Imec voert deze projecten uit binnen een samenwerkingsverband.

In 2019 werd de steun van VLAIO aan VVSG verlengd met 3 jaar. Wat Smart Cities betreft gaat het om een halftijdse stafmedewerker en een klein werkingsbudget om een aantal activiteiten rond smart cities te organiseren.

De opdracht, gegund aan KPMG en Common Ground, om het smart city landschap in kaart te brengen en een ecosysteem op te starten en te animeren kon in 2020 grotendeels afgerond worden. VLAIO zetelde samen met ABB, AIV en VMM in de kerngroep smart cities. Op aangeven van KPMG werden 4 werkbanken gedefinieerd waarmee de Coalition of the Willing (VLAIO, ABB, AIV, VMM, VVSG en Imec) aan de slag zou gaan. VLAIO zetelde ook in een ambtelijke stuurgroep die in 2020 een aantal keer samen kwam. Vanuit deze groep werd in juli 2020 ook een Mededeling VR voorbereid.

De drie Bedrijfsnetwerken (IBN) die een link hebben met Smart Cities werden waar mogelijk betrokken bij onze activiteiten rond slimme steden en konden zo proberen de link te leggen tussen hun leden (ondernemingen) en bijvoorbeeld de goedgekeurde City of Things projecten.

.

2.13 Kennisdiffusie Hogescholen

Hogescholen hebben met hun ervaring in praktijkgericht onderzoek een grote bron van kennis opgebouwd die een sterke meerwaarde in zich hebben voor ondernemingen. Ondanks deze grote meerwaarde was de vaststelling dat deze kennis niet altijd haar weg vindt naar de onderneming noch dat de onderneming de weg vindt naar deze kennis.

Via verschillende initiatieven werden de hogescholen vanuit VLAIO ondersteund om de ondernemer en de opgebouwde kennis te verbinden. Daarenboven werden de ondersteuning zodanig vormgegeven dat er nog een sterkere focus is op vraag gedreven onderzoek, vanuit de noden van ondernemingen.

Een eerste ondersteuning verliep via het kennisdiffusie-instrument Blikopener die in 2019 werd opgestart. Het instrument zet in op de expertise binnen het netwerk van hogescholen en legt de nadruk op het versterken van:

- De interne organisatie;
- Het dienstenaanbod;
- De externe zichtbaarheid en relaties;
- De rapportering.

Dit alles moet de hogescholen de ruimte geven om vragen van ondernemers op te nemen. In 2020 werd hiervoor 3.150.000 euro vrijgemaakt die de hogescholen in staat stelden om 3.596 ondernemingen bereikte. Via de werking verbonden aan het instrument werden de hogescholen ingebed in het VLAIO Netwerk dit via het VLAIO Lerend Netwerk Ondernemerschap. Dit Lerend Netwerk faciliteert samenwerkingen tussen Blikopener en partners uit het bestek 2020. Daarenboven werd verder ingezet om deze werking te linken met de VLAIO-dienstverlening via het relatiebeheer met Team Bedrijfstrajecten alsook met de NCP-werking.

Gezien de grote uitdaging die het instrument met zich meebrengt zowel naar datagedreven monitoring als projectmanagement binnen de hogescholen voorziet VLAIO de nodige ondersteuning voor de digitale transformatie waar hogescholen voor staan. Dit gebeurt onder de noemer 'Digitaal Open Science Platform (DOSP)' en wordt uitgerold in samenwerking met het departement EWI. Deze afstemming met EWI is noodzakelijk omdat dit platform zal inspelen op zowel de noden die voortvloeien uit de uitrol van het kennisdiffusie instrument als de noden verbonden aan het gestructureerd verzamelen van onderzoeksinformatie die daarna aangeleverd wordt aan het FRIS-portaal.

Contact met bedrijven vraagt ook een specifieke aanpak die uitgaat van de aanwezigheid van bepaalde competenties die niet noodzakelijk bij elke onderzoeker en schakelpersoon binnen de hogescholen aanwezig is. Hiertoe werd een professionaliseringstraject opgezet dat werd opgestart in 2020 met enkele werksessies rond onder andere staatssteun, pitching, ERA-Learn, enz. De verdere uitbouw loopt door in 2021. Voorgaand project bevat ook een luik rond internationalisering waarbij hogescholen ruimte krijgen om een internationaliseringstrategie uit te werken waarbij internationale projecten meer vertrekken vanuit een vraaggedreven aanpak. In kader van dit project hebben in 2020 al enkele hogescholen een strategie uitgewerkt.

Vanuit de ambitie van de hogescholen om een gericht onderzoeksbeleid uit te werken, werd in 2020 steun toegekend aan de Vlaamse Hogescholenraad voor het project 'IMPACT'. Dit heeft als doelstelling om de impact van het praktijkgericht onderzoek en de dienstverlening ervan in kaart te brengen. Daarenboven willen de hogescholen met deze inzichten hun onderzoeksbeleid verder gericht vormgeven om de return naar de maatschappij en in het bijzonder de ondernemers te vergroten.

Een laatste ondersteuningsmechanisme zet in op het uitbouwen van voldoende onderzoeksinfrastructuur binnen de hogescholen. Vanuit de nood om blijvend kennis op te bouwen in samenwerking met bedrijven te realiseren is ook voldoende onderzoeksinfrastructuur noodzakelijk. Hiertoe werd in 2020 een instrument ontwikkeld en een eerste keer uitgerold die ruimte creëerde voor de hogescholen om infrastructuur uit te bouwen die inspeelt op de transitiedomeinen digitalisering, circulair en klimaat. Via dit nieuwe instrument werden aan 12 projecten steun toegekend voor een bedrag van 1,8 miljoen euro.

2.14. Sociale Innovatiefabriek (SIF)

De missie van SIF is het stimuleren, ondersteunen en promoten van sociaal ondernemerschap en brede sociale innovatie.

Doelgroepen zijn:

1. Sociaal innovatieve ondernemers (uit bedrijfsleven, middenveld of als burger);
2. 'Potentials': bedrijven, middenveldorganisaties of burgers die mogelijk sociaal gaan ondernemen/ innoveren, of althans ertoe kunnen bijdragen;
3. Kansengevers: breed gamma aan actoren (zoals expertisecentra of onderwijsinstellingen, koepelorganisaties, stichtingen en andere financiers) die meerwaarde kunnen betekenen voor sociaal innovatieve ondernemers;
4. Het brede publiek.

Het resultaat dat nagestreefd wordt, is een gevestigde cultuur waarin alle actoren van de samenleving maatschappelijke uitdagingen kunnen aanpakken (en oplossen) op een sociaal innoverende en ondernemende manier (o.a. via het hanteren van vernieuwde businessmodellen). Een vruchtbare omgeving waarin steeds meer sociaal innovatieve ondernemingen kunnen groeien en ontluiken.

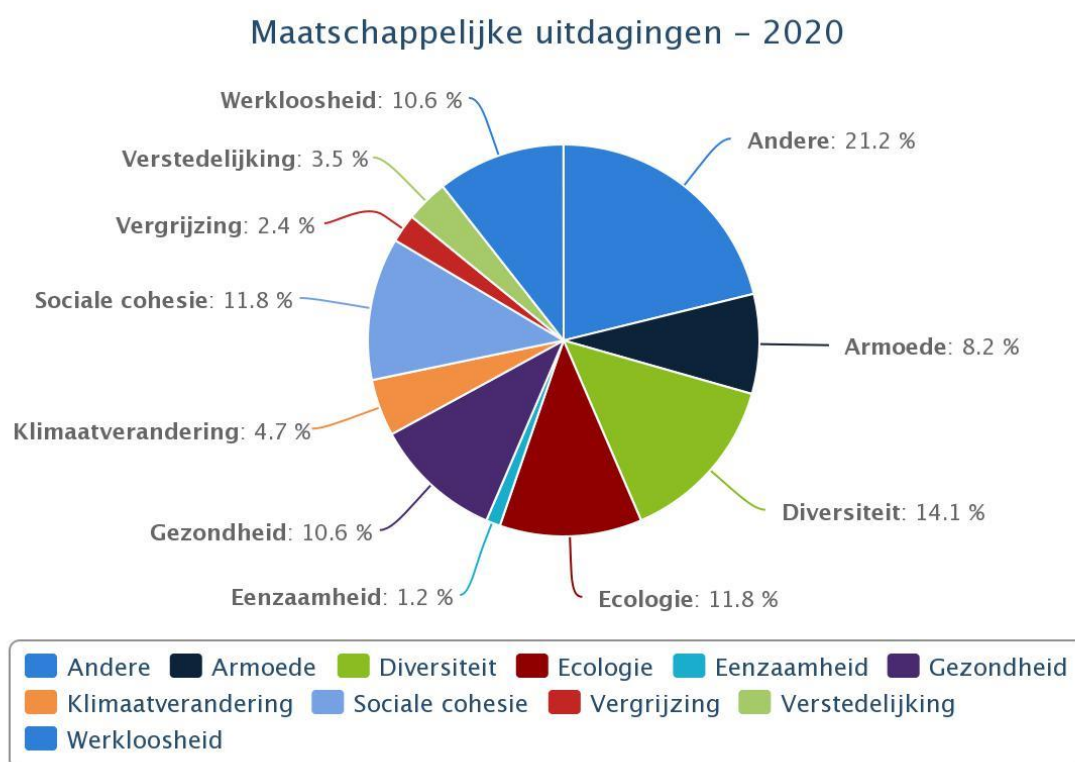
SIF handelt als een accelerator voor startende sociale ondernemers. Aan bestaande sociale ondernemingen biedt het een community waardoor ze de kans krijgen verder te groeien en een nog grotere impact te bereiken. Samen met sociaal ondernemerschap blijft SIF ook werken rond sociale innovatie. Er blijft immers nood aan vernieuwende oplossingen voor de uitdagingen waar de maatschappij voor staat. Om het beoogde resultaat te bereiken, hanteert SIF een hefboomwerking. Het is een hefboom naar partnerschappen, financiering, kennis,... Het geeft begeleiding op maat die, door middel van het lerend netwerk, ervoor zorgt dat de sociale innovaties en ondernemingen sterker worden en meer impact bereiken. De begeleiding richt zich op de verschillende fases in de levenscyclus van de onderneming. Hierbij legt SIF de focus op zowel (pre)starters als groeiers met aandacht voor financiering en continuïteit. Bijzonder aan de werking is hoe peer-learning volop gefaciliteerd wordt. Binnen een breed cross-sectoraal netwerk legt het gerichte verbindingen. SIF linkt heel gericht aan peers (sociale ondernemingen), andere aanbieders, potentiële partners/investeerders,... Bovendien maakt het steeds meer actoren warm om middelen (zowel monetair als niet-monetair) vrij te maken voor sociaal ondernemerschap.

Met de Sociale InnovatieFabriek had VLAIO een partnerschap voor 3 jaar (2017-2019). Voor werkingsjaar 2020 werd aan SIF een subsidie toegekend van 450.000 euro.

Tijdens de nieuwe subsidieperiode (2020) zette de SIF maximaal in op het missie- en transitiegericht beleid van de Vlaamse overheid en werd het maximaal ingebed in het VLAIO-netwerk.

In 2020 bereikte SIF via diverse media een breed publiek van maar liefst 428.627 en via 28 events in totaal nog eens zo'n 1.293 geïnteresseerde personen. Daarnaast werden 125 deelnemers via individuele- en 113 deelnemers via 7 collectieve ondersteuningstrajecten bereikt, was er sprake van 283 personen die deelnamen aan de Sociale Innovatie Academie, van 30 personen die deelnamen aan 2 acceleratiedagen met in totaal 20 cases, van 20 toelidingen naar financiering en de (door)ontwikkeling van 20 solide sociale ondernemingen.

SIF registreerde op welke (vaak meerdere) maatschappelijke uitdagingen de sociaal innovatoren en ondernemers met hun cases, die in 2020 door SIF werden ondersteund, inzetten.

2.15. Toegang tot beroep

Op 19 oktober 2018 werd het besluit van de Vlaamse Regering tot opheffing van de laatste beroepen in Vlaanderen, gereguleerd in het kader van de vestigingswetgeving, definitief goedgekeurd. Het besluit trad in werking op 1 januari 2019.

Hoewel de beroepen in het kader van de vestigingswetgeving niet langer gereguleerd zijn in Vlaanderen, worden de vragen van andere landen verder opgevolgd en beantwoord in het Internal Market Information System van de Europese Commissie.

Tijdens het voorjaar en de zomer 2020 plande VLAIO gesprekken in met elk van de sectororganisaties. De doelstelling van de oefening was om van deze organisaties zelf te horen hoe ze de vereenvoudiging

toegang tot beroep ervaren en vanuit VLAIO de relatie met deze organisaties te behouden en te versterken.

Machtigingen ambulante en kermisactiviteiten

Wanneer een ondernemer ambulante of kermisactiviteiten wenst uit te oefenen dient hij via een erkend ondernemingsloket een machtiging aan te vragen. Bij afgifte van zijn vergunning wordt hij opgenomen in de databank machtigingen ambulante en kermisactiviteiten die gekoppeld is aan de KBO.

Bij de 6° Staatshervorming is de bevoegdheid voor het beheer van deze databank overgedragen aan de gewesten. In 2020 werden er voor Vlaanderen 2461 machtigingen ambulante activiteiten en 102 machtigingen kermisactiviteiten uitgereikt.

2.16 Brexit

In 2020 werd ook verder gewerkt aan het sensibiliseren en informeren van bedrijven voor de Brexit en het ondersteunen van bedrijven om zich voor te bereiden. Tegelijkertijd werd in het najaar van 2020 een concreet actieplan uitgewerkt om bedrijven te ondersteunen na 1 januari 2021. In september 2020 reserveerde de Vlaamse Regering in het relanceplan Vlaamse Veerkracht 83 miljoen euro extra steun voor bedrijven die getroffen worden door de gevolgen van de Brexit. Daarvan werd 30 miljoen euro voorzien voor FIT, 50 miljoen euro voor VLAIO, en 3 miljoen euro voor VLAM.

In het najaar van 2020 werkte VLAIO een aantal voorstellen uit om de noodzakelijke gerichte steunmaatregelen voor de betrokken doelgroepen te realiseren binnen het voor VLAIO vooropgestelde budget van 50 miljoen euro. Over de concrete inzet van deze nam de Vlaamse regering een beslissing op 18 december 2020. Deze maatregelen zullen in de loop van 2021 verder uitgerold worden. Het gaat om:

1. Post-Brexit Veerkrachsubsidie
2. Gerichte Transformatie Opleidingen
3. Versterking Brexit Helpdesk
4. Vlaams Green Lane project
5. Ontwrichte Zone
6. Uitbreiding VLAIO Contract Ondernemerschap en DYZO
7. Versterken van het aantrekken of behoud van investeringen

3. Stimuleren van groei, transformatie en innovatie

Het VLAIO biedt ondersteuning aan ondernemingen in het Vlaams gewest. VLAIO wil hiermee O&O en innovatie, investeringen en professionalisering en kennisverwerving bij kmo's ondersteunen zodat deze ondernemingen zich ten volle kunnen ontplooiën binnen een concurrentieel economisch landschap.

De belangrijkste maatregelen waarmee het VLAIO ondernemingen op deze vlakken ondersteunt zijn O&O-bedrijfssteun, specifieke instrumenten voor samenwerkingsverbanden en onderzoekscentra zoals het Tetra-fonds, landbouwonderzoek, COOCK, de kmo-portefeuille, kmo-groeisubsidie, strategische transformatiesteun en ecologiesteun. Daarnaast beheert het VLAIO ook een aantal maatregelen voor specifieke sectoren (Screen Flanders, Ecologisch en veilig transport) of specifieke thema's (hindermaatregelen). En finaal zijn er de persoonsgebonden Baekeland-mandaten en Innovatiemandaten.

3.1. Innovatiesteun voor bedrijven

In O&O-bedrijfssteun wordt directe steun gegeven aan bedrijven actief in Vlaanderen. Het betreft projecten gericht op kennisverwerving via onderzoek en ontwikkeling, met het oog op innovatie. De activiteiten worden uitgevoerd door de bedrijven zelf, al dan niet in samenwerking met andere bedrijven en/of kennisinstellingen in binnen- en buitenland.

Het agentschap beschikt over 2 instrumenten in dit programma, onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten, elk gekoppeld aan 1 van de besluiten die sinds oktober 2017 van kracht zijn.

Daarnaast kunnen bedrijven steun krijgen voor O&O-activiteiten in een ruimer samenwerkingsverband met onderzoeksorganisaties (ICON-projecten), gekoppeld aan het nieuwe besluit dat van kracht ging in januari 2018.

Om snel in te spelen op de behoeften in de zorg omwille van COVID-19 werd in 2020 een fast track behandeling uitgevoerd voor projecten die oplossingen kunnen bieden aan een behandeling van patiënten en preventie van infecties. In totaal werden 46 voorstellen behandeld waarbij reeds 7.3 miljoen EUR steun werd verleend.

3.1.1. Onderzoeksprojecten

De focus in onderzoeksprojecten ligt op het opbouwen van nieuwe kennis en het uitvoeren van hoog-risico onderzoek dat op termijn de basis vormt voor nieuwe of verbeterde producten, processen of diensten. Het is mogelijk om ondersteunend hieraan binnen het project ook ontwikkelingsactiviteiten te verrichten. De delen in het project die onderzoeksactiviteiten omvatten krijgen een basissteunpercentage van 50% en de delen die ontwikkeling omvatten krijgen een basissteunpercentage van 25%. Toeslagen voor kleine ondernemingen (20%), middelgrote ondernemingen (10%) en samenwerking (10%) kunnen daar bovenop komen. Het maximale steunpercentage is evenwel beperkt tot 60%.

De belangrijkste kerngetallen voor onderzoeksprojecten worden in onderstaande tabel weergegeven.

Tabel: overzicht van alle ingediende en behandelde aanvragen voor onderzoeksprojecten

Aantal aanvragen in behandeling op 31.12.2019	73
Aantal aanvragen ingediend in 2020	171
Behandeld in 2020	121
<i>Waarvan positief beoordeeld</i>	113
<i>Waarvan negatief beoordeeld</i>	8
Aantal aanvragen in behandeling op 31.12.2020	88
Totaal toegekende steun	97.660.466 €

Zowel het aantal positief beoordeelde projecten als het toegekend steunbedrag zijn in 2020 sterk gestegen in vergelijking met 2019. In 2019 werden 99 projecten goedgekeurd voor een totaal bedrag van 85.278 €.

3.1.2. Ontwikkelingsprojecten

In ontwikkelingsprojecten ligt de focus op de ontwikkeling van een volledig nieuw of beduidend vernieuwend (verbeterd) product, proces, dienst of concept; dat op eerder korte termijn een belangrijke impact heeft op de prestaties van het bedrijf. Het basissteunpercentage bedraagt 25%. Toeslagen voor kleine ondernemingen (20%), middelgrote ondernemingen (10%) en samenwerking (10%) kunnen daar bovenop komen. Het maximale steunpercentage is beperkt tot 50%.

De belangrijkste kerngetallen voor ontwikkelingsprojecten worden in onderstaande tabel weergegeven.

Tabel: overzicht van alle ingediende en behandelde aanvragen voor ontwikkelingsprojecten

Aantal aanvragen in behandeling op 31/12/2019	184
Aantal aanvragen ingediend in 2020	652
Behandeld in 2020	544
<i>Waarvan positief beoordeeld</i>	499
<i>Waarvan negatief beoordeeld</i>	45
Aantal aanvragen in behandeling op 31/12/2020	161
Totaal toegekende steun (kEUR)	141.897.446

Zowel het aantal positief beoordeelde projecten als het toegekend steunbedrag zijn in 2020 sterk gestegen in vergelijking met 2019. In 2019 werden 381 projecten goedgekeurd voor een totaal bedrag van 103.364 €.

Deze sterke toename van gesteunde onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten van bedrijven in 2020 bevestigt de stijgende trend die we reeds enkele jaren vaststellen bij O&O-bedrijfsprojecten. In 2017 werd voor O&O-bedrijfsprojecten minder dan 150 miljoen euro vastgelegd, in 2020 bijna 240 miljoen euro.

Sinds 2019 bestaat de mogelijkheid om binnen ontwikkelingsprojecten ook de latere fasen van het innovatietraject te steunen (zogenaamde piloot/demoprojecten). Deze fasen aansluitend aan een O&O-traject kunnen gesteund worden wanneer deze een kennis-feedback-lus incorporeren naar de geplande innovatie. De maximale steun voor deze verlenging bedraagt 1 miljoen EUR (basissteunpercentage 25%) binnen één project. Er werden in 2020 63 ontwikkelingsprojecten met een gedeeltelijk of volledig verlengd steuntraject goedgekeurd voor een totaal steunbedrag van 23.8 miljoen euro.

In 2020 werd een nieuw proces opgestart voor de beoordeling van ontwikkelingsprojecten, met als doel het proces te vereenvoudigen én de doorlooptijd te verkorten. Dit werd succesvol geïmplementeerd, en na initieel beperkt te zijn voor projecten tot een steunbedrag van 250 duizend euro, werd dit na 6 maanden uitgebreid tot projecten met een steunbedrag tot 500 duizend euro. Er werden 77 interne commissies georganiseerd waarin circa 80% van de ontwikkelingsprojecten met een steunbedrag tot 500 duizend euro beoordeeld werden.

3.1.3. ICON-projecten

Bedrijven kunnen ook samenwerken met onderzoeksinstituten in zogenaamde ICON-projecten. Dit zijn coöperatieve projecten waarin meerdere bedrijven samenwerken met één of meerdere onderzoeksgroepen ingebed in specifieke onderzoeksorganisaties. De kosten van de onderzoeksgroepen worden gedragen door de specifieke dotatie van de onderzoeksorganisatie en de bedrijven worden gesubsidieerd door het agentschap.

Voor ICON-projecten werden in 2020 oproepen georganiseerd door Imec en Flanders Make.

Tabel: overzicht van alle gesteunde aanvragen voor ICON-projecten

ICON-projecten	Aantal gesteunde projecten	Toegezegde steun (kEUR)
Thematische ICON	7	10.156
ICON SOCs	20	15.688
Totaal	27	25.844

In het kader van de beleidsplannen AI en CS werden in 2020 de oproepen voor thematische ICON projecten artificiële intelligentie (AI-ICON) en cybersecurity (CS-ICON) geëvalueerd. Hiermee wil VLAIO de brug slaan tussen onderzoeksresultaten op vlak van AI en CS en toepassingen hiervan in het Vlaamse bedrijfsleven.

3.2. Baekeland-mandaten

Met Baekeland-mandaten wil het Agentschap Innoveren & Ondernemen individuele onderzoekers de kans bieden een doctoraat uit te voeren in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven. We voorzien in cofinanciering van de personeels- en werkingskosten die gepaard gaan met de projectuitvoering.

Bij het Baekeland-mandaat is enerzijds een Vlaams bedrijf betrokken; het bedrijf bepaalt de strategische oriëntatie van het project en zorgt voor cofinanciering. Anderzijds staat een Vlaamse

universiteit in voor de begeleiding naar en de toekenning van een doctoraat volgens de gangbare kwaliteitsnormen. Ook andere kennisinstellingen - strategische onderzoekscentra, onderzoeksinstituten, hogescholen, enz. - kunnen optreden als gastinstelling voor de doctorandus, indien zij samenwerken met een promotor verbonden aan een Vlaamse universiteit.

De mandataris kan zowel werknemer van het bedrijf zijn als van de universiteit of kennisinstelling. De regeling staat open voor alle kandidaten, alle nationaliteiten en alle diploma's die door de onderwijsinstelling worden toegelaten tot een doctoraatsstudie. Het bedrijf - dat een samenwerkingsovereenkomst afsluit met de kennisinstelling - treedt op als de hoofdaanvrager naar het Agentschap. Na goedkeuring wordt aan het bedrijf projectmatige steun toegekend. De werkzaamheden kunnen plaatsgrijpen bij zowel de kennisinstelling als het bedrijf.

Binnen het Baekeland-programma wordt de mobiliteit van de onderzoeker gestimuleerd, niet alleen tussen de academische en bedrijfswereld, maar ook de internationale mobiliteit. Om zowel 'incoming mobility' als 'outgoing mobility' te stimuleren, wordt de mogelijkheid voorzien om voor langdurige studieverblijven in het buitenland een reiskrediet aan te vragen.

Tabel: overzicht van alle geëvalueerde en gesteunde aanvragen voor Baekeland-mandaten

Baekeland Oproep 2020	Aantal geëvalueerde projectvoorstellen	Globaal aangevraagde steun	Aantal gesteunde projecten binnen voorhanden budget	Globaal toegekende steun
	108	28.976.715 €	64	16.554.896 €

In vergelijking met 2019 zien we een lichte stijging van het aantal gesteund Baekeland-mandaten. In 2019 werden 59 Baekeland-mandaten gesteund voor een totaal bedrag van 14.340.000 €. In vergelijking met 2018 zien we in 2020 een verdubbeling van het aantal gesteunde mandaten. In 2018 werden 32 mandaten gesteund voor een totaal bedrag van 8.205.000 €. De sterk stijgende trend die we bij O&O-bedrijfsprojecten vaststellen, zien we ook bij Baekeland-mandaten.

3.3. Innovatiemandaten

De Innovatiemandaten (IM) zijn een steuninstrument voor postdoctorale onderzoekers die verder basisonderzoek willen uitvoeren in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven, met het oog op een transfer van resultaten naar hetzij een bestaand bedrijf, hetzij een nieuw op te richten spin-off bedrijf met een industriële activiteit in Vlaanderen.

Het IM-steunkanaal staat open voor kandidaten van alle nationaliteiten, alle leeftijden en uit alle wetenschapsdomeinen, voor zover ze houder zijn van een doctoraatsdiploma (of dit binnen de zes maanden zullen behalen).

Er zijn 2 types innovatiemandaten: spin-off mandaten waarin de voorbereiding op de oprichting van een spin-off bedrijf beoogd wordt en mandaten waarbij samengewerkt wordt met een bestaand bedrijf. Voor deze laatste mandaten kan in 2 fasen gewerkt worden: men kan in uitzonderlijke gevallen starten met een voortraject van maximaal 12 maanden (fase 1) waarin verder onderzoek uitgevoerd wordt om de toepasbaarheid van resultaten in bedrijfscontext te beoordelen (haalbaarheid van

transfer van resultaten). Vervolgens wordt in de 2de fase steun gegeven aan een bedrijf (of meerdere bedrijven) onder het O&O-besluit, en wordt het model van Baekeland-mandaten gehanteerd.

Tabel: overzicht van alle geëvalueerde en gesteunde aanvragen voor Innovatiemandaten

Innovatie-mandaten	Aantal geëvalueerde projectvoorstellen	Globaal aangevraagde steun (in keuro)	Aantal gesteunde projecten binnen voorhanden budget	Globaal toegekende steun (in keuro)
Beslist 2020				
Innovatiemandaat Fase 1 (MIM1)	6	762.868	3	388.043
Innovatiemandaat Fase 2 (MIM2)	12	1.771.371	8	1.111.943
Innovatiemandaat Fase 2 na 1 (MIM2NA1)	2	183.388	2	183.388
Innovatiemandaat Spin-off (MIMSPINOFF)	22	5.843.613	8	2.065.496
Totalen	42	8.561.240	21	3.748.870

Een vergelijking met 2019 leert dat het aantal gesteunde projecten en het toegekende steunbedrag voor innovatiemandaten relatief constant blijft in vergelijking met 2019. In 2019 werden 20 projecten gesteund voor een bedrag van 4.128.000 €, in 2020 werden 21 projecten gesteund voor 3.748.870 €.

3.4. Steun aan samenwerking en kennisverspreiding

3.4.1. Inleiding

Projecten collectief onderzoek en kennisverspreiding zijn erop gericht om een ruime groep van ondernemingen, i.h.b. de minder onderzoeksintensieve kleine en middelgrote ondernemingen, een stap vooruit te laten zetten qua innovatie. Ze stimuleren samenwerking tussen ondernemingen onderling en met kennisinstellingen en onderzoeksorganisaties.

3.4.2. TETRA

TETRA staat open voor onderzoeksgroepen van Vlaamse hogescholen en Vlaamse universiteiten, die actief bezig zijn met praktijkgericht onderzoek. TETRA-projecten beogen om in 2 jaar tijd recent beschikbare kennis (nieuwe technologie, recent afgewerkt onderzoek of bestaande kennis uit een ander domein of andere sector) te vertalen naar bruikbare innovatieve concepten of prototypes die nieuwe marktopportunities bieden aan een collectief van ondernemingen en/of non profit organisaties. De resultaten zijn gericht op economische valorisatie en hebben eventueel ook een maatschappelijke impact. Daarnaast stroomt de nieuwe kennis door naar opleidingen aan hogescholen en geïntegreerde opleidingen aan de universiteiten. De projecten worden begeleid door een groep van potentiële gebruikers, die samen instaan voor 7,5% cofinanciering van de projecten.

Exclusief voor onderzoeksgroepen verbonden aan de professionele bacheloropleidingen, is het mogelijk om een TETRA-voorbereidingsproject van 1 jaar in te dienen.

Een deel van de budgettaire enveloppe voor TETRA, wordt ingezet voor TETRA-projecten in Europees samenwerkingsverband CORNET.

In de oproep TETRA 2020 werden 61 projectaanvragen (waarvan 1 voorbereidingsproject) ingediend. Er werden in totaal 29 projecten gesteund.

Tabel: TETRA-projecten oproep 2020

TETRA Beslist 2020	Aantal aanvragen ingediend	Gevraagde subsidie	Aantal Projecten gesteund	Goedgekeurde Subsidie
Standaardproject	60	21.906.806 €	29	12.042.254 €
Vorbereidingsproject	1	97.365 €	0	0

In 2020 werd binnen het TETRA-kader tevens een oproep gelanceerd voor digitaliseringsprojecten vanuit de hogescholen die specifieke aandacht hebben voor mogelijke AI-toepassingen bij ondernemingen en non-profitorganisaties. Dit zijn projecten waarbij hogescholen - in samenwerking met andere onderzoeksorganisaties - door middel van toepassingsgericht onderzoek in twee jaar tijd een grote groep ondernemingen kennis rond digitalisering en AI aanreiken. Er werden in deze oproep 20 projectaanvragen ingediend en 5 projecten goedgekeurd. Daarnaast werden ook 2 projecten gesteund in de context van ERA-Netten.

Tabel: TETRA-projecten ERA en Artificiële intelligentie

TETRA Beslist 2020	Aantal aanvragen ingediend	Gevraagde subsidie (keuro)	Aantal Projecten gesteund	Goedgekeurde Subsidie (keuro)
ERA	6	1.526	2	779
AI	20	8.140	5	2.056
AI-reserve			2	908

3.4.3. COOCK-projecten

De doelstelling van het programma Collectief O&O en Collectieve Kennisverspreiding (COOCK) is het valoriseren van (basis)onderzoeksresultaten door het versnellen van de introductie van technologie en/of kennis bij een ruime groep ondernemingen. COOCK-projecten zijn steeds opgebouwd uit 2 onafhankelijke, maar onderling verbonden delen. Deel A is gericht op toepassingsgerichte kennisopbouw, vertaalonderzoek en kennisverspreidingsactiviteiten om de onderzoeksresultaten over te dragen naar ondernemingen uit de doelgroep. Het tweede deel (deel B) is een bundeling van alle onderneming-specifieke projecten waarbij de ontwikkelde technologie of gegenereerde kennis uit deel A in een onderneming-specifieke context geëvalueerd/geanalyseerd/toegepast wordt.

In 2020 werd de 2de oproep voor de indiening van COOCK-projecten gelanceerd. Voor deze oproep was een budgettaire enveloppe voorzien van circa 10 MEUR.

In deze oproep werden 55 projecten ingediend. De totale gevraagde begroting (en subsidie, 100% steun) voor deze projectvoorstellen bedroeg circa 24,3 MEUR. Er werden 25 projecten, voor steun geselecteerd voor een totaal subsidiebedrag van circa 10,6 MEUR.

Tabel: COOCK ingediende en gesteunde projecten

COOCK - beslist 2020	Aantal aanvragen ingediend	Gevraagde subsidie	Aantal Projecten gesteund	Goedgekeurde Subsidie (keuro)
Standaardprogramma	55	24.340.949 €	25	10.613.137 €

In het kader van de corona-crisis werd in juni een extra oproep opengesteld voor corona-COOCK projecten. Er werden 39 aanmeldingen geregistreerd, deze resulteerden in 25 projecten waarvan er 11 gesteund werden voor een bedrag van 1.8 miljoen euro. Vanuit deze oproep werden ook 2 corona-COOCK projecten gesteund met clustermiddelen van Flanders' FOOD.

3.4.4. Landbouw- of LA-trajecten

Het doel van LA-trajecten is om vanuit een concrete vraag van een collectief van ondernemingen uit de primaire land- en tuinbouwsector, onderzoekers van Vlaamse universiteiten en hogescholen, onderzoeksinstituten en erkende praktijkcentra, te ondersteunen om innovatieve oplossingen aan te bieden die op korte termijn toegepast kunnen worden en resulteren in zichtbare veranderingen met een duidelijke (economische) meerwaarde voor de ruime doelgroep (primaire sector en eventueel de toeleverings- en/of de verwerkende industrie).

Om de interactie met de doelgroep te stimuleren dient een functionele gebruikersgroep opgericht te worden. Het subsidiepercentage bedraagt 90% van de aanvaarde projectkosten. De cofinanciering van de resterende 10% van het budget gebeurt via bijdragen van de doelgroepbedrijven.

Onderstaande tabel toont de resultaten van de in 2019 opengestelde oproep waarover in 2020 een beslissing werd genomen.

Tabel: Landbouwtrajecten (2020)

LATR (beslist 2020)	Aantal aanvragen ingediend	Gevraagde subsidie (keuro)	Aantal Projecten gesteund	Goedgekeurde Subsidie (keuro)
	35	30.376.596 €	15	12.872.173 €

3.5. kmo-portefeuille

De kmo-portefeuille is een elektronische subsidiemaatregel waarmee kleine en middelgrote ondernemingen en beoefenaars van vrije beroepen met steun van de Vlaamse overheid opleidingen en adviezen kunnen aankopen:

- ▶ Een kleine onderneming die investeert in opleiding en advies kan 30 % steun genieten met een maximum steunplafond van 7.500 euro per jaar;
- ▶ Een middelgrote onderneming die investeert in opleiding en advies kan 20 % steun genieten met een maximum steunplafond van 7.500 euro per jaar.

De kmo-portefeuille werkt met een jaarlijkse gesloten begrotingsenveloppe binnen het Fonds Innoveren en Ondernemen.

Tabel: kmo-portefeuille - verdeling van de gereserveerde subsidie en aantal steunaanvragen per dienst (2020)

Dienst	Aantal projecten	Subsidie in euro
--------	------------------	------------------

Advies	5.223	8.393.722,68
Opleiding	128.417	29.133.536,08
Totaal	133.640	37.527.258,76

De tabel hierna toont de evolutie van de toegekende subsidie in de kmo-portefeuille over de periode 2016-2020. Sinds 1 april 2016 werd met de lancering van de vereenvoudigde kmo-portefeuille het aantal subsidiabele diensten teruggebracht tot twee, namelijk advies en opleiding. Vanaf 1 december 2019 werd het subsidiepercentage verminderd van 40% naar 30% voor kleine ondernemingen en van 30% naar 20% voor middelgrote ondernemingen. Vanaf 1 januari 2020 werd het steunplafond voor elke onderneming vastgelegd op maximaal 7.500 euro. Voorheen bedroeg het steunplafond 10.000 euro voor een kleine onderneming en 15.000 euro voor een middelgrote onderneming.

Tabel: kmo-portefeuille - toegekend subsidiebedrag in euro per dienst (2016-2020)

Dienst	2016	2017	2018	2019	2020
Opleiding	40.862.156,02	40.901.908,73	46.954.470,56	56.813.023,08	29.133.536,08
Advies	9.884.909,11	11.731.765,70	14.426.470,27	17.217.361,29	8.393.722,68
Technologie- verkenning	1.085.041,25	NVT	NVT	NVT	NVT
Advies Interna- tionalisering	112.269,50	NVT	NVT	NVT	NVT
Strategisch Advies	1.831.297,37	NVT	NVT	NVT	NVT
Coaching	15.070,00	NVT	NVT	NVT	NVT
Totaal	53.790.743,25	52.633.674,43	61.380.940,83	74.030.384,37	37.527.258,76

De kmo-portefeuille richt zich tot kleine (KO) en middelgrote ondernemingen (MO). Net als in de voorgaande jaren zijn het vooral de kleine ondernemingen (inclusief de beoefenaars van vrije beroepen) die gebruik maken van de kmo-portefeuille.

Tabel: kmo-portefeuille - verdeling van subsidie en aantal steunaanvragen naar grootte van de onderneming (2020)

Grootte	Aantal projecten	Subsidie in euro	% projecten	% subsidie
KO	117.419	33.442.378,23	87,86	89,11
MO	16.221	4.084.880,53	12,14	10,89
Totaal	133.640	37.527.258,76	100	100

De dienstensector blijft de grootste afnemer van de kmo-portefeuille (meer dan 60% van de steunaanvragen). Deze projecten vertegenwoordigen meer dan de helft van het totale subsidiebudget. De procentuele verdeling naar zowel de projecten als naar de subsidie nagenoeg dezelfde als deze van de voorgaande jaren.

Tabel: kmo-portefeuille - goedgekeurde projecten en toegekende subsidie per sector waartoe de steunvragende onderneming behoort volgens haar hoofdactiviteit (2020)

Activiteit	Aantal projecten	Subsidie in euro	% projecten	% subsidie
Industrie	10.270	3.963.258,79	7,69	10,57
Bouw en Handel	40.001	12.096.585,42	29,93	32,23
Diensten	83.369	21.467.414,55	62,38	57,20
Totaal	133.640	37.527.258,76	100,00	100,00

Tabel: kmo-portefeuille - goedgekeurde projecten per ondernemingsgrootte en per sector waartoe de steunvragende onderneming behoort volgens haar hoofdactiviteit (2020)

Activiteit	Aantal projecten KO	Aantal projecten MO	% KO	% MO
Industrie	7.065	3.205	6,02	19,76
Bouw en Handel	31.783	8.218	27,07	50,66
Diensten	78.571	4.798	66,91	29,58
Totaal	117.419	16.221	100,00	100,00

Meer dan een kwart van de projecten wordt, net als de voorgaande jaren, ingediend door een kmo waarvan de maatschappelijke zetel in Antwerpen ligt.

Tabel: kmo-portefeuille – goedgekeurde projecten per provincie (2020). De geografische opdeling gebeurt op basis van de ligging van de maatschappelijke zetel van de steunvragende onderneming.

Provincie	Aantal projecten	Subsidie in euro	% projecten	% subsidie
Antwerpen	35.291	10.247.909,51	26,41	27,31
Limburg	17.762	5.186.085,45	13,29	13,82
Oost-Vlaanderen	31.763	8.716.402,98	23,77	23,23
Vlaams-Brabant	16.695	4.928.807,90	12,49	13,13
West-Vlaanderen	31.138	8.192.324,87	23,30	21,83
MZ buiten Vlaanderen	991	255.728,05	0,74	0,68
Eindtotaal	133.640	37.527.258,76	100,00	100,00

Ondernemerschapbevorderende diensten kunnen slechts gesubsidieerd worden als deze aangekocht worden bij een geregistreerde dienstverlener. Een registratie heeft steeds een beperkte geldigheidsduur. In principe bedraagt de registratietermijn vijf jaar. Na verloop van tijd moet deze

vernieuwd worden. In 2020 werden 791 registraties toegekend waarvan 327 registraties voor advies en 464 registraties voor opleiding.

Tabel: kmo-portefeuille - aantal actieve dienstverleners in de kmo-portefeuille¹ (2014-2020)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aantal registraties (met minstens 1 project)	1.676	1.834	1.945	1.977	2.161	2.029
Gemiddeld aantal projecten per registratie	48,4	59,02	71,01	66,96	76,35	56,86

Het aantal actieve dienstverleners met minstens één project stagneert rond 2.000 organisaties. Het gemiddelde aantal projecten per registratie is in 2020 gedaald tot 56,86.

3.6 kmo-groeisubsidie

De kmo-groeisubsidie is een steunmaatregel gericht op het stimuleren van groei en het bevorderen van de competitiviteit van kmo's in Vlaanderen. Tijdens de belangrijke kantelmomenten in de levensfasen van een onderneming, zoals een transformatie-, innovatie- of internationaliseringstraject, dient de onderneming een nieuwe groeistrategie uit te werken om haar doelstellingen te bereiken. De subsidie kan aangewend worden voor het verwerven van de kennis die nodig is tijdens het transformatie-, innovatie- of internationalisatietraject. De kmo kan vrij kiezen om subsidie aan te vragen voor advies van een externe dienstverlener en/of om kennis te verankeren in de onderneming door de aanwerving van een strategische medewerker.

Kleine en middelgrote ondernemingen kunnen jaarlijks maximaal 50.000 euro subsidie ontvangen via de kmo-groeisubsidie. De subsidie bedraagt maximaal 25.000 euro per adviestraject met een externe dienstverlener en/of per aanwerving per jaar. Het steunpercentage is vastgelegd op 50% van de advies- en/of loonkost.

Een subsidieaanvraag kan éénmalig worden uitgebreid indien het maximale subsidiebedrag voor dat groeitraject niet volledig werd aangewend bij de initiële subsidieaanvraag. Zo'n éénmalige uitbreiding dient evenwel in hetzelfde kalenderjaar als de initiële subsidieaanvraag te worden ingediend.

	Extern advies	Aanwerving
Subsidieplafond	25.000 euro	25.000 euro
Subsidiepercentage	50%	50%

In 2020 werden er een beslissing genomen in 853 dossiers. 522 dossiers werden positief beoordeeld voor een totaalbedrag van 14.015.810 euro.

Tabel: kmo-groeisubsidie – aantal besliste dossiers en toegekend subsidiebedrag in 2020

Beslissing	Aantal projecten	Toegekende steun
Negatief	211	74.970 €
Onontvankelijk	58	25.000 €

¹ Dit zijn dienstverleners met een actieve registratie en waarbij kmo's in het betreffende kalenderjaar minstens één opleiding of advies hebben aangevraagd.

Positief	522	13.915.840 €
Teruggetrokken	62	0

Tabel: kmo-groeisubsidie - verdeling goedgekeurde dossiers volgens ondernemingsgrootte

Ondernemingsgrootte	Toegekende steun
Grote Onderneming	25.000
Kleine Onderneming	11.814.243
Middelgrote Onderneming	2.151.567
Niet van toepassing	25.000
Eindtotaal	14.015.810

Tabel: kmo-groeisubsidie - verdeling goedgekeurde dossiers volgens provincie. De geografische opdeling gebeurt op basis van de ligging van de maatschappelijke zetel van de steunvragende onderneming

Provincie	Toegekende steun
ANTWERPEN	3.478.320
BRUSSEL	89.305
HENEGOUWEN	25.000
LIMBURG	2.010.422
OOST-VLAANDEREN	4.408.386
VLAAMS-BRABANT	1.127.936
WEST-VLAANDEREN	2.876.441
Eindtotaal	14.015.810

Tabel: kmo-groeisubsidie - verdeling goedgekeurde dossiers volgens hoofdactiviteit van de steunaanvragende onderneming (volgens de nacebel nomenclatuur op 1 digit)

Sectie	Ondernemingen	Toegekende steun
Leeg	5	77.758 €
SECTIE A -- LANDBOUW, BOSBOUW EN VISSERIJ	2	70.320 €
SECTIE C -- INDUSTRIE	86	2.286.271 €
SECTIE D -- PRODUCTIE EN DISTRIBUTIE VAN ELEKTRICITEIT, GAS, STOOM EN GEKOELDE LUCHT	2	44.695 €
SECTIE E -- DISTRIBUTIE VAN WATER; AFVAL- EN AFVAL-WATERBEHEER EN SANERING	1	21.000 €
SECTIE F -- BOUWNIJVERHEID	35	917.784 €
SECTIE G -- GROOT- EN DETAILHANDEL; REPARATIE VAN AUTO'S EN MOTORFIETSEN	116	3.054.582 €
SECTIE H -- VERVOER EN OPSLAG	4	99.350 €
SECTIE I -VERSCHAFFEN VAN ACCOMMODATIE EN MAALTIJDEN	9	235.855 €
SECTIE J -- INFORMATIE EN COMMUNICATIE	93	2.564.660 €
SECTIE K -- FINANCIËLE ACTIVITEITEN EN VERZEKERINGEN	14	437.400 €
SECTIE L -- EXPLOITATIE VAN EN HANDEL IN ONROEREND GOED	4	98.180 €
SECTIE M -- VRIJE BEROEPEN EN WETENSCHAPPELIJKE EN TECHNISCHE ACTIVITEITEN	92	2.654.457 €
SECTIE N -- ADMINISTRATIEVE EN ONDERSTEUNENDE DIENSTEN	32	827.663 €
SECTIE P -- ONDERWIJS	10	236.150 €

SECTIE Q -- MENSELIJKE GEZONDHEIDSZORG EN MAATSCHAP-PELIJKE DIENSTVERLENING	3	81.000 €
SECTIE R -- KUNST, AMUSEMENT EN RECREATIE	8	187.495 €
SECTIE S -- OVERIGE DIENSTEN	5	121.190 €

3.7. Digitale transformatieprojecten

In de zomer van 2020 lanceerde het Agentschap Innoveren & Ondernemen een oproep digitale transformatieprojecten. Deze oproep was gericht op het ondersteunen van projecten die kmo's in Vlaanderen opstarten om hun digitale maturiteit duurzaam te verhogen. Met de subsidie voor digitale transformatieprojecten subsidieert VLAIO de kennis die een onderneming nodig heeft om van een digitale transformatie een succes te maken.

Het maximale steunbedrag voor digitale transformatieprojecten bedroeg € 50.000 per kmo. In aanmerking komende kosten waren de kosten voor het inhuren van (een) externe dienstverlener(s) en eventuele eigen kosten om een digitale transformatie te realiseren.

Er werd voor deze oproep een totaalbudget van 2,5 miljoen euro voorzien. Er werden 59 projecten goedgekeurd voor een totaal toegekende steun van 2.333.431 euro. Het merendeel van de gesteunde ondernemingen betreft kleine ondernemingen.

Tabel: Digitale transformatieprojecten – aantal besliste dossiers en toegekend subsidiebedrag in 2020

Beslissing	Aantal projecten	Toegekende steun
Negatief	37	0
Onontvankelijk	26	0
Positief	59	2.333.431
Totaal	122	2.333.431

Tabel: Digitale transformatieprojecten - verdeling goedgekeurde dossiers volgens provincie. De geografische opdeling gebeurt op basis van de ligging van de maatschappelijke zetel van de steunvragende onderneming

Provincie	Toegekende steun
ANTWERPEN	937.406
LIMBURG	325.209
OOST-VLAANDEREN	434.638
VLAAMS-BRABANT	254.040
WEST-VLAANDEREN	382.138
Eindtotaal	2.333.431

Tabel: Digitale transformatieprojecten - verdeling goedgekeurde dossiers volgens ondernemingsgrootte

Grootte	Toegekende steun
Kleine Onderneming	1.765.008
Middelgrote Onderneming	568.423
Eindtotaal	2.333.431

Tabel: Digitale transformatieprojecten - verdeling goedgekeurde dossiers volgens hoofdactiviteit van de steunaanvragende onderneming

Sector	Aantal projecten	Toegekende steun
Leeg	1	25.000 €
SECTIE C – INDUSTRIE	10	408.270 €
SECTIE F – BOUWNIJVERHEID	6	236.288 €
SECTIE G -- GROOT- EN DETAILHANDEL; REPARATIE VAN AUTO'S EN MOTORFIETSEN	14	621.197 €
SECTIE H -- VERVOER EN OPSLAG	2	78.110 €
SECTIE J -- INFORMATIE EN COMMUNICATIE	5	196.844 €
SECTIE K -- FINANCIËLE ACTIVITEITEN EN VERZEKERINGEN	3	139.740 €
SECTIE L -- EXPLOITATIE VAN EN HANDEL IN ONROEREND GOED	1	45.000 €
SECTIE M -- VRIJE BEROEPEN EN WETENSCHAPPELIJKE EN TECHNISCHE ACTIVITEITEN	12	389.159 €
SECTIE P – ONDERWIJS	1	47.898 €
SECTIE Q -- MENSELIJKE GEZONDHEIDSZORG EN MAATSCHAP-PELIJKE DIENSTVERLENING	2	94.776 €
SECTIE R -- KUNST, AMUSEMENT EN RECREATIE	1	11.863 €
SECTIE S -- OVERIGE DIENSTEN	1	39.286 €

3.8. Hindermaatregelen bij openbare werken

Momenteel lopen er nog drie maatregelen die financiële ondersteuning bieden aan ondernemingen die lijden onder de hinder van openbare werken. Voor werken gestart vóór 1 juli 2017 gelden de Rentetoeelage Hinder Openbare Werken en de Inkomenscompensatievergoedingen Hinder Openbare Werken. De eerste maatregel is uitdovend. De tweede maatregel is ondertussen uitgedoofd. Voor werken gestart vanaf 1 juli 2017 kunnen getroffen ondernemingen steun genieten met de Hinderpremie.

Hinderpremie

De hinderpremie is een financiële tussenkomst voor zelfstandigen en kleine ondernemingen met maximum negen werknemers die ernstige hinder ondervinden van wegenwerken in de buurt van hun

zaak. Het bedrag van de premie is 2.000 euro en biedt de ondernemers de kans om zich voor te bereiden op de gevolgen van de geplande werken. Wie genoodzaakt is om de zaak toch te sluiten als gevolg van de hinder kan vanaf de 22ste kalenderdag van de sluiting bijkomend gebruik maken van de sluitingspremie van 80 euro per dag.

Ondernemers die niet in aanmerking komen voor de bovenvermelde hinderpremie en sluitingspremie kunnen in bepaalde gevallen toch nog een afzonderlijke sluitingspremie aanvragen. Deze sluitingspremie bedraagt ook 80 euro per dag en wordt toegekend vanaf de 8ste kalenderdag van de sluiting.

In 2020 werd aan 4.559 verschillende ondernemingen een hinderpremie uitbetaald. De totaal toegekende steun bedroeg 9.130.000 euro. Van de groep van ondernemingen die de hinderpremie gekregen hebben, hebben 174 verschillende ondernemingen ook een beroep gedaan op de sluitingspremie. Hier bedroeg de steun 1.363.760 euro. In totaal hebben 16 verschillende ondernemingen gebruik gemaakt van de afzonderlijke sluitingspremie, waarvoor in totaal 108.000 euro steun werd toegekend.

Tabel: Hinderpremie - opdeling aantal toekenningen en toegekende steun volgens type premie

Type premie	Aantal Ondernemingen	Aantal toekenningen	Steunbedrag in euro	Gemiddeld steunbedrag per toekenning in euro
Hinderpremie	4.559	4.565 ²	9.130.000	2.000
Bijkomende sluitingspremie	174	723	1.363.760	1.886
Afzonderlijke sluitingspremie (groep1)	2	6	10.000	1.667
Afzonderlijke sluitingspremie (groep 2)	14	55	98.000	1.782
Totaal	4.749	5.349	10.601.760	

Tabel: Hinderpremie – opdeling aantal toekenningen en toegekende steun volgens provincie

Provincie	Aantal toekenningen	Steunbedrag in euro
Antwerpen	1.172	2.344.000
Limburg	361	722.000
Oost-Vlaanderen	1.148	2.296.000
Vlaams-Brabant	815	1.630.000
West-Vlaanderen	1.069	2.138.000
Totaal	4.565	9.130.000

Tabel: Sluitingspremie – opdeling aantal toekenningen en toegekende steun volgens provincie

² Per onderneming kan de hinderpremie en de sluitingspremie meerdere keren toegekend worden, vandaar het verschil tussen aantal toekenningen en aantal ondernemingen. Bij de hinderpremie gaat het dan om een andere werkopdracht waarvoor de kennisgeving minstens 12 maanden na de vorige kennisgeving is gebeurd.

Provincie	Aantal ondernemingen	Aantal toekenningen ³	Steunbedrag in euro
Antwerpen	43	168	329.040
Limburg	27	114	209.920
Oost-Vlaanderen	26	75	136.720
Vlaams-Brabant	23	96	193.840
West-Vlaanderen	55	270	494.240
Totaal	174	723	1.363.760

Tabel: Afzonderlijke sluitingspremie – opdeling aantal toekenningen en toegekende steun volgens provincie

Provincie	Aantal ondernemingen	Aantal toekenningen ⁴	Steunbedrag in euro
Antwerpen	5	9	16.160
Limburg	1	2	2.880
Oost-Vlaanderen	3	5	11.040
West-Vlaanderen	7	45	77.920
Totaal	16	61	108.000

Rentetoelage hinder openbare werken (RTHOW)

Sinds 10 juli 2007 kunnen zelfstandigen en kmo's die verstoorde bereikbaarheid ondervinden door openbare werken een rentetoelage aanvragen bij het Agentschap Innoveren & Ondernemen.

Ook na de invoering van de nieuwe steunmaatregel Hinderpremie kunnen nog nieuwe aanvragen voor de rentetoelage worden ingediend en kan de hinderperiode in reeds besliste dossiers worden verlengd tot de werkelijke einddatum van de openbare werken. Omdat het telkens moest gaan om openbare werken die gestart zijn vóór 1 juli 2017, werd in 2020 geen enkele nieuwe aanvraag meer ingediend die positief kon worden beslist. In 2020 werden wel nog twee positieve beslissingen genomen voor dossiers ingediend in 2019 voor een steunbedrag van 54.668,57 euro. Daarnaast werden in 2020 1 ouder dossier van 2018 herzien (een steunverhoging) voor een steunbedrag van 4.113,28 euro. In 2020 bedroeg het totale steunbedrag voor deze uitdovende maatregel 58.781,85 euro.

Inkomenscompensatievergoeding als gevolg van hinder door openbare werken

Deze maatregel werd door de zesde staatshervorming overgedragen van het federale naar het Vlaamse niveau. Zelfstandigen konden bij sluiting van hun zaak omwille van openbare werken een compensatie per dag krijgen. PMV/z-Leningen nv nam het dagelijkse beheer van de maatregel op.

Voor werken gestart vanaf 1 juli 2017 werd de inkomenscompensatiemaatregel vervangen door de sluitingspremie.

³ Per onderneming kan de sluitingspremie meerdere keren toegekend worden, vandaar het verschil tussen aantal toekenningen en aantal ondernemingen.

⁴ Zie voetnoot 2.

In 2020 werden geen aanvragen meer ingediend. Begin 2020 werden de laatste betalingen op de dossiers van 2019 uitgevoerd. Daarvoor werd nog een provisie van 14.575,45 euro gestort aan PMV/z-leningen nv.

De samenwerkingsovereenkomst tussen het agentschap en PMV/z-leningen nv liep de facto af op 31 december 2019.

3.9. Strategische TransformatieSteun (STS)

De Strategische Transformatiesteun voorziet opleidings- en investeringssteun voor ondernemingen die een transformatie doormaken die hen op het vlak van innovatie, duurzaamheid en internationalisering op de kaart zet.

Door de coronapandemie werd binnen het Temporary Framework van de Europese Commissie een uitbreiding van de maatregel voorzien. Zo werd investeringssteun mogelijk specifiek voor de productie van voor Covid-19-relevante producten.

Het totaal aantal gesteunde projecten bedroeg 43 voor een totaal steunbedrag van 31.867.999,04 euro. Hiervan waren er drie Covid-19-gerelateerd voor een totaal steunbedrag van 4.541.236,97 euro.

Tabel: STS - aantal goedgekeurde dossiers en toegekende steun volgens bedrijfsgrootte

Ondernemingsgrootte	Aantal dossiers	Steunbedrag in euro
GO	13	12.150.202,93
MO	14	10.162.953,85
KO	16	9.554.842,26
Totaal	43	31.867.999,04

Tabel: STS –aantal goedgekeurde dossiers en toegekende steun volgens provinciale verdeling

Provincie	Aantal dossiers	Steunbedrag in euro
Antwerpen	10	7.099.193,42
Limburg	8	8.491.288,36
Oost-Vlaanderen	6	5.003.807,28
Vlaams-Brabant	4	2.611.328,20
West-Vlaanderen	15	8.662.381,78
Totaal	43	31.867.999,04

Tabel: STS - aantal goedgekeurde dossiers en toegekende steun volgens activiteit (NACEcode op 1 digit)

NACE-code	Omschrijving activiteit	Aantal dossiers	Steunbedrag in euro
1	Voeding - textiel - hout - papier – drukkerij	10	10.958.588,95
2	Chemie – metaal	17	10.418.909,03

3	Meubelen - overige - reparatie - water -gas	7	4.101.253,87
4	Bouw - handel – vervoer	4	2.111.868,25
5	Scheepvaart - luchtvaart – opslag - horeca - uitgeverij – film	1	395.404,00
6	Media - IT - financiën - onroerend - accountancy	2	1.345.590,84
7	Consultancy – ingenieurs – architecten – reclame - R&D – reissector – interim	1	2.000.000,00
8	Beveiliging - ondersteuning - openbaar bestuur - onderwijs - gezondheid – huisvesting	1	536.384,10
9	Kunst – cultuur – sport – overige	-	-
Totaal		43	31.867.999,04

Tabel: STS - toegekende steun volgens steuntype

Steuntype	Steunbedrag in euro
Investeringssteun	16.701.562,58
Opleidingssteun	9.436.739,42
Bonussteun	1.188.460,07
Investeringssteun Covid-19	4.541.236,97
Totaal	31.867.999,04

3.10. Ecologiesteun

De ecologiesteun is een financiële tegemoetkoming aan ondernemingen die hun productieproces willen vergroenen door te investeren in milieuvriendelijke of energiezuinige technieken. Het Agentschap Innoveren & Ondernemen neemt een deel van de extra kost die een dergelijke investering met zich meebrengt op zich.

Ecologiepremie Plus

In 2020 werden in het kader van de subsidiemaatregel Ecologiepremie Plus 193 steunaanvragen goedgekeurd voor een totaal subsidiebedrag van 8.989.241,02 euro en een investeringsbedrag van 49.307.641,85 euro.

Tabel: Ecologiepremie Plus - aantal goedgekeurde dossiers en toegekend steunbedrag volgens activiteit (NACEcode op 1 digit)

NACE-code	Omschrijving activiteit	Aantal dossiers	Investeringsbedrag in euro	Steunbedrag in euro
1	Voeding, textiel, hout, papier, drukkerij, raffinaderijen	18	8.225.002,70	1.986.489,06
2	Chemie, metaal	6	644.485,10	269.263,96
3	Meubelen, overige, reparatie, water, gas	3	2.916.169,20	1.097.229,53
4	Bouw, handel, vervoer	138	31.788.394,47	4.920.699,99

5	Scheepvaart, luchtvaart, opslag, horeca, uitgeverij, film	6	4.189.751,43	233.923,95
6	Media, IT, financiën, onroerend, accountancy	5	194.889,15	85.747,66
7	Consultancy, ingenieurs, architecten, reclame, R&D, reissector, interim	8	348.039,86	110.814,54
8	Beveiliging, ondersteuning, openbaar bestuur, onderwijs, gezondheid, huisvesting	8	895.909,94	259.872,33
9	Kunst, cultuur, sport, overige	1	105.000,00	25.200,00
Totaal		193	49.307.641,85	8.989.241,02

Tabel: Ecologiepremie Plus – aantal goedgekeurde dossiers en toegekend steunbedrag volgens provincie en ondernemingsgrootte

Provincie (*)	Ondernemingsgrootte	Aantal dossiers	Investeringsbedrag in euro	Subsidiebedrag in euro
Antwerpen	GO	5	5.549.514,69	569.580,38
	KMO	55	10.379.533,54	2.531.928,94
Brussels Gewest	GO	1	192.000,00	8.640,00
	KMO	1	203.085,00	18.277,65
Limburg	GO	1	600.000,00	90.000,00
	KMO	31	4.886.618,86	1.046.362,62
Oost-Vlaanderen	GO	5	1.385.585,50	207.820,53
	KMO	33	6.339.329,75	1.222.318,37
Vlaams-Brabant	GO	1	600.000,00	72.000,00
	KMO	15	4.139.265,22	772.972,00
West-Vlaanderen	GO	1	771.076,00	115.661,40
	KMO	44	14.261.633,29	2.333.679,13
Totaal		193	49.307.641,85	8.989.241,02

(*) De locatie betreft de maatschappelijke zetel van de onderneming, de investeringen werden wel allemaal in Vlaanderen uitgevoerd.

Tabel: Ecologiepremie Plus - het investeringsbedrag en het toegekend steunbedrag volgens investeringstype

Investingstype	Investeringsbedrag in euro	Subsidiebedrag in euro
Energiebesparing	7.002.182,89	1.171.629,47
Hernieuwbare energie en WKK	5.677.068,89	2.560.923,42
Milieu	36.628.390,07	5.256.688,13
Totaal	49.307.641,85	8.989.241,02

Strategische Ecologiesteun

De Strategische Ecologiesteun heeft dezelfde doelstelling als de Ecologiepremie Plus. In dit geval gaat het over grotere specifieke investeringsprojecten op maat van het bedrijf. In 2020 werden er zes steunaanvragen goedgekeurd voor een totaal subsidiebedrag van 12.000.000,00 euro en een investeringsbedrag van 77.591.207,00 euro.

Tabel: Strategische Ecologiesteun

NACE-code	Omschrijving activiteit	Omschrijving project	Investeringsbedrag in euro	Subsidiebedrag in euro	Provincie
24450	Productie van andere non-ferrometalen	Recyclage van antimoontrioxide	4.901.635,00	1.000.000,00	Antwerpen
35220	Distributie van gasvormige brandstoffen via leidingen	Innovatieve biodiesel- en biochemicalïënfabriek met complexe afvaloliën als grondstof	27.428.572,00	2.000.000,00	Oost-Vlaanderen
27110	Vervaardiging van elektromotoren en van elektrische generatoren en transformatoren	Hyoffwind	3.178.0000,00	8.000.000,00	West-Vlaanderen
10311	Verwerking en conservering van aardappelen, exclusief productie van diepgevroren aardappelbereidingen	Optimalisatie van de energievraag en -aanbod door integratie van eco-technologieën	13.481.000,00	1.000.000,00	Antwerpen
Totaal			77.591.207,00	12.000.000,00	

3.11. Compensatie indirecte emissiekosten

De steunmaatregel compensatie indirecte emissiekosten (CIE) moet gezien worden in het licht van het Europese emissiehandelssysteem (EU-ETS). Hierbij wordt er van uit gegaan dat de elektriciteitssector de CO₂-kost volledig kan doorrekenen aan de elektriciteitsverbruikers. Deze indirecte CO₂-kost in de elektriciteitsprijs stelt bepaalde elektriciteitsintensieve bedrijfstakken bloot aan een risico op delocalisatie (indirecte carbon leakage).

De compensatie voor indirecte emissiekosten is een tijdelijke compensatiesteunregeling voor emissiejaren 2013 tot 2020 om te vermijden dat bepaalde elektriciteitsintensieve sectoren zich als gevolg van de indirecte emissiekosten in het kader van EU-ETS gaan delocaliseren naar landen buiten de Europese Unie. In 2020 werden - voor kosten gemaakt in 2019 - 109 aanvragen ingediend die op één na allen positief werden beoordeeld voor een totaal steunbedrag van 89.945.006,47 euro. Het

steunbedrag zit al jaren in stijgende lijn omdat ook de prijs van een emissierecht, een recht om een bepaalde hoeveelheid CO₂-equivalent uit te stoten, de laatste jaren sterk is gestegen.

Tabel: compensatie indirecte emissiekosten – aantal goedgekeurde dossiers en toegekend steunbedrag volgens provincie van de vestiging

Provincie	Goedgekeurde dossiers	Steunbedrag in euro
Antwerpen	42	49.437.924,43
Limburg	14	17.671.351,23
Oost-Vlaanderen	27	20.176.413,39
Vlaams-Brabant	5	668.183,54
West-Vlaanderen	20	1.991.133,88
Totaal	108	89.945.006,47

Tabel: compensatie indirecte emissiekosten – aantal goedgekeurde dossiers en toegekend steunbedrag volgens activiteit (NACEcode op 1 digit) van de maatschappelijke zetel

NACE-Code	Omschrijving activiteit	Goedgekeurde dossiers	Subsidiebedrag in euro
1	Voeding, textiel, hout, papier, drukkerij	28	13.923.331,05
2	Chemie, metaal	75	75.420.813,43
4	Bouw, handel, vervoer	5	600.861,99
Totaal		108	89.945.006,47

3.12. Screen Flanders

De steunmaatregel Screen Flanders is een economische maatregel voor de audiovisuele sector. Er wordt steun gegeven aan Belgische producenten voor zover ze uitgaven doen in het Vlaamse Gewest.

Elke euro die aan een producent wordt toevertrouwd, moet op zijn minst één euro audiovisuele uitgaven in het Vlaamse Gewest opbrengen, maar in de praktijk is dat veel meer. De financiering wordt toegekend in de vorm van terugbetaalbare voorschotten op netto-ontvangsten die de producent genereert als gevolg van de exploitatie van het audiovisuele werk.

Bij de steuntoekenning wordt gewerkt met een oproepsysteem met een gesloten steunenvolp. Een cultureel en economisch samengestelde jury beoordeelt de projecten op basis van vastgestelde criteria en maakt een rangschikking van de projecten. De maximale steun per project bedraagt 400.000 euro.

Deze maatregel wordt in samenwerking met het Vlaams Audiovisueel Fonds uitgevoerd, dat een belangrijke rol speelt inzake de promotie en communicatie rond de maatregel, het bijstaan van producenten bij het indienen van een dossier, de verslaggeving van de jury en het leveren van allerlei vaktechnische input aan het Agentschap Innoveren & Ondernemen.

In 2020 werd het voorziene budget van 3.500.000 euro opgesplitst in twee oproepen:

► De eerste oproep 2020 liep van 30 januari tot 6 maart 2020. De budgetenveloppe bedroeg 1.500.000 euro. Er werden 12 aanvragen ingediend en hiervan werden 10 projecten gunstig gerangschikt.

► De tweede oproep liep van 7 maart tot 11 september 2020. De budgetenveloppe bedroeg 2.000.000 euro. Er werden 12 aanvragen ingediend en hiervan werden 9 projecten gunstig gerangschikt.

Tabel: Screen Flanders - financiële gegevens van de gunstige dossiers per oproep

	Oproep 2020.01	Oproep 2020.02	Totaal
Aantal gunstige projecten	10	9	19
Totaalbudget gunstige projecten in euro	51.764.920	41.428.974	93.193.894
Financiering uit Vlaanderen in euro	17.736.062	27.607.946	45.344.008
In aanmerking komende uitgaven in Vlaanderen (volgens aanvraag) in euro	11.683.114	16.296.370	27.979.484
Gevraagde steun in euro	1.480.000	2.030.000	3.510.000
Toegekende steun in euro	1.475.000	2.025.000	3.500.000
Aanvaarde in aanmerking komende uitgaven in Vlaanderen in euro	11.658.927	16.251.556	27.910.483

3.13. Ecologisch en veilig transport

De Vlaamse Regering zet ondernemingen en de transportsector in het bijzonder, aan tot meer gebruik van milieuvriendelijke en verkeersveilige vrachtwagens. Ondernemingen die uitgaven doen in het kader van ecologisch en veilig transport van goederen over de weg (EVT) komen in aanmerking voor een subsidie van de Vlaamse overheid. Deze steunmaatregel die op 20 november 2017 van start ging, wordt door het Departement Mobiliteit en Openbare Werken gecoördineerd en gefinancierd. Het Agentschap Innoveren & Ondernemen staat in voor het operationeel beheer.

De EVT-steun bedraagt maximaal 100.000 euro per onderneming voor uitgaven verricht in de drie opeenvolgende kalenderjaren.

In 2020 werden 2.225 aanvragen 2020 goedgekeurd voor een totaal steunbedrag van 24.429.636,08 euro. Hiervan werden 1.564 aanvragen 2020 voor een totaal steunbedrag van 15.822.602,53 euro vastgelegd en uitbetaald op het budget 2020. De overige 661 aanvragen 2020 worden vastgelegd en uitbetaald op het budget 2021.

4. Bedrijven door de crisis helpen - coronamaatregelen

De uitbraak van Covid-19 eind 2019 heeft tot op vandaag een wereldwijde impact op zowel het maatschappelijk als economisch leven. Ook Vlaanderen bleef en blijft hiervan niet gespaard en elke dag doen de gevolgen van deze crisis zich meer voelen, niet alleen op vlak van gezondheidszorg en openbaar leven maar ook op economisch vlak. Ook Vlaamse ondernemingen worden nog steeds geconfronteerd met omzetsdalingen en verplichte sluitingen.

In 2020 werd binnen VLAIO een heel ondersteuningspakket opgezet om ondernemingen met exploitatievestigingen in Vlaanderen door deze crisis te helpen en de continuïteit van deze ondernemingen te verzekeren.

Hierna een overzicht van de steun verleend in de vorm van een coronapremie of Vlaams Beschermingsmechanisme op begroting 2020:

Steunmaatregel	Aantal ingediende aanvragen	Aantal uitbetaalde aanvragen	Uitbetaalde steun in euro
Corona Compensatiepremie	95.566	78.241	236.229.000
Corona Hinderpremie (inclusief dagpremie)	132.344	106.342	1.160.789.280
Corona Ondersteuningspremie	35.879	34.672	71.301.000
Vlaams Beschermingsmechanisme	15.377	14.399	56.501.374
Nieuw Vlaams Beschermingsmechanisme	63.857	61.873	172.262.821
Vlaams Beschermingsmechanisme 3	57.644	52.838	166.777.499
Eindtotaal	400.667	348.365	1.863.860.974

4.1. Corona Hinderpremie

Met het besluit van de Vlaamse Regering van 20 maart 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die verplicht moeten sluiten ten gevolge van de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus, werd de eerste corona steunmaatregel gelanceerd. De doelgroep van de Corona Hinderpremie was de ondernemingen die verplicht hun publiek vrij toegankelijke locatie dienden te sluiten, zoals winkels, toonzalen, verbruiks- en gelagzalen,... op 14 maart 2020.

In een recordtempo liet VLAIO een transactionele steunapplicatie bouwen. Hierbij werd maximaal geautomatiseerd, het only once principe toegepast en de gegevens uit de authentieke bronnen (zoals de Kruispuntbank voor Ondernemingen) gebruikt. Hierdoor kon de onderneming op een administratief eenvoudige manier een online aanvraag indienen en was een snelle goedkeuring en uitbetaling van de steun mogelijk.

De online aanvraag was reeds mogelijk vanaf 26 maart 2020 en liep tot en met 30 juni 2020. In deze periode werden 132.344 aanvragen ingediend, waarvan 106.342 aanvragen werden goedgekeurd en uitbetaald voor een totaal steunbedrag van 1.160.789.280 euro. Het steunbedrag bevat zowel de forfaitaire steun (4.000 euro) als de steun toegekend voor de bijkomende dagpremies (160 euro per dag tot de toegelaten heropening van de zaak).

In de top drie naar de sector waartoe de onderneming behoort, staat op de eerste plaats de detailhandel, gevolgd door de horeca en de niet-medische contactberoepen zoals kapsalons, schoonheidsinstituten, ... en dit zowel wat het aantal uitbetaalde aanvragen betreft als de uitbetaalde steun.

Tabel: Corona Hinderpremie (incl. dagpremies) opdeling naar sector

Corona Hinderpremie naar sector (Sectie obv Nacebelnomenclatuur)	Aantal uitbetaalde aanvragen	Uitbetaalde steun in euro
(niet geregistreerd)	32	304.800
SECTIE A -- LANDBOUW, BOSBOUW EN VISSERIJ	182	1.831.680
SECTIE B -- WINNING VAN DELFSTOFFEN	3	26.400
SECTIE C -- INDUSTRIE	838	7.641.320
SECTIE D -- PRODUCTIE EN DISTRIBUTIE VAN ELEKTRICITEIT, GAS, STOOM EN GEKOELDE LUCHT	2	26.720
SECTIE E -- DISTRIBUTIE VAN WATER; AFVAL- EN AFVAL- WATERBEHEER EN SANERING	2	24.800
SECTIE F -- BOUWNIJVERHEID	742	6.524.320
SECTIE G -- GROOT- EN DETAILHANDEL; REPARATIE VAN AUTO'S EN MOTORFIETSEN	58.566	580.174.060
SECTIE H -- VERVOER EN OPSLAG	59	579.160
SECTIE I -- VERSCHAFFEN VAN ACCOMMODATIE EN MAALTIJDEN	27.127	356.023.940
SECTIE J -- INFORMATIE EN COMMUNICATIE	260	3.157.000
SECTIE K -- FINANCIËLE ACTIVITEITEN EN VERZEKERINGEN	187	1.863.280
SECTIE L -- EXPLOITATIE VAN EN HANDEL IN ONROEREND GOED	1.214	12.105.880
SECTIE M -- VRIJE BEROEPEN EN WETENSCHAPPELIJKE EN TECHNISCHE ACTIVITEITEN	227	2.082.800
SECTIE N -- ADMINISTRatieve EN ONDERSTEUNENDE DIENSTEN	1.140	13.706.760
SECTIE O -- OPENBAAR BESTUUR EN DEFENSIE; VERPLICHTE SOCIALE VERZEKERINGEN	0	0
SECTIE P -- ONDERWIJS	1.996	22.187.480
SECTIE Q -- MENSELIJKE GEZONDHEIDSZORG EN MAATSCHAP- PELIJKE DIENSTVERLENING	106	2.101.920
SECTIE R -- KUNST, AMUSEMENT EN RECREATIE	4.545	59.242.040
SECTIE S -- OVERIGE DIENSTEN	9.110	91.145.880
SECTIE T -- HUISHOUDENS ALS WERKGEVER; NIET-GEDIFFE- RENTIEERDE PRODUCTIE VAN GOEDEREN EN DIENSTEN DOOR HUISHOUDENS VOOR EIGEN GEBRUIK	4	39.040
SECTIE U -- EXTRATERRITORIALE ORGANISATIES EN LICHAMEN	0	0
Totaal	106.342	1.160.789.280

De geografische spreiding gebeurt op basis van de ligging van de maatschappelijke zetel van de onderneming met een exploitatievestiging in Vlaanderen. Koploper zowel naar aantal aanvragen als uitbetaalde steun is de provincie Antwerpen, gevolgd door West- en Oost-Vlaanderen.

Tabel: Corona Hinderpremie (incl. dagpremies) opdeling naar provincie

Corona Hinderpremie naar provincie	Aantal uitbetaalde aanvragen	Uitbetaalde steun in euro
Antwerpen	28.305	311.589.720
Limburg	14.977	158.887.680
Maatschappelijke zetel buiten Vlaanderen	1.684	21.525.160
Oost-Vlaanderen	23.520	255.152.900
Vlaams-Brabant	14.094	151.237.360
West-Vlaanderen	23.762	262.396.460
Totaal	106.342	1.160.789.280

4.2. Corona Compensatiepremie

Voor ondernemingen die niet verplicht werden hun locaties te sluiten maar wel geconfronteerd werden met exploitatiebeperkingen ingevolge de coronavirusmaatregelen en hierdoor een omzetsdaling hadden van minstens 60% in de periode van 14 maart tot en met 30 april 2020, werd met het Besluit van de Vlaamse Regering van 10 april 2020 de Corona Compensatiepremie in het leven geroepen. Hierbij bedroeg de steun forfaitair 3.000 euro (voor zelfstandigen in bijberoep 1.500 euro), te verhogen met een forfaitaire premie van 3.000 euro per bijkomende exploitatievestiging in Vlaanderen met een maximumsteun van 15.000 euro.

Ook hiervoor werd een transactionele steunapplicatie ontwikkeld en werd de online aanvraag opengesteld op 4 mei 2020. De indieningsperiode liep tot 30 juni 2020. In deze periode werden 95.566 aanvragen ingediend, waarvan 78.241 aanvragen werden goedgekeurd en uitbetaald voor een totaal steunbedrag van 236.229.000 euro.

In de top drie naar de sector waartoe de onderneming behoort, staat op de eerste plaats de sector van de paramedische en vrije beroepen, gevolgd door de bouwsector en de groothandel.

Tabel: Corona Compensatiepremie opdeling naar sector

Corona Compensatiepremie naar sector (Sectie obv Nacebelnomenclatuur)	Aantal uitbetaalde aanvragen	Uitbetaalde steun in euro
niet geregistreerd	72	198.000
SECTIE A -- LANDBOUW, BOSBOUW EN VISSERIJ	650	1.945.500
SECTIE B -- WINNING VAN DELFSTOFFEN	9	30.000
SECTIE C -- INDUSTRIE	6.626	19.873.500
SECTIE D -- PRODUCTIE EN DISTRIBUTIE VAN ELEKTRICITEIT, GAS, STOOM EN GEKOELDE LUCHT	36	102.000
SECTIE E -- DISTRIBUTIE VAN WATER; AFVAL- EN AFVAL-WATERBEHEER EN SANERING	80	250.500
SECTIE F -- BOUWNIJVERHEID	13.533	40.678.500
SECTIE G -- GROOT- EN DETAILHANDEL; REPARATIE VAN AUTO'S EN MOTORFIETSEN	13.179	39.555.000
SECTIE H -- VERVOER EN OPSLAG	2.261	6.861.000

SECTIE I -- VERSCHAFFEN VAN ACCOMMODATIE EN MAALTIJDEN	1.364	3.991.500
SECTIE J -- INFORMATIE EN COMMUNICATIE	1.958	5.862.000
SECTIE K -- FINANCIËLE ACTIVITEITEN EN VERZEKERINGEN	557	1.791.000
SECTIE L -- EXPLOITATIE VAN EN HANDEL IN ONROEREND GOED	1.336	4.003.500
SECTIE M -- VRIJE BEROEPEN EN WETENSCHAPPELIJKE EN TECHNISCHE ACTIVITEITEN	8.932	26.626.500
SECTIE N -- ADMINISTRatieve EN ONDERSTEUNENDE DIENSTEN	2.639	8.436.000
SECTIE O -- OPENBAAR BESTUUR EN DEFENSIE; VERPLICHTE SOCIALE VERZEKERINGEN	0	0
SECTIE P -- ONDERWIJS	623	1.774.500
SECTIE Q -- MENSELIJKE GEZONDHEIDSZORG EN MAATSCHAPPELIJKE DIENSTVERLENING	20.802	64.048.500
SECTIE R -- KUNST, AMUSEMENT EN RECREATIE	2.882	8.379.000
SECTIE S -- OVERIGE DIENSTEN	696	1.806.000
SECTIE T -- HUISHOUDENS ALS WERKGEVER; NIET-GEDIFFERENTIEERDE PRODUCTIE VAN GOEDEREN EN DIENSTEN DOOR HUISHOUDENS VOOR EIGEN GEBRUIK	5	13.500
SECTIE U -- EXTRATERRITORIALE ORGANISATIES EN LICHAMEN	1	3.000
Totaal	78.241	236.229.000

Naar provinciale indeling toe is ook hier de provincie Antwerpen koploper gevolgd door Oost- en West-Vlaanderen. De geografische spreiding gebeurt op basis van de ligging van de maatschappelijke zetel van de onderneming met een exploitatievestiging in Vlaanderen.

Tabel: Corona Compensatiepremie opdeling naar provincie

Corona Compensatiepremie naar provincie	Aantal uitbetaalde aanvragen	Uitbetaalde steun in euro
Antwerpen	21.547	65.164.500
Limburg	9.616	29.125.500
Maatschappelijke zetel buiten Vlaanderen	819	2.550.000
Oost-Vlaanderen	18.238	54.879.000
Vlaams-Brabant	13.204	39.919.500
West-Vlaanderen	14.817	44.590.500
Totaal	78.241	236.229.000

4.3. Corona Ondersteuningspremie

Bij besluit van de Vlaamse Regering van 12 juni 2020 werd de Corona Ondersteuningspremie, een vervolmaatregel op de corona hinder- en compensatiepremie, in de markt gezet. Vanaf 1 mei 2020

werden de coronamaatregelen met mondjesmaat versoepeld. Ondernemingen die terug mochten openen maar nog een omzetzaling van minstens 60% kenden ingevolge exploitatiebeperkingen in hun eerste maand van heropening, evenals ondernemingen die corona compensatiepremie genoten konden voor de maand mei nog steun genieten.

Volgens hetzelfde principe van de vorige maatregel konden ondernemingen vanaf 14 juli 2020 tot en met 31 augustus 2020 via een transactionele steunapplicatie een online aanvraag indienen. De forfaitaire steun bedrag 2.000 euro (voor zelfstandigen in bijberoep 1.000 euro), te verhogen met een forfaitaire premie van 2.000 euro per bijkomende exploitatievestiging in Vlaanderen met een maximumsteun van 10.000 euro.

Een 35.879 aanvragen werden ingediend, waarvan 34.672 aanvragen werden goedgekeurd en uitbetaald voor een totaal steunbedrag van 71.301.000 euro.

In de top drie naar de sector waartoe de onderneming behoort, staat op de eerste plaats de groot- en detailhandel en garagesector, gevolgd door de horecasector en vrije beroepen.

Tabel: Corona ondersteuningspremie opdeling naar sector

Corona Ondersteuningspremie naar sector (Sectie obv Nacebelnomenclatuur)	Aantal uitbetaalde aanvragen	Uitbetaalde steun in euro
Niet geregistreerd	16	30.000
SECTIE A -- LANDBOUW, BOSBOUW EN VISSERIJ	213	429.000
SECTIE B -- WINNING VAN DELFSTOFFEN	1	2.000
SECTIE C -- INDUSTRIE	2.464	4.984.000
SECTIE D -- PRODUCTIE EN DISTRIBUTIE VAN ELEKTRICITEIT, GAS, STOOM EN GEKOELDE LUCHT	15	30.000
SECTIE E -- DISTRIBUTIE VAN WATER; AFVAL- EN AFVAL-WATERBEHEER EN SANERING	30	70.000
SECTIE F -- BOUWNIJVERHEID	3.471	7.020.000
SECTIE G -- GROOT- EN DETAILHANDEL; REPARATIE VAN AUTO'S EN MOTORFIETSEN	9.030	18.833.000
SECTIE H -- VERVOER EN OPSLAG	1.536	3.141.000
SECTIE I -VERSCHAFFEN VAN ACCOMMODATIE EN MAALTIJDEN	5.211	11.013.000
SECTIE J -- INFORMATIE EN COMMUNICATIE	779	1.553.000
SECTIE K -- FINANCIËLE ACTIVITEITEN EN VERZEKERINGEN	149	309.000
SECTIE L -- EXPLOITATIE VAN EN HANDEL IN ONROEREND GOED	359	739.000
SECTIE M -- VRIJE BEROEPEN EN WETENSCHAPPELIJKE EN TECHNISCHE ACTIVITEITEN	3.216	6.411.000
SECTIE N -- ADMINISTRATIEVE EN ONDERSTEUNENDE DIENSTEN	1.840	3.893.000
SECTIE O -- OPENBAAR BESTUUR EN DEFENSIE; VERPLICHT SOCIALE VERZEKERINGEN	0	0
SECTIE P -- ONDERWIJS	323	653.000

SECTIE Q -- MENSELIJKE GEZONDHEIDSZORG EN MAATSCHAPPELIJKE DIENSTVERLENING	2.913	5.837.000
SECTIE R -- KUNST, AMUSEMENT EN RECREATIE	2.270	4.592.000
SECTIE S -- OVERIGE DIENSTEN	833	1.756.000
SECTIE T -- HUISHOUDENS ALS WERKGEVER; NIET-GEDIFFERENTIEERDE PRODUCTIE VAN GOEDEREN EN DIENSTEN DOOR HUISHOUDENS VOOR EIGEN GEBRUIK	3	6.000
SECTIE U -- EXTRATERRITORIALE ORGANISATIES EN LICHAMEN	0	0
Totaal	34.672	71.301.000

De geografische spreiding gebeurt op basis van de ligging van de maatschappelijke zetel van de onderneming met een exploitatievestiging in Vlaanderen. Ook hier is de provincie Antwerpen de grootste afnemer van steun. Vervolgens komen Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen aan de beurt.

Tabel: Corona Ondersteuningspremie opdeling naar provincie

Corona Ondersteuningspremie naar provincie	Aantal uitbetaalde aanvragen	Uitbetaalde steun in euro
Antwerpen	10.329	21.278.000
Limburg	4.065	8.322.000
Maatschappelijke zetel buiten Vlaanderen	434	917.000
Oost-Vlaanderen	7.939	16.266.000
Vlaams-Brabant	5.156	10.548.000
West-Vlaanderen	6.749	13.970.000
Totaal	34.672	71.301.000

4.4. Vlaams beschermingsmechanisme, Nieuw Vlaams Beschermingsmechanisme & Vlaams Beschermingsmechanisme 3)

De maanden juni en juli van 2020 waren een periode van versoepelingen van de coronamaatregelen. Eind juli werden evenwel de coronamaatregelen opnieuw verstrengd waardoor terug meer sectoren te lijden hadden onder aangescherpte exploitatiebeperkingen. Met het besluit van 7 augustus 2020 besliste de Vlaamse Regering een nieuw steunmechanisme op te zetten: het **Vlaams Beschermingsmechanisme**. Deze steunmaatregel was bedoeld voor getroffen ondernemingen actief in het Vlaamse Gewest met een omzetsdaling van minstens 60% tijdens de maanden augustus en september 2020. Verschillend met de vorige maatregelen was dat de steun niet langer een forfaitair bedrag was, maar een percentage van de omzet uit geleverde prestaties (excl. btw) van de maanden augustus-september 2019. Het steunpercentage bedroeg 7,5 % met een maximum steunplafond van 15.000 euro.

De indieningsperiode van de online aanvraag liep van 1 oktober 2020 tot en met 15 november 2020. Er werden 15.377 aanvragen ingediend, waarvan 14.399 aanvragen werden goedgekeurd en uitbetaald voor een totaal steunbedrag van 56.501.374 euro.

De sectorale opdeling geeft volgende top 3: groot-en detailhandel samen met de garagesector, gevolgd door de horecasector en ondersteunende diensten waaronder verhuurbedrijven.

Tabel: Vlaams Beschermingsmechanisme opdeling naar sector

Vlaams Beschermingsmechanisme naar sector (Sectie obv Nacebelnomenclatuur)	Aantal uitbetaalde aanvragen	Uitbetaalde steun in euro
niet geregistreerd	1	1.784
SECTIE A -- LANDBOUW, BOSBOUW EN VISSERIJ	80	183.827
SECTIE B -- WINNING VAN DELFSTOFFEN	1	4.369
SECTIE C -- INDUSTRIE	826	2.794.822
SECTIE D -- PRODUCTIE EN DISTRIBUTIE VAN ELEKTRICITEIT, GAS, STOOM EN GEKOELDE LUCHT	6	20.612
SECTIE E -- DISTRIBUTIE VAN WATER; AFVAL- EN AFVAL-WATERBEHEER EN SANERING	12	40.292
SECTIE F -- BOUWNIJVERHEID	1.046	4.235.546
SECTIE G -- GROOT- EN DETAILHANDEL; REPARATIE VAN AUTO'S EN MOTORFIETSEN	3.759	13.965.035
SECTIE H -- VERVOER EN OPSLAG	858	3.136.033
SECTIE I -VERSCHAFFEN VAN ACCOMMODATIE EN MAALTIJDEN	2.892	12.726.248
SECTIE J -- INFORMATIE EN COMMUNICATIE	322	974.840
SECTIE K -- FINANCIËLE ACTIVITEITEN EN VERZEKERINGEN	49	129.354
SECTIE L -- EXPLOITATIE VAN EN HANDEL IN ONROEREND GOED	145	407.069
SECTIE M -- VRIJE BEROEPEN EN WETENSCHAPPELIJKE EN TECHNISCHE ACTIVITEITEN	1.356	3.604.845
SECTIE N -- ADMINISTRatieve EN ONDERSTEUNENDE DIENSTEN	1.225	8.656.096
SECTIE O -- OPENBAAR BESTUUR EN DEFENSIE; VERPLICHTE SOCIALE VERZEKERINGEN	0	0
SECTIE P -- ONDERWIJS	96	199.555
SECTIE Q -- MENSELIJKE GEZONDHEIDSZORG EN MAATSCHAP-PELIJKE DIENSTVERLENING	206	308.017
SECTIE R -- KUNST, AMUSEMENT EN RECREATIE	1.254	4.710.780
SECTIE S -- OVERIGE DIENSTEN	265	402.248
SECTIE T -- HUISHOUDENS ALS WERKGEVER; NIET-GEDIFFERENTIEERDE PRODUCTIE VAN GOEDEREN EN DIENSTEN DOOR HUISHOUDENS VOOR EIGEN GEBRUIK	0	0
SECTIE U -- EXTRATERRITORIALE ORGANISATIES EN LICHAMEN	0	0
Totaal	14.399	56.501.374

De opdeling naar provincie toont dat ook hier Antwerpen op de eerste plaats staat. Een 34% van de steun gaat naar Antwerpse ondernemingen, wat te verklaren is door de regionale lockdown in de provincie Antwerpen in augustus 2020. De geografische opdeling gebeurt op basis van de ligging van de maatschappelijke zetel van de onderneming met een exploitatievestiging in Vlaanderen.

Tabel: Vlaams Beschermingsmechanisme opdeling naar provincie

Vlaams Beschermingsmechanisme naar provincie	Aantal uitbetaalde aanvragen	Uitbetaalde steun in euro
Antwerpen	4.648	19.278.049
Limburg	1.509	5.738.501
Maatschappelijke zetel buiten Vlaanderen	234	1.151.813
Oost-Vlaanderen	3.229	12.410.183
Vlaams-Brabant	2.087	7.246.870
West-Vlaanderen	2.692	10.675.958
Totaal	14.399	56.501.374

Gelet op de toegenomen verspreiding van het COVID-19 virus, het stijgend aantal besmettingen en ziekenhuisopnames, beslist het Overlegcomité om vanaf 19 oktober 2020 de restaurants en cafés opnieuw te sluiten; vanaf 1 november moeten ook de niet-medische contactberoepen en niet-essentiële handelszaken opnieuw de deuren sluiten. De Vlaamse Regering beslist op 23 oktober 2020 om verdere financiële ondersteuning te voorzien voor de sectoren geïmpacteerd door de coronavirusmaatregelen in de vorm van het **Nieuw Vlaams Beschermingsmechanisme**.

Ondernemingen met een omzetzak van minstens 60% of die verplicht gesloten werden in de periode van 1 oktober tot en met 15 november 2020 kunnen een steun genieten van 10% op de omzet uit de overeenstemmende referentieperiode in 2019. Zelfstandigen in bijberoep komen in aanmerking voor 5% steun. Het maximale steunplafond varieert afhankelijk van de personeelsklasse van de onderneming. Er wordt ook een minimaal steunbedrag ingevoerd.

De indieningsperiode van de online aanvraag liep van 16 november 2020 tot en met 31 december 2020. Er werden 63.857 aanvragen ingediend, waarvan 61.873 aanvragen werden goedgekeurd en uitbetaald voor een totaal steunbedrag van 172.262.821 euro.

Naar sectorale opdeling bestaat de top 3 van uitbetaalde steun uit de horecasector, de groot-en detailhandel samen met de garagesector, gevolgd door ondersteunende diensten waaronder de verhuurbedrijven vallen.

Tabel: Nieuw Vlaams Beschermingsmechanisme opdeling naar sector

Nieuw Vlaams Beschermingsmechanisme naar sector (Sectie obv Nacebelnomenclatuur)	Aantal uitbetaalde aanvragen	Uitbetaalde steun in euro
Niet geregistreerd	19	52.694
SECTIE A -- LANDBOUW, BOSBOUW EN VISSERIJ	294	729.416
SECTIE B -- WINNING VAN DELFSTOFFEN	1	1.000
SECTIE C – INDUSTRIE	2.493	6.687.119

SECTIE D -- PRODUCTIE EN DISTRIBUTIE VAN ELEKTRICITEIT, GAS, STOOM EN GEKOELDE LUCHT	15	78.129
SECTIE E -- DISTRIBUTIE VAN WATER; AFVAL- EN AFVAL-WATERBEHEER EN SANERING	22	64.984
SECTIE F -- BOUWNIJVERHEID	2.851	9.129.958
SECTIE G -- GROOT- EN DETAILHANDEL; REPARATIE VAN AUTO'S EN MOTORFIETSEN	23.377	56.356.050
SECTIE H -- VERVOER EN OPSLAG	1.358	4.442.465
SECTIE I -VERSCHAFFEN VAN ACCOMMODATIE EN MAALTIJDEN	15.168	58.465.536
SECTIE J -- INFORMATIE EN COMMUNICATIE	552	1.562.135
SECTIE K -- FINANCIËLE ACTIVITEITEN EN VERZEKERINGEN	109	265.315
SECTIE L -- EXPLOITATIE VAN EN HANDEL IN ONROEREND GOED	448	1.294.444
SECTIE M -- VRIJE BEROEPEN EN WETENSCHAPPELIJKE EN TECHNISCHE ACTIVITEITEN	2.327	5.450.546
SECTIE N -- ADMINISTRatieve EN ONDERSTEUNENDE DIENSTEN	1.933	10.410.254
SECTIE O -- OPENBAAR BESTUUR EN DEFENSIE; VERPLICHTE SOCIALE VERZEKERINGEN	0	0
SECTIE P -- ONDERWIJS	674	1.022.363
SECTIE Q -- MENSELIJKE GEZONDHEIDSZORG EN MAATSCHAP-PELIJKE DIENSTVERLENING	1.037	1.489.527
SECTIE R -- KUNST, AMUSEMENT EN RECREATIE	2.678	9.295.195
SECTIE S -- OVERIGE DIENSTEN	6.513	5.462.576
SECTIE T -- HUISHOUDENS ALS WERKGEVER; NIET-GEDIFFERENTIEERDE PRODUCTIE VAN GOEDEREN EN DIENSTEN DOOR HUISHOUDENS VOOR EIGEN GEBRUIK	4	3.114
SECTIE U -- EXTRATERRITORIALE ORGANISATIES EN LICHAMEN	0	0
Totaal	61.873	172.262.821

De geografische opdeling gebeurt op basis van de ligging van de maatschappelijke zetel van de onderneming met een exploitatievestiging in Vlaanderen. Zowel naar uitbetaald steunbedrag als aantal uitbetaalde aanvragen blijft de provincie Antwerpen koploper, gevolgd door West- en Oost-Vlaanderen.

Tabel: Nieuw Vlaams Beschermingsmechanisme opdeling naar provincie

Nieuw Vlaams Beschermingsmechanisme naar provincie	Aantal uitbetaalde aanvragen	Uitbetaalde steun in euro
Antwerpen	16.851	50.318.323
Limburg	7.837	19.167.917
Maatschappelijke zetel buiten Vlaanderen	958	4.982.343
Oost-Vlaanderen	13.972	36.671.328

Vlaams-Brabant	8.227	22.822.054
West-Vlaanderen	14.028	38.300.856
Totaal	61.873	172.262.821

Met het besluit van de Vlaamse Regering van 13 november 2020 betreffende het Vlaams Beschermingsmechanisme voor ondernemingen die een omzetzaling hebben ten gevolge van de verstrengde coronavirusmaatregelen van 28 oktober 2020 werd de financiële ondersteuning verdergezet in de vorm van het **Vlaams Beschermingsmechanisme 3**.

De getroffen ondernemingen konden hiermee verder ondersteuning blijven genieten voor de periode van omzetzaling van minstens 60% of verplichte sluiting in de periode van 16 november tot en met 31 december 2020, met een steun van 10% op de omzet uit geleverde prestaties in de overeenstemmende periode in 2019. Het maximum steunplafond werd gedifferentieerd naar de personeelsklasse en ook een minimum steunbedrag werd voorzien.

De indieningsperiode via de online aanvraag liep van 4 januari 2021 tot en met 15 februari 2021. Er werden in die periode 57.644 aanvragen ingediend, waarvan 52.838 aanvragen werden goedgekeurd en uitbetaald voor een totaal steunbedrag van 166.777.499 euro ten laste van de begroting 2020.

Naar sectorale opdeling bestaat de top 3 van uitbetaalde steun uit de horecasector, de groot- en detailhandel samen met de garagesector, gevolgd door de niet-medische contactberoepen.

Tabel: Vlaams Beschermingsmechanisme 3 opdeling naar sector

Vlaams Beschermingsmechanisme 3 naar sector (Sectie obv Nacebelnomenclatuur)	Aantal uitbetaalde aanvragen	Uitbetaalde steun in euro
Niet geregistreerd	16	49.786
SECTIE A -- LANDBOUW, BOSBOUW EN VISSERIJ	230	666.248
SECTIE B -- WINNING VAN DELFSTOFFEN	1	1.000
SECTIE C -- INDUSTRIE	1.846	5.162.795
SECTIE D -- PRODUCTIE EN DISTRIBUTIE VAN ELEKTRICITEIT, GAS, STOOM EN GEKOELDE LUCHT	17	80.747
SECTIE E -- DISTRIBUTIE VAN WATER; AFVAL- EN AFVAL- WATERBEHEER EN SANERING	9	19.496
SECTIE F -- BOUWNIJVERHEID	2.082	6.829.363
SECTIE G -- GROOT- EN DETAILHANDEL; REPARATIE VAN AUTO'S EN MOTORFIETSEN	18.450	49.238.434
SECTIE H -- VERVOER EN OPSLAG	1.202	3.854.844
SECTIE I -- VERSCHAFFEN VAN ACCOMMODATIE EN MAALTIJDEN	14.136	61.740.411
SECTIE J -- INFORMATIE EN COMMUNICATIE	415	1.236.812
SECTIE K -- FINANCIËLE ACTIVITEITEN EN VERZEKERINGEN	81	178.571
SECTIE L -- EXPLOITATIE VAN EN HANDEL IN ONROEREND GOED	286	870.487
SECTIE M -- VRIJE BEROEPEN EN WETENSCHAPPELIJKE EN TECHNISCHE ACTIVITEITEN	1.901	4.665.351

SECTIE N -- ADMINISTRatieve EN ONDERSTEUNENDE DIENSTEN	1.748	9.318.040
SECTIE O -- OPENBAAR BESTUUR EN DEFENSIE; VERPLICHTE SOCIALE VERZEKERINGEN	0	0
SECTIE P -- ONDERWIJS	637	1.463.815
SECTIE Q -- MENSELIJKE GEZONDHEIDSZORG EN MAATSCHAP-PELIJKE DIENSTVERLENING	907	1.580.686
SECTIE R -- KUNST, AMUSEMENT EN RECREATIE	2.451	9.404.641
SECTIE S -- OVERIGE DIENSTEN	6.420	10.412.973
SECTIE T -- HUISHOUDENS ALS WERKGEVER; NIET-GEDIFFERENTIEERDE PRODUCTIE VAN GOEDEREN EN DIENSTEN DOOR HUISHOUDENS VOOR EIGEN GEBRUIK	3	3.000
SECTIE U -- EXTRATERRITORIALE ORGANISATIES EN LICHAMEN	0	0
Totaal	52.838	166.777.499

De geografische opdeling gebeurt op basis van de ligging van de maatschappelijke zetel van de onderneming met een exploitatievestiging in het Vlaamse Gewest. De trend zoals waargenomen bij de vorige steunmaatregelen wordt verder gezet: zowel naar uitbetaald steunbedrag als aantal uitbetaalde aanvragen blijft de provincie Antwerpen op de eerste plaats staan, gevolgd door West- en Oost-Vlaanderen.

Tabel: Vlaams Beschermingsmechanisme 3 opdeling naar provincie

Vlaams Beschermingsmechanisme 3 naar provincie	Aantal uitbetaalde aanvragen	Uitbetaalde steun in euro
Antwerpen	14.412	48.810.374
Limburg	6.873	19.577.767
Maatschappelijke zetel buiten Vlaanderen	769	4.025.912
Oost-Vlaanderen	11.867	35.498.619
Vlaams-Brabant	6.994	21.369.936
West-Vlaanderen	11.923	37.494.891
Totaal	52.838	166.777.499

4.5. Terugbetaalbaar voorschot voor evenementen

Covid-19 creëert grote onzekerheid voor de evenementensector. Een terugbetaalbaar voorschot voor organisatoren creëert werkkapitaal om nieuwe evenementen voor te bereiden en op te zetten vanaf het najaar 2020.

De verplichting tot terugbetaling vervalt indien het event geannuleerd wordt omwille van overheidsmaatregelen met betrekking tot COVID-19. Het bedrijfseconomische risico wordt niet afgedekt: ook als het evenement verlieslatend was, moet de steun terugbetaald worden.

Er werden twee oproepen georganiseerd in 2020.

- Oproep 1 voor evenementen die starten in 2020. Indienen was mogelijk vanaf maandag 7 september. De uiterlijke indieningsdatum was 2 oktober 2020, 12 uur.
- Oproep 2 voor evenementen die plaatsvinden tussen 1 januari 2021 en 1 oktober 2021. Indienen was mogelijk vanaf maandag 5 oktober 2020. De uiterlijke indieningsdatum was maandag 9 november 2020, 12.00 uur.

Er werden in 2020 167 terugbetaalbare voorschotten toegekend voor een totaal bedrag van 44.294 keuro.

4.6. Handelshuurlening

De verplichte sluiting omwille van de coronamaatregelen heeft veel ondernemingen in liquiditeitsproblemen gebracht. Een specifiek probleem daarbij, voor veel ondernemingen die hun handelspand huren, is de blijvende, periodieke betaling van de handelshuur.

Om deze ondernemingen te ondersteunen werd door de Vlaamse Regering het systeem van de handelshuurlening in het leven geroepen.

De handelshuurlening is gebaseerd op een vrijwillige overeenkomst tussen huurder en verhuurder, waarbij de verhuurder een of twee maanden huur kwijtscheldt en de Vlaamse overheid vervolgens een aantal maanden huur voorschiet d.m.v. een lening aan de huurder. De uitbetaling gebeurt rechtstreeks aan de verhuurder.

De lening, die max. 2 maanden huur inclusief lasten bedraagt, met een maximaal bedrag van 35.000 euro per onderneming, wordt verleend onder de vorm van een krediet over twee jaar. De lening is terugbetaalbaar over een periode van 18 maanden, aangezien de terugbetalingen pas moeten starten na 6 maanden. De rente bedraagt 2% per jaar.

Aanvragen voor een handelshuurlening worden ingediend bij en behandeld door VLAIO. De leningen worden verstrekt via PMV/z-Leningen (in naam en voor rekening van het Vlaams Gewest).

Acties en cijfers

Het besluit van de Vlaamse Regering van 29 mei 2020 over het verlenen van een handelshuurlening aan huurders die verplicht moeten sluiten ten gevolge van de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 5 juni 2020.

Voor de online aanvragen heeft VLAIO een specifieke aanvraagapplicatie laten ontwikkelen. Sedert begin juli 2020 konden aanvragen worden ingediend. De huurder doet de aanvraag, die vervolgens in een tweede stap bevestigd moet worden door de verhuurder. VLAIO onderzoekt de aanvraag, toetst af of voldaan is aan de voorwaarden opgelegd door de regelgeving en stuurt de goedgekeurde aanvragen door naar PMV/z-Leningen nv voor de opmaak van de leningsovereenkomst.

In 2020 werden in totaal 850 aanvragen voor een handelshuurlening ingediend. Het gevraagd bedrag bedroeg in totaliteit ongeveer 6,5 miljoen euro.

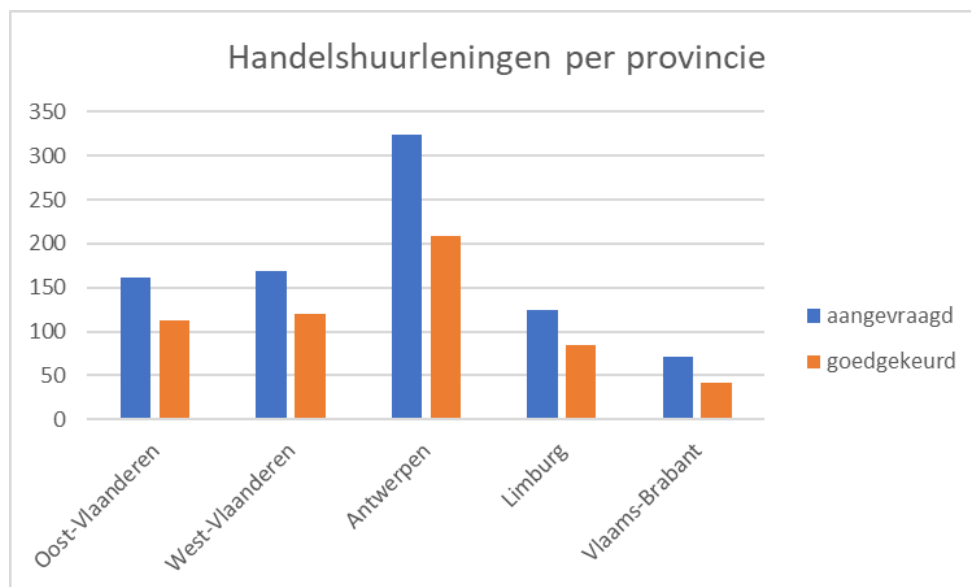
Het bedrag van de aangevraagde handelshuurleningen bedroeg gemiddeld 7.625 euro/aanvraag en sloeg bijna altijd op 2 maanden huur. Slechts in iets minder dan 2% van de aanvragen werd een lening voor 1 maand huur aangevraagd.

Het totaal aantal goedgekeurde aanvragen in 2020 bedroeg 569, voor een totaalbedrag van meer dan 4,4 miljoen euro (67% van de aanvragen). Ongeveer 20% van de aanvragen was nog in behandeling/goedkeuring bij de verhuurder. In 2020 werden ongeveer 460 (van de 569) goedgekeurde aanvragen reeds uitbetaald (80%) door PMV/z-Leningen, voor een totaalbedrag van meer dan 3,7 miljoen euro.

Het grootste deel van de aanvragen is afkomstig van ondernemingen uit de horeca (51%), gevolgd door de retailsector (23%) en de kappers/schoonheidsspecialisten (7%). De overige 20% betreffen ondernemingen uit de eventsector, fitnesscentra, pretparken e.d.

Om de ondernemingen maximaal te ondersteunen werd de handelshuurlening aangeboden met een vorm van bemiddeling. Deze bemiddeling was bedoeld om situaties waar huurder en verhuurder onderling zelf geen akkoord vinden om de handelshuurlening aan te vragen, te proberen uitklaren.

Er werden in 2020 een 180-tal ontvankelijke aanvragen tot bemiddeling ingediend, waarvan eind 2020 nog een groot deel lopende was. In ongeveer 1/3 van de afgeronde bemiddelingstrajecten werd een akkoord gevonden tussen huurder en verhuurder i.v.m. het aanvragen van een handelshuurlening.

5. De omgevingsfactoren faciliteren

5.1 Economisch locatiebeleid

Vestigingsadvies

Via de portaalsite voor professioneel vastgoed, bizLocator, streeft het Agentschap Innoveren & Ondernemen ernaar het diverse aanbod aan werklocaties kenbaar te maken voor de verschillende doelgroepen van ondernemingen en die informatie over kavels en bedrijfsruimten ook te verrijken met informatie die relevant is voor ondernemers. Voor de communicatie via social media betaalde het Agentschap in 2020 30.000 euro.

In 2020 werd ook de link gelegd tussen het GIS-bedrijventerreinen en bizLocator. Tevens werden andere GIS-lagen, bijvoorbeeld met informatie over het mobiliteitsprofiel, gekoppeld. Er werd verder onderzocht hoe de customer journey van ruimtezoekende ondernemers eruit ziet en welke informatie ze daarbij relevant vinden in functie van een i-knop bij elke kavel of pand.

Het Agentschap heeft ook inspanningen gedaan om bijkomend aanbod dat niet via makelaars wordt aangeboden, op bizLocator te krijgen. Eind december 2020 werden bijna 5000 panden gepubliceerd.

Via bizLocator zijn nu ook dashboards beschikbaar over het aanbod op bizLocator en de vraag ernaar.

Ruimtebehoeften voor economische activiteiten

Het Agentschap volgt de ruimtelijke planningsprocessen op en brengt hierover adviezen uit. Daarbij wordt ernaar gestreefd om die adviespraktijk te onderbouwen met de beschikbare data en tegelijk ook te pogen te adviseren vanuit een bovenlokaal aanbodbeheer.

Met het oog op een bovenlokaal aanbodbeheer en finaal ook een bovenlokale uitgiftestrategie lopen er gebiedsgericht enkele trajecten zoals het project 'Haven en Hinter' waarin afstemming gezocht wordt tussen de Antwerpse haven en de terreinen in het Waasland, een traject rond de cluster van terreinen rond Ravenshout (Beringen, Ham, Tessendero), een traject voor de terreinen langsheen de Noord-Zuid-verbinding in Limburg en ter ondersteuning van de initiatieven in Vilvoorde-Machelen.

Toplocatiebeleid

In 2020 is gestart met het uitwerken van een toplocatiebeleid. Doel is om vertrekkende van de economische ambities van Vlaanderen, zoals de niches waar FIT zich op richt, te evalueren of de (ruimtelijke) vestigingsfactoren aanleiding zouden moeten geven tot een specifiek vestigingsmilieu waarin geïnvesteerd moet worden.

In dat verband blijft het ook belangrijk om ruimte te blijven voorzien voor de grote verladers en logistieke bedrijven en die stromen te bundelen vanuit een selectief aantal locaties, in het bijzonder op het Albertkanaal. Ook voor Zuid-West-Vlaanderen wordt een visie ontwikkeld over watergebonden bedrijventerreinen.

Optimale ruimtelijke vestigingsfactoren hebben daarnaast ook te maken met onder meer pijpleidingen. In 2020 is een traject gestart om een leidingenstraat te voorzien tussen Antwerpen en het Ruhrgebied. Voor de kosten van dit traject is een verdeelsleutel opgemaakt tussen de betrokken stakeholders. Het Agentschap neemt 16% van de kosten voor haar rekening.

Verwevingsbeleid

De projecten “van leegstaande naar verweven werklocaties” werden verdergezet. Tegelijk werd gepoogd om het site- en projectgerichte aanpak uit te breiden naar een wezenlijk onderdeel van het gemeentelijk ruimtelijk-economisch beleid. Het idee van verweefcoaching slaat intussen ook aan bij meer steden dan de 5 steden waarvoor het Agentschap een verweefcoach heeft gesubsidieerd en meer en meer steden proberen ook via het plannings- en vergunningsbeleid oog te hebben voor het behoud van de bestaande werklocaties of de creatie van nieuwe werklocaties in het stadsweefsel. De impact van e-commerce, nog versneld door de lockdown-periodes, heeft ervoor gezorgd dat veel meer steden er zich bewust van zijn dat buiten winkels ook andere economische activiteiten een plek verdienen in de stad, ook de belevingseconomie. Het expertenrapport *Rethink Winkelstraten* en de 10 werksessies die voor de gemeenten in samenwerking met de VVSG werden georganiseerd, hebben daar ook toe bijgedragen. Deze sensibilisering is onderdeel van een ruimer plan van aanpak gericht op de bedrijvige kern.

5.2 Activeringsbeleid voor on(der)benutte bedrijventerreinen

Brownfieldconvenantenbeleid

Op 25 maart 2020 werd de 10de oproep brownfieldconvenanten gelanceerd. In totaal werden 16 dossiers ingediend. In totaal werden 9 dossiers ontvankelijk en gegrond verklaard met het oog op het opstarten van de onderhandelingen. Voor 5 dossiers loopt nog een remediëringmogelijkheid tot 6 maart 2021.

In 2020 werden 8 brownfieldconvenanten ondertekend, 1 brownfieldconvenant werd succesvol beëindigd, van 1 dossier werden de onderhandelingen stopgezet. In totaal zijn momenteel 87 brownfieldconvenanten in uitvoering, 18 brownfieldconvenanten zijn beëindigd en 46 aanvragen zijn in onderhandelingsfase.

Het afsluiten van brownfieldconvenanten heeft voor het Fonds Innoveren en Ondernemen normaliter geen specifieke financiële consequenties. Als een brownfieldproject in aanmerking komt voor subsidies, gebeurt dit via de reguliere subsidiemogelijkheid voor brownfields.

Leegstaande en of verwaarloosde bedrijfsruimten

Om in de toekomst over een betere inventaris te kunnen beschikken over de leegstaande en of verwaarloosde bedrijfsruimten en die informatie ook te kunnen aanwenden voor een activeringsbeleid is een haalbaarheidsstudie gestart voor een data-uitwisselingsplatform rond relevante databronnen voor een leegstandsbeleid. Deze overheidsopdracht is gegund voor 119.064 euro.

Niet-beheerde bedrijventerreinen

De 5 POM's hebben in 2018 subsidies verkregen om een project rond niet-beheerde bedrijventerreinen uit te voeren. De niet-beheerde terreinen in de provincies werden geïdentificeerd en uit deze lijst zijn 50 niet-beheerde terreinen geselecteerd waar nog ruimtewinst te behalen valt. Voor deze terreinen wordt uitgezocht welke beheersmaatregelen opportuun zijn om die ruimtewinst ook effectief te realiseren. Wegens de corona-maatregelen heeft de uitvoering van het project vertraging opgelopen.

5.3 Steunverlening bedrijventerreinen, bedrijvencentra en incubatoren

Bedrijventerreinen

Op 19 juli 2019 heeft de Vlaamse Regering het nieuwe subsidiebesluit tot toekenning van steun voor de (her)aanleg van bedrijventerreinen goedgekeurd.

Voor de dossiers bedrijventerreinen werd in 2020 31.026.163,98 euro vastgelegd waarvan 13.238.000,00 euro voor de herontwikkeling van de FORD site te Genk.

Tabel: Vastleggingen bedrijventerreinen 2020

Project	Gemeente	Begunstigde	Toegekend bedrag
Biezeweg - Neerhonderd	Wetteren	Gemeente Wetteren	1.688.261,00 €
Bramier	Menen	Leiedal	586.403,92 €
BT Maldegem	Maldegem	Veneco	388.079,21 €
Churchill Industrial Zone	Antwerpen	Havenbedrijf Antwerpen	90.329,00 €
De Stip	Harelbeke	De Stip	528.708,00 €
Denderomgeving Noord	Aalst	Stad Aalst	3.161.355,12 €
Eiland Zwijnaarde	Zwijnaarde	POM Oost-Vlaanderen	321.778,88 €
Ford	Genk	De Vlaamse Waterweg	13.238.000,00 €
Global Herpelgem	Kluisbergen	Global Herpelgem	317.291,80 €
Groenbek	Waregem	Leiedal	214.340,22 €
Ieperleekanaal	Ieper	WVI	1.257.341,51 €
Kleiputten Pittem	Pittem	WVI	92.490,00 €
Manchestersite	Huizingen	POM Vlaams-Brabant	1.355.789,21 €
Oostakker Noord	Oostakker	SOGENT	446.703,86 €
Ostend Science Park	Oostende	Ostend Science Park	1.117.938,00 €
Paalsteenstraat	Hasselt	Keramo - Wienerberger Immo	131.250,00 €
Ravenshout Beringen	Beringen	Stad Beringen	1.411.435,00 €
Ravenshout Ham	Ham	Gemeente Ham	1.300.585,00 €
Ravenshout Tessenderlo	Tessenderlo	Gemeente Tessenderlo	1.824.465,00 €

Regionaal BT Opglabbeek	Opglabbeek	Gemeente Opglabbeek	459.122,00 €
RPZ	Asse	Gemeente Asse	75.232,61 €
Terhagen - Catenberg	Rumst	POM Antwerpen	875.742,01 €
UCO	Gent	SOGENT	45.460,63 €
Zaventem Zuid	Zaventem	Gemeente Zaventem	98.062,00 €
			31.026.163,98 €

Incubatoren

In 2020 werd een concept uitgewerkt op basis waarvan kan beslist worden welk type incubatoren nog steun kan bekomen voor de oprichting of uitbreiding en op basis van welke steunregeling die middelen zouden kunnen toegekend worden. Hoewel er al enkele 'vooraanmeldingen' zijn, zijn er in 2020 geen dossiers ingediend.

5.4 Handelsvestigingsbeleid

In het totaal kreeg het Comité voor Kleinhandel 228 adviesvragen in 2020. Na een "prima facie onderzoek" door het secretariaat dat door het Agentschap wordt waargenomen, worden alleen de dossiers behandeld die op het vlak van één of meerdere van de doelstellingen van het decreet integraal handelsvestigingsbeleid problematisch lijken. Op die manier werd in 84 dossiers in eerste aanleg een advies verleend en 17 maal in beroep.

In 2020 is ook gestart met de evaluatie van het regelgevend kader. Hiervoor is sterk participatief gewerkt, zowel met werksessies met de gemeenten (5 regionale en 1 thematische overlegtafel), de sector (2 sessies) als met de provincies. Zo is de basis gelegd voor een aantal werkpakketten die tot de wijziging van het regelgevend kader aanleiding moeten geven.

6. Ondersteuning van internationale samenwerking

Het Agentschap Innoveren & Ondernemen heeft als missie activiteiten te ondersteunen die gericht zijn op innovatie en ondernemersbevordering in Vlaanderen. Door de globalisering van de economie en de toenemende mondialisering in het algemeen hebben diverse vormen van internationale samenwerking een stijgend belang in het innovatieproces. Internationale samenwerking behoort daarom ook tot het actieveld.

De concrete operationele activiteiten volgen verschillende lijnen:

- ▶ stimuleren van deelname aan programma's van de Europese Commissie (H2020) via informatieverstrekking en adviesverlening;
- ▶ stimuleren van internationale samenwerking door inzet van Vlaamse steun in internationale netwerken en programma's, waarbij steun toegekend wordt aan het Vlaamse aandeel binnen een ruimer internationaal project;
- ▶ dienstverlening aan bedrijven via deelname aan het Europees Enterprise Network (EEN).

6.1. Deelname aan internationale programma's

6.1.1. Vlaams Europa Platform en Belgische Europese beleidsvoorbereiding

Het Vlaams Europa Platform werd in 2010 opgestart als een overkoepelend platform om de deelname van Vlaamse onderzoekers en bedrijven aan Europese programma's en initiatieven te versterken. Het Vlaams Europa Platform heeft een tweeledig doel:

- ▶ de Vlaamse deelname aan Europese programma's stimuleren en ondersteunen;
- ▶ een betere stroomlijning van de Vlaamse standpuntbepaling ten opzichte van de Europese agenda in het beleidsdomein van O&O en Innovatie.

Tegelijkertijd zou dit door een betere afstemming en taakverdeling moeten bijdragen tot een efficiëntere inzet van de middelen op Vlaams niveau.

Het Vlaams Europa Platform brengt de organisaties bijeen die actief zijn rond Europese programma's met betrekking tot onderzoek en innovatie (o.a. Agentschap Innoveren & Ondernemen, FWO, departement EWI, EU-cellen universiteiten, VLEVA, vertegenwoordigers bedrijven, ...).

Het Agentschap Innoveren & Ondernemen neemt deel aan de werking van de operationele werkgroepen van het Vlaams Europa Platform m.b.t. Coördinatie Vlaamse deelname en Internationale samenwerkingsinitiatieven (o.a. gezamenlijke programmering).

In de werkgroep "Internationale samenwerkingsinitiatieven", voorgezeten door het departement EWI, werd regelmatig toelichting verschaft over de deelname van het agentschap aan ERA-Netten en andere Europese initiatieven met regionale financiering als onderdeel van input naar een advies over toekomstige partnerschappen en netwerken in het nieuwe Europese kaderprogramma.

In de werkgroep ‘beleidsvoorbereiding i.v.m. communautaire initiatieven voor O&O&I voorgezeten door het departement EWI werd input geleverd door het agentschap voor missies en partnerships in het negende kaderprogramma.

6.1.2. NCP-werking

Het Agentschap Innoveren & Ondernemen werd door de Europese Commissie erkend als National Contact Point (NCP) voor Vlaanderen voor het Europese kaderprogramma HORIZON2020, samen met het FWO. In totaal werd er bij het Agentschap Innoveren & Ondernemen in 2020 3,9 VTE ingezet op de NCP-werking, verdeeld over 10 personen.

Alle informatie over NCP Flanders is te vinden op de website www.ncpflanders.be.

Een terugblik op de Vlaamse deelnames tijdens de periode 2014-2020 leert dat Vlaanderen het nog steeds zeer goed doet binnen Horizon 2020: waar Vlaanderen 1.7% aan het EU-budget bijdraagt, ging in de periode 2014 tot eind 2020 een reële return van 2.63% van de Horizon 2020 middelen naar Vlaamse deelnemers. Onderstaande tabel illustreert dat zowel onze bedrijven als onze universiteiten en onderzoekscentra meer middelen binnen halen dan wat in een ‘break-even’ situatie kan verwacht worden. (Met een ‘break-even’ bedoelen we een situatie waarin Vlaamse partners net 1.7% van de H2020-middelen zouden binnen halen en dit verdeeld over de verschillende partnertypes zoals dit gemiddeld over alle Europese deelnemers gebeurt).

	Reële return in H2020* in €	Reële return in H2020* in %	break-even return in H2020 in % (°)
Universities	768.781.730	1,22%	0,67%
Private sector	360.630.357	0,57%	0,48%
Research organisations	454.958.289	0,72%	0,43%
Other	64.168.665	0,10%	0,12%
TOTAL (H2020 break-even = 1,7%)	1.648.539.041	2,63%	1,70%

(*) bron: webgate.ec.europa.eu/dashboard

(°) EU-verdeling voor totaal van 1,70%

Om de Vlaamse (potentiële) deelnemers zo goed mogelijk voor te bereiden en te ondersteunen bij deelname aan Horizon 2020 oproepen, werden er in 2020 in totaal 11 infosessies georganiseerd waarop min. 955 stakeholders aanwezig waren.

Deze sessies werden vaak in co-organisatie opgenomen met andere NCP organisaties in België.

In 2020 werden 342 mailings verstuurd naar 92613 (niet-unieke) respondenten. Er zijn inmiddels meer dan 700 geregistreerden op de mailinglijst, waarbij een 150 tal bedrijven rechtstreeks bereikt worden (cfr. 70 tal bedrijven in 2019) en heel wat andere onrechtstreeks, gezien een 20-tal federaties en clusters de mailings ontvangen en verder doorsturen naar hun leden.

Verder is de individuele dienstverlening van elke NCP adviseur aan potentiële indieners een zeer belangrijk onderdeel van de NCP-werking, waarbij op maat van de vastgestelde noden aangepaste informatie, advies, warme doorverwijzing of ‘partnersearch’ wordt gegeven.

Op vraag van de Taskforce ‘EU-investeringen’, geleid door Minister-President Jambon en Minister Crevits, werd op 25 september 2020 een nota opgesteld aangaande een ‘Best Practice Oefening –

Horizon 2020-NCP Flanders'. Hierbij werd de werking van NCP Flanders als succesvol voorbeeld en inspiratie genomen om mee te nemen in de aanpak naar een actievere deelname in andere Europese programma's.

6.2. Cofinanciering van internationale projecten

Om internationale samenwerking te stimuleren worden de programma's waarbij steun toegekend wordt aan O&O ingezet in internationale netwerken. Hierbij financiert het Fonds Innoveren & Ondernemen het Vlaamse aandeel van een grensoverschrijdend project.

6.2.1. Deelname aan netwerken binnen het ERA-Net-schema

Via de financiering van ERA-Net wenst de Europese Commissie (EC) de samenwerking en coördinatie tussen de verschillende onderzoek- en innovatieprogramma's van de EU-lidstaten en de geassocieerde landen te bevorderen en zo bij te dragen tot de realisatie van de Europese onderzoeksruimte (European Research Area, ERA).

De deelnemers aan de ERA-Net-projecten zijn overheidsorganisaties die verantwoordelijk zijn voor de financiering en/of het beheer van onderzoeksprogramma's op nationaal of regionaal niveau (ministeries, agentschappen, ...). Afhankelijk van de 'generatie' van ERA-Net ondersteunt de EC de coördinatie of geeft ze rechtstreekse steun aan de projectactiviteiten zelf. In 2014 werd de basis gelegd voor een nieuwe vorm van ERA-Net, meer bepaald de ERA-Net cofund-netwerken, met een combinatie van steun aan coördinatie en *top up* van subsidie aan projecten. In 2020 betrof de deelname aan oproepen door het Agentschap Innoveren & Ondernemen grotendeels zo'n cofund netwerken.

Naar integratie en centralisatie van samenwerking situeren de ERA-Net-projecten zich tussen het intergouvernementele Eureka en de sterk gecentraliseerde Joint Technology Initiatives (JTI's). Er is geen formeel lidmaatschap van de lidstaten, verschillende agentschappen per lidstaat kunnen rechtstreeks deelnemen, het consortium is ook verschillend voor elk ERA-Net, afhankelijk van de wens van individuele agentschappen om al dan niet in te stappen. De diversiteit is heel hoog, met de aanwezigheid van fundamenteel, strategisch, collectief en industrieel onderzoek en industriële ontwikkeling in diverse netwerken, maar ook van beleidsondersteunend onderzoek en zelfs van studieopdrachten.

Voor een aantal netwerken hebben de lidstaten beslist om na het einde van de financiering door de Europese commissie de steunverlening verder te zetten met continuïteit van het netwerk in eigen beheer. Dit zijn dus multilaterale netwerken zonder EU-tussenkomst. Deze netwerken worden aangeduid als ERA-Net in eigen beheer. Het netwerk BEL-SME beoogt samenwerking tussen de regio's binnen België en werd van bij de start opgezet in eigen beheer zonder betrokkenheid van de Commissie, maar werd ontworpen volgens de logica van ERA-Net en wordt daarom opgenomen in de lijst.

In 2020 werd deelgenomen aan oproepen in 11 ERA-cofund netwerken en 3 multilaterale netwerken, aangeduid als ERA-Net in eigen beheer. Projecten worden gesteund via de inzet van O&O-bedrijfssteun (onderzoeksprojecten en/of ontwikkelingsprojecten), TETRA, COOCK en landbouwtrajecten.

Tabel: deelname in 2020 aan oproepen binnen diverse ERA-Net-netwerken

Acroniem	Netwerk	Type	Onderwerp	Programma
CORNET	ERA-Net eigen beheer	Horizontaal	Collectief onderzoek	TETRA COOCK
Ira-SME	ERA-Net eigen beheer	Horizontaal	kmo's	O&O bedrijfssteun
BEL-SME	Interregionaal eigen beheer	Horizontaal	Belgische kmo's	O&O-bedrijfssteun
ERA-MIN	ERA-Cofund	Thematisch	Grondstoffen en mijnbouw	O&O-bedrijfssteun
M-ERA	ERA-Cofund	Thematisch	Materialen	O&O bedrijfssteun
SUSAN	ERA-Cofund	Thematisch	Dierlijke productie	O&O bedrijfssteun Landbouwtrajecten
ERA-Net FACCE Surplus	ERA-Cofund	Thematisch	Duurzame landbouw voor voedsel- en niet-voedsel systemen	O&O bedrijfssteun
BLUE BIO-ECONOMY	ERA-Cofund	Thematisch	Blauwe (in water) bio-economie	O&O-bedrijfssteun
ICRAD	ERA-Cofund	Thematisch	Veterinair onderzoek infectieziekten	O&O bedrijfssteun Landbouwtrajecten
ICT-AGRI-FOOD	ERA-Cofund	Thematisch	Datagedreven agrovoedingssystemen	O&O bedrijfssteun Landbouwtrajecten
MARTERA	ERA-Cofund	Thematisch	Maritieme en mariene technologieën	O&O bedrijfssteun
SGPLUSREGSYS	ERA-Cofund	Thematisch	Geïntegreerde, regionale, slimme energiesystemen	O&O bedrijfssteun
SOLAR-ERA.NET	ERA-Cofund	Thematisch	Zonne-energie (fotovoltaïsche zonne-energie (PV) en CSP)	O&O bedrijfssteun
SUSFOOD2	ERA-Cofund	Thematisch	Duurzame voedselproductie en -consumptie	O&O bedrijfssteun

Tabel: overzicht steunbeslissingen 2020 in ERA-Net

Acroniem	Programma	Aantal projecten	Steun in keuro
CORNET	TETRA	2	779
CORNET	COOCK	2	705
Ira-SME	O&O-bedrijfssteun	2	181
BEL-SME	O&O-bedrijfssteun	5	1.315
ERA-MIN	O&O-bedrijfssteun	2	595
ERA-Net FACCE Surplus	O&O-bedrijfssteun	2	660
ICRAD	Landbouwtrajecten	2	300

ICT-AGRI-FOOD	Landbouwtrajecten	2	250
MARTERA	O&O-bedrijfssteun	2	200
SGPLUSREGSY	O&O-bedrijfssteun	1	65
SUSFOOD2	O&O-bedrijfssteun	3	1.163
Totaal		25	6.213

Om aan de calls georganiseerd binnen de ERA-Net-initiatieven deel te nemen, werden middelen van de bestaande reguliere Vlaamse programma's op het Fonds Innoveren en Ondernemen gebruikt. Het overzicht van de steuntoekenning over de programma's is als volgt.

Tabel: toegekende steun in diverse netwerken per programma in keuro

Steun in keuro	O&O-bedrijfssteun	TETRA	COOCK	Landbouw	Totaal
Totaal	4.179	779	705	550	6.213

6.2.2. Deelname aan Joint Technology Initiatieven, AAL en Eurostars

Naast de ERA-Net-projecten heeft de Europese Commissie de ambitie om de samenwerking op het vlak van innovatie in de EU te bevorderen via zgn. art.185 initiatieven waar de EC samenwerkt met de lidstaten en art.187 initiatieven (Joint Technology Initiatives, JTI) waar de EC samenwerkt met bedrijven, eventueel in combinatie met samenwerking met de lidstaten. De focus binnen deze structuren ligt op industrieel onderzoek en innovatie. Art.185 initiatieven hebben een eigen juridische structuur en steunen op formele deelname van de lidstaten. Het Agentschap Innoveren & Ondernemen vertegenwoordigt in de eerste plaats Vlaanderen binnen deze structuren maar coördineert ook de ruimere Belgische participatie in de overleg- en beslissingsorganen.

Het Agentschap neemt deel aan twee art. 185 initiatieven, het Active and Assisted Living Programme (AAL) en Eurostars. Het Agentschap participeerde namens België ook in de art.187 of JTI (Joint Technology Initiative) ECSEL (Electronic Components & Systems for European Leadership).

Bij elk van deze initiatieven is er een gecombineerde financiering door de nationale (regionale) overheden en fondsen van de Europese Commissie.

Tabel: deelname aan Art.185- initiatieven en Art.187

Acroniem	Netwerk	Type	Onderwerp	Programma
AAL	Art.185	Thematisch	Active Assisted Living	O&O-bedrijfssteun
Eurostars	Art.185	Horizontaal	R&D-intensieve kmo's	O&O-bedrijfssteun
ECSEL	Art.187	Thematisch	Electronic Components & Systems for European Leadership	O&O-bedrijfssteun

De ECSEL Joint Undertaking is een groot Europees programma onder art.187 waarin de Europese Commissie, de lidstaten en bedrijven samenwerken aan projecten voor elektronische componenten en systemen (inclusief software) Het loopt van 2014 tot 2020 met een Europees subsidiebudget van 1,13 miljard euro en een totaal R&D&I-budget van 4,6 miljard euro. Het agentschap vertegenwoordigt Vlaanderen (en België) en organiseert de financiering van de Vlaamse partners.

De oproepen zijn gesplitst in RIA-projecten (Research and Innovation Actions) en IA-projecten (Innovation Actions and pilot lines). Naast de inzet van het O&O budget door VLAIO werd ook de dotatie van strategische onderzoekscentra (SOCs) ingezet (*in casu* Imec). Na de Europese procedure werden 14 projecten door de Public Authorities Board van ECSEL steunbaar verklaard. In 8 van deze projecten is er deelname van Vlaamse partners, waarbij in 4 projecten beroep gedaan wordt op O&O-bedrijfssteun. Na het toepassen van de O&O selectiecriteria (beperkt tot impact) komen deze vier projecten voor effectieve Vlaamse steun in aanmerking. 5 projecten worden gesteund vanuit de IMEC-dotatie.

Naast de steun toegekend vanuit Vlaanderen wordt ook rechtstreekse steun aan de actoren toegekend vanuit de EU-begroting.

Tabel: overzicht inzet vanuit het Fonds voor Innoveren en Ondernemen, dotatie strategische onderzoekscentra en Europese Commissie in keuro

	Projecten	Partners	Subsidie vanuit Fonds Innoveren en Ondernemen keuro	Subsidie vanuit SOC dotatie keuro	Subsidie vanuit EU keuro	Totaal keuro
O&O bedrijfssteun	6	7 bedrijven (waarvan 2 kmo's)	1.532		1.662	3,194
SOC	6	Imec		8,674	8.674	11.348
Totaal	7		1.532	8.674	11.751	14.542

AAL is een gezamenlijk initiatief van 22 EU-lidstaten en partnerlanden. Het programma steunt specifiek projecten die gericht zijn op het verbeteren van de levenskwaliteit van oudere mensen en dit door middel van het gebruik van informatie- en communicatietechnologie (ICT). Het Active and Assisted Living Programme is een vervolgprogramma van het Ambient Assisted Living Joint programme en loopt van 2014 tot en met 2020.

EUROSTARS is een gezamenlijk initiatief van 34 EUREKA-lidstaten en partnerlanden. Het programma wil 'research-uitvoerende kmo's' meer kansen bieden om via internationale samenwerking een prioritair en marktgericht bedrijfsproject uit te voeren. Hiertoe werd een internationaal gesynchroniseerde procedure uitgewerkt die moet leiden tot 'homogene' subsidiëring (bij goedkeuring van een project worden alle partners gesubsidieerd). EUROSTARS 2 is het opvolgprogramma van EUROSTARS en loopt van 2014 tot en met 2020.

Tabel: overzicht van de steunbeslissingen in 2020 in art.185 en art.187

Netwerk	Aantal projecten	Toegekende steun in keuro
ECSEL JU (Art.187)	4	1.532
AAL (Art.185)	5	412
Eurostars (Art 185)	12	3.627
TOTAAL	21	5.571

6.2.3. Deelname in het EUREKA-programma

EUREKA is een intergouvernamenteel initiatief voor de bevordering van de internationale samenwerking op het vlak van toegepast en marktgericht industrieel O&O.

EUREKA hanteert het bottom-up principe. Bedrijven en hiermee samenwerkende universiteiten en onderzoeksinstituten uit het Vlaams Gewest kunnen voor hun deelname in een project beroep doen op het Agentschap Innoveren & Ondernemen. Het aanvragen van steun in het kader van EUREKA-projecten en de evaluatie van deze aanvragen, gebeurt in overeenstemming met de gebruikelijke procedures van het Agentschap Innoveren & Ondernemen en dit volgens de modaliteiten voor O&O-bedrijfssteun (onderzoekprojecten en ontwikkelingsprojecten).

Het Agentschap Innoveren & Ondernemen vertegenwoordigt het Vlaamse gewest in EUREKA. Dit houdt een betrokkenheid in bij de dagelijkse werking van het netwerk en een gepaste vertegenwoordiging in de beleidsorganen van de intergouvernamentele organisaties EUREKA en Eurostars en in de EUREKA-Clusters PENTA (vroeger CATRENE), ITEA3, EURIPIDES en CELTIC. Het agentschap kent ook steun toe aan projecten in de SMART cluster. Het Agentschap Innoveren & Ondernemen organiseert hiervoor een aanspreekpunt voor Vlaamse bedrijven en instellingen. Potentiële organisatoren of deelnemers aan EUREKA- en Eurostars-projecten kunnen bij dit aanspreekpunt terecht voor advies bij het opzetten van een internationale samenwerking en de daarmee gepaard gaande procedures en keuzes qua steunmodaliteiten.

De samenwerking met landen buiten de EU werd verder uitgewerkt. In dit kader werd in 2020 steun toegekend aan een project met Zuid-Afrika.

Tabel: overzicht van de steunbeslissingen in 2020 in EUREKA-verband

EUREKA-projecten	Aantal projecten	Toegekende steun in keuro
Bottom up EUREKA-projecten	2	441
Projecten in de cluster ITEA3	3	3.627
Projecten in de cluster Penta	2	1.903
Projecten in de cluster Smart	1	1.903
TOTAAL	8	9.497

6.2.4. Overzicht steuntoekenning binnen internationale netwerken en hefboom EU-financiering

Binnen de totaliteit van netwerken in de schema's ERA-Net, Eureka, Art 185 en Art 186 werd in 2020 in totaal 21,28 miljoen steun toegekend vanuit het Fonds Innoveren en ondernemen.

In een aantal netwerken is er een engagement van de EU voor steuntoekenning gekoppeld aan de steun toegekend vanuit het Fonds voor Innoveren en Ondernemen.

Bij twee netwerken is er een engagement van cofinanciering door EU via een terugbetaling aan het Fonds voor Innoveren en Ondernemen na uitbetaling aan de begunstigden. Op het totaal van 21,28 miljoen euro vastgelegd op de Vlaamse begroting zal via deze cofinanciering finaal 1,41 miljoen euro uitbetaald worden door de Europese Commissie voor AAL en Eurostars. Voor Vlaanderen bedraagt de finale betaling (na ontvangst van de terugbetaling) dus 19,87 miljoen euro. Naast deze vorm van cofinanciering is er in Art 187 (ECSEL) ook een rechtstreekse vastlegging vanuit de EU met een rechtstreekse uitbetaling aan de begunstigden, gekoppeld aan de steun van het Fonds voor Innoveren en Ondernemen. In 2020 bedroeg dit 1,66 miljoen euro.

Als rekening gehouden wordt met de twee vormen van cofinanciering door de EU is er een engagement voor een participatie in de betalingen door de EU van 3,08 miljoen euro door de Europese Commissie tegenover een geraamde betaling door Vlaanderen van 19,87 miljoen euro, wat de totale steun toegekend aan de uitvoerders op 22,94 miljoen brengt. Het overzicht gaat in onderstaande tabel (cijfers afgerond op 1 decimaal):

Overzicht betalingen netwerken 2020 in milj. €	
Vastlegging begroting Vlaanderen	21,3
Betaling EU als terugbetaling (AAL & Eurostars)	1,4
Saldo betalingen vanuit Vlaanderen	19,9
Rechtstreekse financiering EU (ECSEL)	1,7
Totale financiering EU	3,1
Totaal engagement betalingen (Vlaanderen+EU)	22,9

Het overzicht van de hefboom van de VLAIO-steun voor EU-financiering aan de projecten in de VLAIO-programma's gaat in onderstaande tabel

Hefboom VLAIO-steun voor EU-steun in VLAIO-programma's in milj €	
Betaling vanuit Vlaanderen	19,9
Betaling vanuit EU	3,1
Totaal	22,9

Naar hefboom dient opgemerkt dat in het ECSEL-netwerk de deelname van VLAIO niet enkel geleid heeft tot een cofinanciering van de Europese Commissie aan de bedrijven als matching met de financiering vanuit het Fonds Innoveren en Ondernemen maar ook aan IMEC, als matching met de inzet van de IMEC-dotatie in samenwerkingsprojecten. Dit bedraagt 8,67 miljoen euro. Via de deelname van VLAIO aan de netwerken is er in 2020 dus een total subsidie vanuit de EU verkregen van 11,75 miljoen euro aan Vlaamse spelers.

Het globale overzicht van steuntoekenning in netwerken inclusief de steun aan IMEC als gevolg van de deelname door VLAIO gaat in onderstaande tabel (afgerond op één decimaal):

Globale hefboom VLAIO-deelname voor EU-steun Vlaanderen 2020 in milj. €			
	VLAIO-progs	IMEC	Totaal
Betalingen Vlaanderen	19,9	8,7	28,5
Betalingen EU	3,1	8,7	11,8
Totaal	22,9	17,3	40,3

6.3 Kruisverbanden Vlaamse financiering en deelname Europese programma's

Er zijn diverse kruisverbanden tussen de steun ingezet vanuit Vlaanderen en de EU-programma's. Hierbij kan VLAIO zowel een dienstverlenende als steunverlenende rol spelen.

Vlaamse spelers kunnen steun krijgen voor O&O in internationale projecten door deelname aan:

1. programma's met financiering vanuit de Europese Commissie,
2. netwerken waarbinnen de Vlaamse programma's ingezet worden;
3. netwerken met gedeelde Vlaams/Europese financiering.

Voor programma's met financiering vanuit de Europese Commissie heeft VLAIO een dienstverlenende rol. Voor facilitering van deelname aan het Horizon Europe programma is dit structureel ingebed in de samenwerking met FWO binnen NCP Flanders zoals hierboven beschreven. Voor programma's buiten Horizon Europe zal VLAIO zich ook inzetten om bedrijven te informeren voor aspecten die aansluiten bij de basisopdracht van VLAIO. Ook voor participatie in de netwerken met financiering vanuit Vlaanderen kunnen bedrijven rekenen op begeleiding en dienstverlening vanuit VLAIO, met doorverwijzing vanuit de mensen die deelnemen aan NCP.

Op niveau van de netwerken met gedeelde financiering komt de financiering vanuit Vlaanderen samen met die vanuit Europa en zijn er diverse interacties tussen VLAIO en EU, zowel naar afspraken voor de inzet van de subsidieprogramma's, strategische uitbouw van de netwerken enz..

Dit geeft diverse activiteiten in de relatie van VLAIO tegenover de Europese en internationale ontwikkelingen.

Dienstverlening

- Om een overzicht te houden over de verschillende Europese steun- en investeringsprogramma's alsook de relevante Europese agentschappen, werd er een overzichtstool opgezet waarbij deze in

kaart gebracht worden: www.eufundingoverview.be. Deze website is vrij toegankelijk en officieel gelanceerd in juli 2020. Sinds deze opstart zijn er maandelijks gemiddeld meer dan 1.000 unieke bezoekers en raadplegen ze samen telkens meer dan 2.500 fiches.

- Vanuit de EU is er een innovatiefonds opgestart bij het Emission Trading System (ETS), waarbij het de bedoeling is om industriële oplossingen naar de markt te brengen die Europa koolstofneutraal helpen maken. In ondersteuning van het departement Omgeving heeft VLAIO de informatie en communicatie naar de Vlaamse actoren voor de eerste 2 oproepen opgenomen.

Cofinanciering

- De netwerken opgezet op initiatief van de EU ondergaan een grote herstructurering bij de start van het nieuwe kaderprogramma “Horizon Europe” (dat zal gelanceerd worden in 2021). De netwerken zoals ze vandaag bestaan, worden afgeschaft en vervangen door nieuwe partnerships. Dit omvat consolidatie waarbij de veelheid van thematische netwerken vervangen wordt door een beperkter aantal partnerschappen. Horizon Europa gaat evenwel verder dan consolidatie en introduceert een meer strategische en impact-gestuurde benadering en wenst met de partnerships een antwoord te bieden op belangrijke socio-economisch vragen.

In 2020 heeft VLAIO een prioritering uitgevoerd naar interesse voor deelname in de portfolio van 34 mogelijke partnerschappen uitgebouwd door de Commissie. Voor deze oefening wordt o.a. gesteund op een bevraging van de speerpuntclusters. Deze prioritering zal de basis vormen voor een beslissing tot deelname wanneer die vraag gesteld wordt. Vanuit de Commissie werd eveneens een concrete vraag gesteld over mogelijke deelname aan 15 partnerschappen uit de portfolio die voldoende ver gevorderd zijn om de volgende stap te zetten. In deze groep van 15 werd heeft VLAIO op basis van de prioritering een engagement genomen voor deelname aan 8, wat aan de Commissie overgemaakt werd. Het overzicht gaat in onderstaande tabel.

Partnerschappen met engagement van VLAIO voor deelname
<p>Co-funded European Partnerships</p> <ul style="list-style-type: none"> • Health and Care Systems Transformation (financial contributions) • Driving urban transitions to a sustainable future (financial and/or in-kind contributions) • Clean Energy Transition (financial contributions) • Blue Oceans (financial and/or in-kind contributions) • Water Security for the Planet - Water4All (financial contributions) • European Partnership for Innovative SMEs (financial contributions)
<p>Institutionalised European Partnerships based on Article 187</p> <ul style="list-style-type: none"> • Key Digital Technologies (financial contributions) • High Performance Computing (financial and in-kind contributions)

Voor de partnerschappen die nog niet klaar zijn en niet opgenomen zijn in deze lijst werden contactpersonen aangeduid om de communicatie met de Commissie op te volgen.

- Er bestaan heel wat netwerken om samenwerking over de landsgrenzen te bevorderen. Binnen België ondervinden ondernemers evenwel soms ook drempels voor samenwerking met bedrijven uit de andere gewesten, waar de bestaande internationale netwerken geen soelaas bieden. Daarom werd in 2020 in samenwerking met Innoviris en SPW een netwerk gestart, BEL-CO, om

bedrijven de kans te bieden samen te werken tussen bedrijven met het Brussels hoofdstedelijk gewest en het Waalse gewest. Dit zal operationeel worden in 2021.

Een netwerk voor kmo's dat vroeger reeds bestond, BEL-SME wordt opgeheven en ingekanteld in dit nieuwe netwerk dat een veel breder toepassingsgebied heeft.

- In 2020 heeft VLAIO beslist toe te treden aan het EuroHPC netwerk beheerd door EWI. Het doel is om op termijn via die deelname financiering van bedrijven, i.h.b. kmo's, mogelijk te maken.

Krachtenbundeling

- In 2020 werd de krachtenbundeling tussen projectfinanciering en dienstverlening verder uitgebouwd in het kader van een geïntensifieerde samenwerking met Nederland. Deze samenwerking is inmiddels uitgebreid met Noordrijn Westfalen. In deze set up worden bedrijven van België en Nederland samengebracht via het Enterprise Europe Network, met een vooruitzicht voor mogelijke financiering van de projectvoorstellen door RVO.nl (Nederland), VLAIO (Vlaanderen), Innoviris (Brussel), SPW (Wallonië) en DLR (Noordrijn-Westfalen) via het Eurostars netwerk. In dezelfde match making werden ook de mogelijkheden toegelicht voor financiering van de projecten vanuit Horizon 2020 (EU-DG onderzoek) en Interreg (EU-structuurfondsen). In 2020 werd een match making georganiseerd in het domein van Life Sciences.

Deelname task forces

- Vanuit VLAIO werd actief deelgenomen aan de Taskforce 'EU-investeringen', geleid door Minister-President Jambon en Minister Crevits. Hierbij werd in de opstartfase van deze Taskforce uitgegaan van een eerste selectie en analyse van Europese programma's vanuit de VLAIO overzichtstool www.eufundingoverview.be.
- Binnen de Taskforce 'Luchtvaart en Defensie', geleid door Minister Crevits, werd door VLAIO de werkgroep 'Innovatie en Europees Defensiefonds' voorgezeten, waarbij specifiek gekeken werd welke VLAIO instrumenten toepasbaar zijn voor de Vlaamse actoren binnen de Luchtvaart en Defensie alsook naar gevraagde aanpassingen, waar mogelijk binnen de wettelijke kaders.
- Binnen de Taskforce 'Ruimtevaart', geleid door Minister Crevits, werd de aanzet gegeven naar een breder impulsprogramma rond ruimtevaart. Dit wordt verder uitgewerkt in een nota aan de Vlaamse regering begin 2021.

6.4 Deelname aan IPCEI (Important Project Common European Interest-IPCEI)

Via IPCEI-projecten (*Important Project Common European Interest-IPCEI*) wil de EU de lidstaten stimuleren om middelen te bundelen in grote projecten die bijdragen aan de concurrentiekracht van de Unie in zijn geheel en aan de grote maatschappelijke uitdagingen. Europa voorziet geen rechtstreekse projectfinanciering maar biedt de lidstaten de mogelijkheid voor een ruimere toekenning van staatssteun. Goedkeuring door de EU na notificatie is vereist.

De Commissie vraagt een engagement van de bedrijven om voldoende middelen in te zetten, maar wil geen projecten goedkeuren die zonder staatssteun ook zouden doorgaan. Daarom worden enkel projecten aanvaard met een duidelijk marktfaal waar staatssteun vereist en proportioneel is. Dit steun op basis van een funding gap analyse die de basis vormt om de maximale steun te bepalen.

IPCEI-projecten omvatten financiering van O&O&I maar ook financiering van een eerste industriële ontwikkeling, wat vrij uniek is. Daarnaast kunnen ook milieu-, energie- of vervoersprojecten gesteund worden, mits deze van groot belang zijn voor de strategie van de Unie.

Vlaanderen heeft in 2019 deelgenomen aan IPCEI-batterijen. Inmiddels zijn zes strategische domeinen gedefinieerd waar in de toekomst IPCEIs verwacht worden. Hier zal een keuze gemaakt worden op basis van een advies van VARIO over de zes domeinen, dat verwacht wordt in de loop van 2021. Omdat voor 2020 een IPCEI rond waterstof aangekondigd werd en waterstof opgenomen is als een prioriteit in het regeerakkoord werd beslist via een '*expression of interest*' te peilen naar de interesse van de bedrijven. Deze proactieve houding bood een basis om een kader uit te werken en te vermijden dat Vlaamse bedrijven kansen zouden missen door te laat in het proces betrokken te worden. Inmiddels werd op 9 september 2020 een advies ontvangen van VARIO voor het deel waterstof waarin het belang van waterstof voor Vlaanderen benadrukt wordt en de beslissing tot deelname bevestigd wordt op basis van de studie.

In België gebeurt de indiening van een notificatie op federaal niveau, maar wordt de financiering primair toegekend vanuit de regio's. Daarom wordt gewerkt met een evaluatiecomité samengesteld door vertegenwoordigers vanuit de regio's met coördinatie vanuit FOD-economie.

Een oproep voor een *expression of interest* werd opengesteld vanuit deze samenwerking in maart met indiening tot 5 juni. Op 17 juli heeft de Vlaamse regering ingestemd met deelname aan het IPCEI-Hydrogen en met een kader voor zo'n deelname (zie non-paper BIS-nota 17 juli 2020). De aanvragers werden uitgenodigd om een uitgewerkte *expression of interest* in te dienen in overeenstemming met dit kader.

Op 1 oktober 2020 werden de uitgewerkte aanvragen ontvangen waarbij elk project individueel besproken werd met mogelijkheid tot bijstellingen tot uiterlijk 9 november 2020. Na doorlichting van deze aangepaste aanvragen werd op 9 december een inhoudelijk verslag overgemaakt aan de voogdijminister. Op basis hiervan werd op 25 januari beslist om 11 projecten op te nemen in de Vlaamse portfolio voor deelname aan IPCEI-Hydrogen. Hierin zijn 20 bedrijven betrokken, meerdere verenigd in joint ventures die optreden als aanvragers.

Inmiddels werd op Europees niveau een manifesto ondertekend door verschillende lidstaten op 17 december 2020, wat beschouwd kan worden als de officiële start van IPCEI-waterstof.

Een match making met bedrijven van de verschillende landen is voorzien in maart 2021, de indiening van de prenotificatie in mei 2021.

6.5. Dienstverlening Innovatiepartnering & Technologietransfer (Enterprise Europe Network)

Enterprise Europe Network Vlaanderen, een samenwerking tussen het Agentschap Innoveren & Ondernemen en Flanders Investment & Trade, behoort tot een netwerk van meer dan 600 partnerorganisaties in de EU, met 4.000 ervaren medewerkers. Het Enterprise Europe Network is een initiatief van de Europese Commissie (DG Interne Markt, Industrie, Ondernemerschap en Midden- en Kleinbedrijf – DG GROW alsook DG Research) dat sinds 2008 de Europese kmo's wil ondersteunen en adviseren. De netwerkpartners zijn stevig verankerd in de diverse Europese regio's en goed geplaatst

voor het verlenen van informatie omtrent Europese regelgeving en financiering, voor het faciliteren van bedrijvencontacten en het helpen opstarten van transnationale innovatieve projecten.

Infosessies en workshops

In 2020 organiseerde Enterprise Europe Network Vlaanderen 12 virtuele workshops voor ondernemingen (hetzij centraal in Brussel, hetzij in de provincies). Hiermee werden 941 Vlaamse ondernemers bereikt. De volgende thema's kwamen daarbij aan bod: business partnering, IPR, Brexit, handelsbelemmeringen,...

Peers 4 Growth:

In het najaar van 2020 hebben wij een transnationale peerlearning workshop georganiseerd voor innovatieve start ups die willen opschalen. Samen met partners uit Spanje, Nederland en Duitsland hebben wij de formule, waar wij in 2019 reeds een award voor kregen tijdens de Annual Conference van EEN, opnieuw ingevuld. Deze virtuele growth booster was succesvol, met de feedback die wij van de KMO's hebben ontvangen zal er een derde sessie volgen in 2021.

Daarnaast waren diverse Vlaamse teamleden ook als spreker of moderator uitgenodigd op de virtuele Annual Conference van het netwerk dat in oktober 2020 georganiseerd werd.

Adviesverlening in het kader van het COSME Programma van de Europese Unie

Enterprise Europe Network Vlaanderen behandelde in 2020 in totaal 245 vragen voor gespecialiseerd advies van ondernemers en leverde daarnaast ook 19 gepersonaliseerde trajectdossiers aan. De meerderheid van de vragen die ondernemers stelden hadden betrekking op toegang tot financiering, CE markering, standaardisering, intra- en extra-communautaire BTW en e-commerce. Ook werden reeds een aantal verkennende vragen gesteld rond de gevolgen van de Brexit.

Partnering services

In 2020 begeleidde Enterprise Europe Network, ondanks de Corona-crisis een aanzienlijk aantal Vlaamse bedrijven naar aanleiding van de technologie- en zakelijke beurzen, handelsmissies of specifieke events met een brokerage luik in diverse lidstaten van de Europese Unie. Deze beurzen werden omwille van lockdown vooral virtueel georganiseerd. In totaal werd er deelgenomen aan 55 events. Tijdens deze brokerage events hadden de Vlaamse ondernemers 905 meetings met buitenlandse bedrijven.

Tevens werden door tussenkomst van het EEN-team 33 structurele partnerships afgesloten tussen Vlaamse bedrijven en hun EU collega's. Wij mogen we besluiten dat de doelstellingen voor 2020 meer dan behaald zijn ondanks de COVID19 crisis.

Tabel: Cijfers consortium report Enterprise Europe Network Vlaanderen 2020

PES 2019	Category	Target consortium	Result consortium	Percentage
1	Participants in regional events	No target	941	

2	SMEs/client receiving individual advisory support	275	201	73%
3	SMEs/client receiving individual partnering support	350	608	173%
4	Brokerage event/missions organised	No target	55	
5	Meetings at brokerage events/company missions	1020	905	88%
6	Expression of interest received	350	86	24%
7	Expression of interest made	275	235	85%
8	Clients in feed-back related actions	40	125	312%
9	Achievements	40	56	140%
10	Cooperation with local stakeholders	18	28	155%
11	Active contribution to network activities	45	81	180%

Dienstverlening in het kader van het European Innovation Council Accelerator programma SME instrument van Horizon 2020 (DG Research)

In 2020 werden er 67 individuele dossiers mbt tot het European Innovation Council Accelerator programma van H2020 afgehandeld: 7 dossiers behaalden een EU cofinanciering., 29 een Seal of Excellence.

Algemene promotie van Enterprise Europe Network Vlaanderen

Om de bekendheid bij ondernemingen in Vlaanderen te vergroten, heeft Enterprise Europe Network Vlaanderen in 2020 geopteerd om vooral te werken met promotiefilms. Er werden 5 video's gemaakt en uitgezonden op Kanaal Z in de reeks Z Ondernemen internationaal op verschillende tijdstippen.

Daarnaast werden er nog 3 afterlives gepubliceerd ter promotie van de EEN-activiteiten via de sociale media.

Deze video's zijn terug te vinden op de website van Enterprise Europe Network Vlaanderen (www.enterpriseeuropevlaanderen.be).

Omdat sociale media belangrijke platformen zijn waar ondernemers dagelijks online actief zijn, is het dan ook evident dat EEN hen actief bereikt via de sociale media. Daarom werkt Enterprise Europe Network Vlaanderen sinds midden 2020 nauw samen met een extern communicatiebureau. Er werd een strategie opgesteld om de bekendheid van Enterprise Europe Network Vlaanderen via de sociale media te vergroten. Deze strategie houdt in: het maandelijks posten van 8 berichten op Facebook en LinkedIn, het opstellen van advertentiecampaagnes op FB, het uitwerken van op maat gemaakte visuals als identiteit van EEN.

EUO4B campagne:

De Europese Commissie heeft een nationale campagne in België gelanceerd in 2020 om de visibiliteit van haar acties voor ondernemers en die van het netwerk te vergroten. Dit was een samenwerking van Wallonie, Brussel en Vlaanderen gericht naar stakeholders die als multipliers een effect zouden moeten teweegbrengen bij de eindconsument. De resultaten van deze campagne zullen duidelijker worden in 2021.

Om klanten te informeren over Europese topics en eigen acties verspreidt Enterprise Europe Network Vlaanderen maandelijks een elektronische nieuwsbrief, met een aparte rubriek met handels- en technologische samenwerkingsvoorstellen die door het EEN-netwerk worden gepromoot. In het maandblad Wereldwijs van FIT verschijnt ook in elk nummer een bijdrage rond de EEN-activiteiten.

Tot slot dient nog vermeld te worden dat het aantal unieke bezoekers van de website van Enterprise Europe Network Vlaanderen in 2020 in totaal 4.848 bedroeg.

7. Beheer Europese structuurfondsen

Het Agentschap Innoveren & Ondernemen staat in voor de uitvoering en het beheer van het Vlaamse EFRO programma en coördineert daarnaast het beheer en de uitvoering van verschillende Interreg - programma's. Door het Agentschap werd verder intensief input geleverd en meegewerkt aan de wetgevende en institutionele onderhandelingen rond het Post2020 Cohesiebeleid die in 2020 de laatste rechte lijn ingingen. Voor zowel EFRO als voor de verscheidene Interreg programma's kwam de opmaak van de respectieve operationele programma's ook op kruissnelheid. Vanwege Europees oponthoud rond het Meerjarig Financieel Kader en aanslepende onderhandelingen over basisregels voor het Cohesiebeleid verschoof het perspectief op een eerst mogelijke indiening van deze operationele programma's naar 2021..

De gevolgen van Brexit en de COVID pandemie zorgden voor (nieuwe) uitdagingen op het vlak van het dagdagelijks beheer van de lopende programma's. Terzelfdertijd gaven Brexit en COVID ook aanleiding tot de creatie van nieuwe EU instrumenten zoals het Brexit Adjustment Reserve, REACT-EU...Het Agentschap speelde mee een belangrijke rol in de totstandkoming en vormgeving van deze instrumenten die in de loop van 2021 verder uitgerold zullen worden.

Met het voormalige Hermesfonds -omgevormd tot het "Fonds voor Innoveren en Ondernemen" (FIO) in 2020 beschikt het agentschap over een instrument dat kan instaan voor de cofinanciering van economische en innovatieve projecten binnen de programma's EFRO Vlaanderen en EFRO Interreg.

7.1. Een efficiënt beheer van het EFRO-fonds: EFRO-Vlaanderen programma

Kader

In het kader van de doelstelling "Investerings in groei en werkgelegenheid" van het Europees Cohesiebeleid 2014 – 2020, verkreeg Vlaanderen een bedrag van € 175 miljoen uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) voor de ondersteuning van projecten die bijdragen tot duurzame economische ontwikkeling en tewerkstellingscreatie, en het realiseren van de objectieven van de Europa 2020-strategie voor een slimme, duurzame en inclusieve groei.

Er worden initiatieven ondersteund binnen 4 prioriteiten (naast de programmawerking):

- 1) Stimuleren van onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie: gericht op slimme specialisatie en kennisvalorisatie van onderzoek;
- 2) Versterken van het concurrentievermogen van kmo's: gericht op het stimuleren van ondernemerschap en het ondersteunen van groei en internationalisatie bij kmo's door het versterken van het kennispotentieel en de capaciteit voor internationaal ondernemen;
- 3) Bevorderen van de overgang naar een koolstofarme economie: gericht op het verbeteren van de energie - efficiëntie in de woningbouwsector en bij kmo's, de reductie van CO² (stedelijke mobiliteit) en het stimuleren van hernieuwbare energiebronnen;

- 4) Stimuleren van een duurzame grootstedelijke ontwikkeling (van toepassing in Gent en Antwerpen): gericht op de aanpassing aan klimaatverandering, bescherming van het leefmilieu en de uitvoering van kleinschalige stedelijke projecten met economische hefboomfunctie.

Activiteiten in 2020

In 2020 werden verspreid over de verschillende prioriteiten en GTI's - 14 projectoproepen gelanceerd, gericht op het bevorderen van kennisvalorisatie (via co-creatie en demonstratieprojecten), het versterken van de Vlaamse kmo's (o.m. via intergemeentelijke samenwerking en digitalisering naar ondernemers, van innovatieve bedrijfsmodellen en internationalisering), het stimuleren van duurzame mobiliteit, energetische renovaties en het gebruik van groene warmte en het stimuleren van een duurzame stedelijke ontwikkeling in Gent en Antwerpen.

Daarbij werden 37 projecten goedgekeurd door de Managementautoriteit voor een totale EFRO-steun van 14 miljoen euro.

Hiervan werden in 2020 28 projecten binnen het bevoegdheidsdomein van het agentschap, gefinancierd vanuit het Fonds voor Innoveren en Ondernemen voor een totaal bedrag van 9,8 miljoen euro. Cumulatief zijn daarmee 91 EFRO-Vlaanderen Hermes-steundossiers goedgekeurd voor een totaal bedrag van 46.102.610 euro. Van deze dossiers betreffen er 9 de Vlaamse bijdrage aan de Technische Bijstand van het EFRO-programma (6.942.599,81 euro) en 82 de eigenlijke cofinanciering voor een EFRO-project (39.160.010,19 euro).

Cumulatief werden sinds de start van het EFRO-programma 475,2 MEUR aan subsidiabele kosten voorzien waarvan 175,98 MEUR bijgedragen door het EFRO.

Onderstaande tabel geeft de stand van zaken van de uitvoering van het programma eind 2020.

Prioriteit	Beschikbaar budget (meuro)	Toegekende EFRO – steun (meuro)	%	Goedgekeurde projecten
Prioriteit 1 - Stimuleren van onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie	87,63	91,56	104,48	78
Prioriteit 2 - Versterking van het concurrentievermogen van KMO's	28,88	27,5	95,27	107
Prioriteit 3 - Ondersteunen van overgang naar koolstofarme economie	35,21	35,48	100,77	51
Prioriteit 4 - Bevorderen van een duurzame stedelijke ontwikkeling	16,9	14,50	85,61	15
Prioriteit 5 – Programmawerking	6,9	6,9	100,0	9
Totaal	175,6	175,98	100,22	260

7.2. Een efficiënt beheer van het EFRO-fonds: Interreg-programma's

Kader

In het kader van de doelstelling "Europese Territoriale Samenwerking" (Interreg) verkreeg Vlaanderen tevens een bedrag van € 172 miljoen uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO).

Interreg-programma's (10 in totaal voor Vlaanderen) zijn het internationale luik van EFRO en ondersteunen internationale samenwerking met het oog op de transformatie van onze regionale economie in lijn met de EU2020 doelstellingen.

Er worden initiatieven ondersteund binnen de volgende topics die op hun beurt doorvertaald worden naar de context van een specifiek Interreg-programmagebied:

- ▶ Overgang naar een kenniseconomie en versterking van innovatie;
- ▶ Overgang naar een koolstofarme economie;
- ▶ Versterken van het concurrentievermogen van kmo's;
- ▶ Valorisatie en duurzaam gebruik van milieu en/of hulpbronnen.

Kernthema's als klimaatverandering en een verbetering van de levenskwaliteit voor burger kleuren verder mee de invulling van deze thema's.

Activiteiten in 2020

In 2020 betroffen de voornaamste Interreg-activiteiten van het agentschap:

- ▶ de vertegenwoordiging van Vlaanderen in de Interreg-programmacomités en relevante EU of intern-Vlaamse werkgroepen;
- ▶ het aansturen van en toezicht houden op het systeem voor controle van projectuitgaven door Vlaamse projectuitvoerders;
- ▶ Het adviseren van en meebeslissen over Interreg-projectvoorstellen alsook vragen voor Hermes cofinanciering hiervoor.
- ▶ het leveren van input rond de EU post2020 regelgeving voor o.a. Interreg, met focus op administratieve vereenvoudiging.
- ▶ het voeren en coördineren van de onderhandelingen rond de operationele programma's 2021-2021 (Interreg VI)

In 2020 verschoof de aandacht gaandeweg steeds meer naar activiteiten verbonden aan de opmaak van de Interreg VI programma's. Daarbij kregen de synergie met het lange termijn beleid van de Vlaamse Regering en andere EU instrumenten bijzondere aandacht. Ook het beheren van de gevolgen van Brexit op de vormgeving en financiering van de toekomstige programma's slokten heel wat energie op. Een aparte vermelding in dit kader verdient de trekkersrol van het Agentschap in de internationale lobby richting de Europese Commissie ter voortzetting van het 2 Zeeën programma.

Een nieuwe en onverwachte uitdaging bood zich aan in de vorm van COVID. De gevolgen van deze pandemie vroegen om een doortastende aanpak waarbij het Agentschap, samen met de programma secretariaten, de nodige administratieve en financiële voorzieningen trof om het verloop en de financiering van de lopende projecten en begunstigden zo veel mogelijk te vrijwaren en te vergemakkelijken.

Verder werden in 2020 de laatste beperkte Interreg restbudgetten weggezet. Daarbij werd gestreefd naar een maximalisatie van de EFRO budget benutting in functie van te behalen indicatoren van de individuele programma's en Vlaamse beleidsprioriteiten. In een beperkt aantal programma's werd hierbij ook ingezet op kleine piloot initiatieven rond het beheren van de lange termijn gevolgen van de COVID pandemie op bijv. de arbeidsmarkt of het grensoverschrijdend verkeer van personen, patiënten...

Op datum van 31.12.2020 waren er nog steeds ruim 400 goedgekeurde Interreg projecten met Vlaamse partners actief waarvan 1/3 getrokken door een Vlaamse Lead partner.

De totaal goedgekeurde projectkost van Vlaamse Interreg 2014-2020 projectpartners bedraagt intussen cumulatief bijna 500 MEUR waarvan ruim 260 MEUR door het EFRO bijgedragen wordt.

Wat het Fonds Innoveren en Ondernemen betreft, werden in 2020 in totaal 15 nieuwe Interreg-steundossiers vastgelegd voor een totaal bedrag van 2,6 miljoen euro.

Cumulatief zijn daarmee 68 Interreg V Hermes steundossiers goedgekeurd voor een totaal bedrag van 14,6 MEUR. Van deze dossiers betreffen er 9 de Vlaamse bijdrage aan de Technische Bijstand van Interreg-programma's (5,8 MEUR) en 59 de eigenlijke cofinanciering voor een Interreg-project (8,8 MEUR)

Meer gedetailleerde informatie over de uitvoering van het Vlaamse EFRO-programma en de Interreg-programma's in Vlaanderen vindt men op <http://www.vlaio.be/efro> onder de rubriek "EFRO in Vlaanderen én Europa" en op de projectendatabank <https://www.efro-projecten.be>.

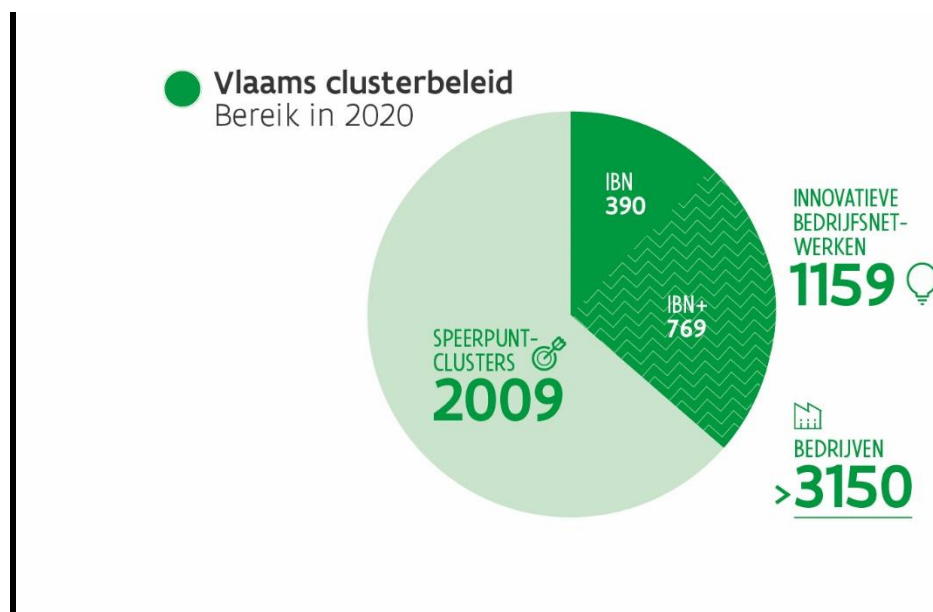
8. Clusterbeleid en specifieke initiatieven

8.1. Speerpuntclusters

Het zwaartepunt van het Vlaams clusterbeleid ligt bij een beperkt aantal grootschalige en ambitieuze speerpuntclusters. Voor deze speerpuntclusters geldt dat ze voor een voor Vlaanderen strategisch domein, in een samenwerkingsverband tussen ondernemingen, kennisinstellingen en overheid (triple-helix) een ambitieuze LT-strategie en competitiviteitsprogramma ontwikkelen en uitvoeren.

Portfolio

In 2020 waren 6 speerpuntclusters actief. Catalisti, SIM, VIL en FLUX50 die startten in 2017 en Flanders' Food en De Blauwe cluster die van start gingen in 2018. Met elk van de speerpuntclusters werd een clusterpact ondertekend,⁵ waarbij engagementen van zowel ondernemingen en kennisinstellingen als de overheid voor de uitrol van het competitiviteitsprogramma van de speerpuntcluster worden vastgelegd. De betrokkenheid van de overheid overstijgt hierbij voor de meeste initiatieven het beleidsdomein economie en innovatie. Er werden ook afspraken gemaakt tussen de speerpuntclusters en het team bedrijfstrajecten dat optreedt als front-office voor VLAIO.

Samen bereiken de speerpuntclusters circa 2.000 ondernemingen. Het gaat hierbij om een mix van grote, middelgrote en kleine Vlaamse ondernemingen.

⁵ Het clusterpact voor de Blauwe Cluster werd in 2019 ondertekend.

Tabel: portfolio van gesteunde speerpuntclusters

	Domein	Start	Steun 1 ^e 3 jr (dzEUR)	# VTE*	# leden
Catalisti	Duurzame chemie	01.01/2017	1.500	7,2	110
VIL	Logistiek	01.01/2017	1.500	8,3	630
SIM	Materialen	01.01/2017	1.364	5,7	169
FLUX 50	Energie	01.01/2017	1.401	4,1	175
Flanders' Food	Agri-voeding	01.01/2018	1.601	8,5	289
De Blauwe Cluster	Blauwe economie	01.01/2018	1.489	6,9	188

*aantal VTE die actief zijn op de door VLAIO gesteunde basiswerking van de speerpuntclusters

Clusterprojecten

De focus van de activiteiten van de speerpuntclusters ligt op het faciliteren van de samenwerkingsprojecten die passen in de clusterroadmap en, voor wat betreft O&O&I, via de geormerkte middelen kunnen gesteund worden. In 2020 hebben de speerpuntclusters samen 51 samenwerkingsprojecten voor een totaal steunbedrag van 55 MEUR gegeneerd op de gereserveerde projectmiddelen. Het gaat om een mix van projecten die gespreid zijn over de TRL-levels: strategisch basisonderzoek, ICON, Coöperatieve bedrijfssteun en collectieve projecten.

Tabel: Projectportfolio per speerpuntclusters

	Beslist in 2020	
	# projecten	steun (MEUR)
CATALISTI	7	10.4
De Blauwe Cluster	7	7.9
FLANDERS' FOOD	8	8.5
FLUX50	9	8.5
SIM	4	8.0
VIL	12	6.1
Interclusterprojecten	4	5.3
Totaal	51	55

Naast de projectgeneratie van clusterprojecten op de geormerkte middelen zijn de speerpuntclusters ook betrokken bij het actief inkoppelen van de clusterleden in andere projectoproepen in Vlaanderen

en Europa. Dit sluit aan bij de verwachting van het beleid dat in de speerpuntclusterdomeinen, met betrokkenheid van de innovatieclusters, ook bijkomende middelen worden geïnvesteerd in innovatie, bovenop de geormerkte middelen vanuit het Fonds Innoveren en Ondernemen.

Om de bijdrage van de speerpuntclusters aan de transitieprioriteiten te intensifiëren werd in 2018 een 2-jarige overheidsopdracht opgestart om de speerpuntclusters te ondersteunen bij de opzet en uitwerking van clusterprojecten in de transitiedomeinen Industrie 4.0, circulaire economie, energie en mobiliteit. De focus ligt hierbij op projecten waar meerdere speerpuntclusters bij betrokken zijn. Dit leidde in 2019 tot de ontwikkeling van een methodologie om samenwerkingsmogelijkheden te detecteren en tot de opstart van de 5 vermelde interclusterprojecten, voor een totaal steunbedrag van 6,2 mio €. In 2020 werd dit verder uitgerold en werden 4 interclusterprojecten gesteund voor een bedrag van 5,3 mio €.

Catalisti

De speerpuntcluster Catalisti heeft als missie om de chemie- en kunststofsector in Vlaanderen te verankeren, nog innovatiever te maken, de competitiviteit te versterken en hun internationale bereik te vergroten.

In 2020 heeft Catalisti zijn innovatieagenda in samenspraak met de leden vernieuwd waarbij de vier innovatieprogramma's zijn hernoemd tot Biobased Value Chains, Process Intensification and Transformation, Circularity and Resource Efficiency en Advanced Sustainable Products. Ook heeft Catalisti in dit werkingsjaar belangrijke inspanningen gedaan voor de VLAIO-studie "Vlaamse industrie koolstofcirculair en CO₂-arm" uitgevoerd door een consortium onder leiding van Deloitte. Catalisti maakt ook deel uit van de stuurgroep van deze studie.

In 2020 telde de cluster 115 leden en waren er 167 unieke ondernemingen actief in de cluster. Er werden 7 projecten gesteund op de geormerkte clustermiddelen met een totale subsidieomvang van 10,4 miljoen euro. Het betrof 5 ICONs, 1 coöperatief onderzoeksproject en de ondersteuning van BlueChem. Hiernaast werden 2 interclusterprojecten goedgekeurd, waarbij Catalisti samenwerkte met FLUX50 en Flanders' FOOD. Naast deze projecten ondersteund door de clusterprojectwerkingsmiddelen, heeft Catalisti verschillende andere projectdossiers actief ondersteund en begeleid, zowel Europese als Vlaamse projecten. Zo heeft Catalisti bijgedragen aan 8 Europese projecten (H2020, BBI en ETS-fund). Als gevolg van de clusterwerking werden in 2019 dertien nieuwe waardenketens gerealiseerd en 6 nieuwe octrooiaanvragen ingediend.

Catalisti - Moonshot

Moonshot heeft tot doel om tegen 2040 technologische doorbraken te realiseren, zowel in producten als processen, die op hun beurt tegen 2050 kunnen bijdragen tot het behalen van de klimaatdoelstellingen in een economische leefbare context. Vlaanderen wil met deze Moonshot op innovatievlak een voortrekkersrol spelen door de komende twee decennia fundamentele doorbraken na te streven in het basisonderzoek aan de kennisinstellingen en die vervolgens toe te passen in de energie-intensieve industrieën (voornamelijk chemie, raffinage en staal). Deze vraaggedreven langetermijnvisie maakt overheid, onderzoekswereld en bedrijfsleven tot bondgenoten voor een succesvolle klimaataanpak. In 2020 werd voor de tweede maal een aanvraagronde georganiseerd van projecten in Moonshot "Vlaanderen CO₂-neutraal".

In totaal werden in 2020 13 Moonshot-projecten goedgekeurd (moonshotflanders.be) waarvan 6 in de vorm van Moonshot sprint SBO's ("sprint" SBO's of 'versnellingsprojecten') met als doel om op korte termijn (18 maanden) een opbouw van kritische massa rond strategische onderzoeksthema's te realiseren. Eveneens worden 7 full SBO projecten gesteund die over een looptijd van 48 maanden als uitgangspunt een significante technologische doorbraak willen realiseren. De operationele werking van de Moonshot coördinatie cel bij Catalisti werd voor 2021 gesteund door middel van een ministerieel besluit op basis van geormerkte Moonshot middelen.

In totaal werd voor ca. 19,7 miljoen euro steun toegekend aan deze projecten.

	Beslist in 2020	
	# projecten	steun (MEUR)
Moonshot full SBO	7	14,6
Moonshot sprint SBO	6	4,6
Ministerieel Besluit Operationele werking Moonshot	1	0,5
Totaal	14	19,7

SIM

SIM, de speerpuntcluster in het domein van de materialen, heeft als missie bij te dragen tot de competitieve positie van de materiaalindustrie in Vlaanderen. Deze missie wordt vertaald naar vier strategische doelstellingen: het versterken van de wetenschappelijke basis en het opzetten van technologieplatformen in relevante thema's; het genereren van een 'open innovatie' omgeving voor nauwe samenwerking tussen de industrie en kennisinstellingen; het ondersteunen van de transitie naar hogere TRL niveaus en internationalisatie.

In 2020 werden 3 ICON-projecten en 1 cSBO-project opgestart binnen de SIM programma's NANOFORCE, M3, MARES en MADUROS. Daarnaast werden in dat jaar 4 nieuwe ICON-projecten goedgekeurd voor een steunbedrag van ca. 8,02 MEUR. Eind 2020 heeft de raad van bestuur van SIM beslist om een nieuw programma rond batterijen op te starten. De evaluaties van de eerste (cSBO) projecten binnen dit programma worden verwacht in 2021. Tot slot werd in 2020 het IBN Composieten ingekanteld als Special Interest Group binnen SIM en herdoopt tot Composites Cluster, met als belangrijkste missie het versterken van de concurrentiepositie van de composietindustrie in Vlaanderen en het vormen van een ecosysteem rond composieten.

VIL

VIL is sinds 2017 erkend als speerpuntcluster Logistiek en heeft als missie om Vlaanderen de Europese draaischijf in de wereldwijde supply chain te maken. In 2020 slaagde VIL er opnieuw in een stijging in het aantal leden op te tekenen met 630 leden waaronder overwegend kmo's. De VIL-leden wordt aangespoord om deel te nemen aan innovatieve projecten als belangrijke trigger om logistieke innovaties in het bedrijfsleven te stimuleren en zo hun competitiviteit te verhogen. De 4 prioritaire

thema's voor de komende periode werden bepaald als digitale transformatie, groene supply chains, hinterland connectie en last mile.

Naast 6 collectieve onderzoeksprojecten (COOCK), één ICON-project en één cSBO-project werden 4 coöperatieve ontwikkelingsprojecten gesteund in 2020.

Naast projectwerking bouwde VIL in 2020 verder aan de invulling van Log!Ville, het in opbouw zijnde logistiek demonstratie- en belevingscentrum. VIL was ook betrokken bij de oprichting van de Logistics Resilience Task Force om uitdagingen door de coronacrisis voor de logistieke sector aan te pakken.

Flux50

De missie van de Vlaamse energiecluster bestaat er in een slimme energieregio Vlaanderen op te bouwen. De speerpuntcluster energie wil hiervoor inzetten op 5 welgekozen innovator zones of thema's, waarbij de marktopportunities en uitdagingen evenals de specifieke troeven van Vlaanderen voor elk van de innovator zones in overweging genomen worden.

Volgende 5 innovator zones werden gedefinieerd: 1) Energiehavens, waarbij men zal focussen op flexibele thermische vermogenstations en warmtenetwerken, demand side management, bi-directionele vermogenstromen van en naar de kust en energieopslag door power-to-products, 2) Microgrids, groepen van geconnecteerde verbruikers, verdeelde bronnen van hernieuwbare energie en energieopslag, binnen een goed gedefinieerde elektrische perimeter; 3) Multi-energie oplossingen voor districten; 4) Energy cloud platforms, die data ter beschikking te stellen van derde partijen, op een uniforme, transparante, kwalitatieve en juridisch correcte wijze; 5) Intelligente renovatie.

In 2020 telde Flux50 een 216 leden (ca. 3/4 KMO); 46 nieuwe leden vonden in 2020 hun weg naar Flux50. Er werden 21 projectaanvragen ingediend waarvan 11 (8 goedgekeurd) werden ingediend op geormerkte middelen Flux50, 6 (3 goedgekeurd) op intercluster middelen en 4 (3 goedgekeurd) in het reguliere kanaal. 67% van de ingediende projecten werden goedgekeurd. Binnen de in 2020 goedgekeurde projecten zijn er 40 bedrijven actief en 8 kennisinstellingen. De ingediende projecten waren evenwichtig verdeeld over de verschillende innovatorzones. 50% van de goedgekeurde projecten waren O&O projecten, 29% ICON projecten en 14 % strategisch basis onderzoek projecten en 7% COOCK projecten.

Verder nam Flux50 deel aan de Moonshot in 2020 en meerdere internationale projecten.

Flux50 breidt zijn internationaal netwerk continu uit zoals blijkt uit deelname aan EU-projecten (Solarise, RegEnergy, Crossroads 2 Sustainable Energy, ConnectSME, SMARTENERGY, SMEL-I, Steps ...) of door het samenwerken met internationale netwerken zoals ICN - het International Cleantech Network en door meer structurele samenwerking met andere clusters, bijvoorbeeld cluster TWEED.

Flanders' FOOD

Flanders' FOOD organiseert sinds 1 januari 2018 de speerpuntcluster van en voor de Vlaamse agro-voedingsindustrie. Dit strategisch open innovatieplatform versterkt de innovatieslagkracht van de doelgroep door het verhogen van de wetenschappelijke en technologische kennis, hanteert hiervoor een geïntegreerde aanpak, en draagt op deze manier bij tot de economische en maatschappelijke ontwikkeling van Vlaanderen. In 2019 vertegenwoordigt Flanders' FOOD 289 ledenondernemingen actief in deze sector. Om de doelstellingen van het innovatieplatform te bewerkstelligen kan Flanders' FOOD bogen op 15 jaar ervaring op het vlak van kennisontwikkeling (via projectwerking), -verspreiding

(o.a. website, nieuwsbrief, activiteiten), -vertaling (in het bijzonder naar innovatievolgers) en -valorisatie (leidend tot nieuwe producten, procesaanpassingen, investeringen, jobs, ...). Samenwerking tussen verschillende actoren (bedrijven, kennisinstellingen en overheidsdiensten) in het agro-voedingssysteem staat daarbij centraal.

In 2020 werden via de geormerkte middelen van Flanders' FOOD 1 csBO project, 4 COOCK-projecten (waarvan 2 ter reductie van de impact van de coronacrisis), 2 ICON-projecten en 1 landbouwtraject gesteund in 2020. Daarnaast is Flanders' FOOD betrokken bij 1 intercluster onderzoeksproject.

In 2020, 2021 en 2022 legt Flanders' FOOD een aantal nieuwe accenten in zijn werking: er zal extra dienstverlening ontwikkeld worden voor starters/scale-ups, complementair aan bestaande initiatieven, er zal extra ingezet worden op de internationalisatie van innovatie bij Vlaamse voedingsbedrijven door hen te begeleiden naar Europese projecten en er zal werk gemaakt worden van een werking 'QuadrupleHelix' waarbij zowel burgers/consumenten een plaats krijgen als dat er samenwerking met overheden i.c. maatschappelijke uitdagingen onderzocht wordt.

De Blauwe Cluster

De Blauwe Cluster (DBC, www.blauwecluster.be) is opgericht door enkele Vlaamse technologieleiders en ondersteunt Vlaamse bedrijven bij het opzetten van partnerschappen met andere bedrijven, kenniscentra en overheidsinstellingen met het oog op de ontwikkeling en de bevordering van economische activiteiten op zee. Deze cluster faciliteert het innovatieproces doorheen de volledige keten, van ideegeneratie tot en met de (internationale) vermarkting.

DBC is actief in 6 thematische domeinen: kustbescherming en minerale rijkdommen; hernieuwbare energie en zoetwaterproductie; maritieme verbinding; duurzame zeevoeding en mariene biotechnologie; blauw toerisme; oceaانvervuiling en afvaloplossingen. Daarnaast zijn er 2 transversale domeinen: ecosysteemaspecten (toepasselijk op alle thematische domeinen, met het oog op het ontwikkelen van duurzame activiteiten) en smart sea (Industrie 4.0 voor de offshore sector). Deze domeinen worden opgevolgd aan de hand van meerdere taskforces (interactieve workshops met bedrijven) waar dieper ingezoomd wordt op de specifieke onderzoeksuitdagingen, en door de wetenschappelijke adviesraad voor afstemming met de onderzoeksagenda's van de Vlaamse kennisinstellingen.

Om de dienstverlening goed af te stemmen op kmo's werd een kmo-comité opgericht. Dit comité is niet enkel een toetssteen voor de werking, maar dient ook om de kmo's onderling elkaar beter te leren kennen.

Daarnaast heeft DBC diverse samenwerkingsovereenkomsten lopen met Vlaamse en internationale clusters, onderzoeksorganisaties, overheden en sectororganisaties.

Enkele verwezenlijkingen uit 2020:

- Er werden 7 projecten positief geëvalueerd door VLAIO voor een totale steun van 7,9 miljoen Euro.
- Daarnaast werden 2 interclusterprojecten positief geëvalueerd waarvoor DBC de coördinerende cluster was (1 met SIM, 1 met Flux50), voor een totale steun van 3,27 miljoen euro.
- DBC was mede-organisator van de internationale G-STIC-conferentie te Brussel, rond hoe technologie en innovatie kan bijdragen aan het behalen van de Strategic Development Goals

van de Verenigde Naties. Tijdens dit event heeft DBC voor de eerste maal de “Blue Innovation Awards” uitgereikt.

- De werking rond kmo's heeft geleid tot de indiening van 2 innovatieprojecten bij VLAIO welke exclusief door kmo's worden uitgevoerd. Ook in 2021 worden enkele gelijkaardige projecten verwacht.

Flanders.HealthTech

De Vlaamse Regering stelde in 2019 in de context van het Vlaams Beleidsplan Gepersonaliseerde Geneeskunde voor om de opdracht van het innovatieve bedrijfsnetwerk Flanders.Health binnen de looptijd van het huidige contract uit te breiden om een speerpuntclusterdossier voor te bereiden.

Ondersteunend daaraan werd tevens een studieopdracht uitgeschreven voor ‘GAP analysis & roadmap’, deze werd toegekend aan PWC/Innovigate. Deze ‘GAP analysis & roadmap’ werd eind maart 2020 afgerond. Mede op basis van de inzichten uit deze studie werkt Flanders.Health sindsdien - in nauw overleg met VLAIO - een speerpuntcluster dossier uit onder de naam Flanders.HealthTech en verzamelt het de daarvoor noodzakelijke intentieverklaringen en financiële engagements van bedrijven en andere stakeholders. De belangrijkste stakeholders omvatten Vlaamse bedrijven uit de ICT, Medtech en bio/pharma sectoren. Naast de onderzoeksinstituten en hun ziekenhuizen zijn ook verschillende koepelorganisaties betrokken waaronder Agoria, VOKA, zorgnet ICURO...

Dit proces was eind 2020 nog aan de gang.

8.2. Innovatieve BedrijfsNetwerken

Innovatieve bedrijfsnetwerken zijn bedoeld voor kleinschalige clusterinitiatieven die tot doel hebben om binnen een kort tijdsbestek een dynamiek van samenwerking op gang te brengen tussen ondernemingen rond een specifiek thema, vaak in een nichemarkt. De focus ligt hierbij op zowel het uitbouwen en versterken van het ecosysteem als onderling doen samenwerken van de ondernemingen en andere actoren binnen de cluster.

Portfolio

Tabel: Steun aan innovatieve bedrijfsnetwerken

	Projecten ingediend	Projecten gesteund	Steun toegekend
1e oproep (2015-2016)	25 (40)*	14	4,7 MEUR
2e oproep (2017-2018)	12 (25)	6	1,5 MEUR

*aantal projecten ingediend in fase 1 en fase 2.

In 2016 en 2018 werd, respectievelijk bij een eerste en tweede oproep voor innovatieve bedrijfsnetwerken steun toegekend aan 14 en 6 initiatieven voor een totaalbedrag van 4,7 respectievelijk en 1,5 MEUR. Dit brengt het totaal aantal door VLAIO gesteunde innovatieve bedrijfsnetwerken op 20. De innovatieve bedrijfsnetwerken uit de eerste oproep hebben medio 2020

allemaal hun einddatum bereikt en worden niet langer financieel ondersteund door VLAIO. Verschillende van deze initiatieven hebben het potentieel en ook de ambitie om zich als cluster met een duurzame positie in het Vlaamse innovatielandschap te ontwikkelen. Een grote moeilijkheid die zij hierbij ervaren is om de periode na de overheidsfinanciering te overleven en een eigen zelf bedruipend financieringsmodel te ontwikkelen. Om deze bottleneck te overwinnen, heeft het agentschap een opdracht gegund aan KPMG om een 5-tal clusters te ondersteunen in de ontwikkeling van een duurzaam businessmodel voor de clusterorganisatie. Het traject werd succesvol doorlopen door 5 innovatieve bedrijfsnetwerken en resulteerde in 4 initiatieven die op eigen benen de clusterwerking verder uitbouwen. In totaal komt dit op 9 innovatieve bedrijfsnetwerken die zijn doorgestart met eigen middelen of ingekanteld zijn in een bestaande organisatie.

Tabel: Portfolio van gesteunde innovatieve bedrijfsnetwerken

	Uitvoerende organisatie(s)	Aantal leden*	Einddatum IBNproject	Doorstart of inkanteling
Power to Gas	Waterstofnet vzw	68	31.08.2019	Doorstart met financiering via EWI
Aircargo Belgium	ACB vzw	147	30.09.2019	Doorstart op eigen kracht
B-HIVE	B-hive vzw	/	30.09.2019	stopgezet
BIM	WTCB	90	30.09.2019	Fusie met bouwindustrialisatie tot cluster binnen WTCB
Digitizing Manufacturing	Sirris	/	30.09.2019	Activiteiten terug bij Sirris opgenomen
EUKA	EUKA vzw	274	31.12.2019	Inkanteling Flanders Make
Composieten	AGORIA	/	31.12.2019	Inkanteling SIM
Smart Digital Farming	ILVO	33	31.12.2019	Doorstart binnen ILVO
Innovatieve Coatings	Sirris – Centexbel	/	31.12.2019	stopgezet
Bouwindustrialisatie	WTCB – Wood.be		31.12.2019	Fusie met BIM tot cluster binnen WTCB
Offshore energie	Sirris – Ugent	/	29.02.2020	Verdergezet in nauwe samenwerking met de Blauwe Cluster
FLAG	FLAG	81	31.03.2020	Inkanteling Agoria
Groen Licht Vlaanderen	GLV vzw	76	31.03.2020	Doorstart op eigen kracht
Flanders Bike Valley	FBV vzw	/	31.03.2020	Verderzetting op eigen kracht
MAAS	ITS.be	78	30.06.2021	> smart cities programma
IoT4Society – Smart Cities Vlaanderen	DSP Valley- Citlylab	47	31.07.2021	> smart cities programma
Flanders.Health	Flanders.bio- DSP Valley - Medtech	147	30.11.2021	> SPC

Smart Buildings in use	WTCB	34	31.10.2021	
Space 4.0	VRI vzw	30	30.09.2021	> impulsprogramma
IoTValuechain – The Beacon	Agoria	54	31.12.2021	> smart cities programma

(*) beperkt tot de ondernemingen.

Dynamiek

De doorgestarte en 6 gesteunde innovatieve bedrijfsnetwerken bereiken samen ruim 1.100 Vlaamse ondernemingen, weliswaar zonder rekening te houden met ondernemingen die lid zijn van meerdere clusters. Deze clusterinitiatieven slagen er wel degelijk in om ondernemingen onderling te doen samenwerken. Zo werden bij de gesteunde IBNs 56 samenwerkingsinitiatieven opgestart in de periode 2019-2020. Voor de financiering van deze projecten doen zij beroep op het reguliere steuninstrumentarium van het agentschap. Sommige innovatieve bedrijfsnetwerken doen voor de financiering van deze projecten ook succesvol beroep op andere Vlaamse en Europese middelen, terwijl andere samenwerkingsinitiatieven zonder steun worden opgestart.

Lerend netwerk

Naast het louter financieel ondersteunen van de clusters wordt door het agentschap ook veel belang gehecht aan een faciliterende en operationele ondersteuning van de clusterorganisaties. Deze rol wordt in hoofdzaak opgenomen via de accountmanager die de cluster van nabij opvolgt. Daarnaast worden op groepsniveau een aantal initiatieven uitgewerkt om de werking van de clusters te ondersteunen. Het lerend netwerk voor clusterorganisaties is daar het belangrijkste van. In dit netwerk komen de clustermanagers en medewerkers van de speerpuntclusters en innovatieve bedrijfsnetwerken samen om kennis op te doen en ervaringen uit te wisselen rond clusterspecifieke topics. De uiteindelijke doelstelling is om hun competenties te verhogen zodat de clusters aangestuurd worden door een professioneel team om op die manier de clusterexcellentie te verhogen.

In 2020 konden de geplande fysieke bijeenkomsten van het 'lerend netwerk voor clusterorganisaties' omwille van de coronamaatregelen niet doorgaan. Omdat de ervaringsuitwisseling en het van elkaar leren toch als een belangrijk aspect beschouwd wordt in de verdere uitrol van de clusterwerking werd in het najaar van 2020 een online alternatief uitgewerkt. De online sessies worden opgebouwd rond een aantal thema's die relevant zijn voor de dagelijkse werking van een cluster, met name communicatie, ledenbeheer, projecten en intellectuele eigendom.

9. Missies en transities

Het Team Missies & Transitie startte in 2020 met zijn opdracht. Die bestaat er in om missies en transities vanuit VLAIO te ondersteunen. Deze missies en transities zijn gekoppeld aan de grote maatschappelijke uitdagingen en maatschappelijke relevantie, die daarmee sterk mee in beeld komen. De centrale thema's voor dit team zijn: doorgedreven digitalisering van de hele Vlaamse economie en het ecosysteem waarbinnen deze functioneert, de klimaat- en energietransitie en de transitie naar een circulaire economie.

Het team heeft voor deze thema's in de eerste plaats een horizontale rol, waarbij we over alle steunmaatregelen, diensten en bij uitbreiding de VLAIO-partners de activiteiten rond die thema's opvolgen en stimuleren. Een belangrijke deelopdracht is beleidsrapportage op deze vlakken.

Verder heeft het team drie ondersteunende projecten. Naast het opvolgen en vertalen naar het agentschap van de internationale tendensen rond missies en transities, zijn dat het werk rond SDG's en de organisatie van de economische speerpuntprojecten (ESP).

De sustainable development goals (SDG's) van de Verenigde Naties brengen de uitdagingen op het vlak van economische- en sociale ontwikkeling, leefmilieu en vrede richting 2030 samen. Binnen VLAIO onderzoeken we hoe de SDG's kunnen ingezet worden, in de eerste plaats als middel om de maatschappelijke impact zichtbaar te maken en er over te communiceren.

Economische speerpuntprojecten zijn ambitieuze (investerings-)projecten met een onzekere uitkomst maar met potentieel een hoge toegevoegde waarde voor Vlaanderen of een substantiële doorbraak of versnelling. Dit kan bijvoorbeeld zijn op het vlak van klimaat of energie of andere beleidsdoelstellingen. Dergelijke projecten vragen dikwijls samenwerking met de overheid op verschillende vlakken zoals vergunningen, subsidies, ruimtelijke ordening, etc. Om dit proces te verbeteren, zijn afspraken gemaakt binnen de Vlaamse overheid. VLAIO ondersteunt dit, samen met het Departement Omgeving.

9.1. Digitalisering (inclusief beleidsagenda's AI en cybersecurity)

De digitalisering van onze samenleving is de voorbije jaren stevig versneld. Deze omslag is een uitdaging maar is tegelijk een unieke groeiopportunity voor de Vlaamse ondernemingen. Digitalisering maakt bedrijven productiever, kosten-efficiënter en innovatiever. VLAIO zet dan ook sterk in op het verhogen van de digitale readiness van Vlaamse ondernemingen en wil zoveel mogelijk bedrijven aanzetten tot digitale transformatie. Daarnaast wil VLAIO een boost geven aan de Vlaamse technologieaanbieders op vlak van digitalisering door hen te ondersteunen bij het ontwikkelen van innovatieve digitale oplossingen en het matchen met technologiegebruikers.

We zetten hiervoor het volledige VLAIO-instrumentarium in. Waar relevant wordt daarbij door VLAIO samengewerkt over de beleidsdomeinen heen. De uitrol van de beleidsagenda's artificiële

intelligentie en cybersecurity (zie verder) en de verdere ondersteuning van industrie 4.0 (zie onder punt 9.2) werden ondersteund door enkele nieuwe horizontale initiatieven:

- Met de start van het vernieuwd contract ondernemerschap worden middelen vrijgemaakt om via structurele partners zoals Unizo, VOKA, VCB en het Industriepartnerschap ondernemingen te inspireren, sensibiliseren, informeren over het potentieel van digitale technologieën en waar nodig te coachen/begeleiden bij de uitrol van hun eigen digitaliseringstraject.
- Met het webplatform www.digitaletekomst.be werd in samenwerking met de stakeholders uit het VLAIO-netwerk één platform vormgegeven dat een overzicht biedt van alle initiatieven rond starten met digitalisering, artificiële intelligentie, cybersecurity en industrie 4.0. Dit webplatform bevat inspiratie informatie voor de ondernemingen die die hun eerste digitale stappen nog moeten zetten en voor innovators die een digitale versnelling hoger willen schakelen.

Beleidsagenda's artificiële intelligentie en cyberveiligheid

In 2019 werd beslist jaarlijks respectievelijk 32 Meuro en 20 Meuro te investeren in de beleidsagenda's artificiële intelligentie en cyberveiligheid. VLAIO en EWI beheren deze samen. EWI beheert telkens het luik onderzoek, VLAIO beheert het luik implementatie en beide samen coördineren de flankerende acties.

Voor artificiële intelligentie wil het implementatieluik de adoptie van AI verhogen bij zoveel mogelijk bedrijven. In 2020 werd daarvoor 15,2 MEUR toegekend:

- Binnen het contract ondernemerschap (zie hoger) werd 3 MEUR toegekend voor acties rond AI.
- Een specifieke oproep voor digitale transformatieprojecten ondersteunde de Vlaamse kmo's in de transformatie naar een datagedreven organisatie (56 projecten voor 2,3 MEUR in totaal).
- De TETRA AI-oproep voor hogescholen was gericht op digitaliseringsprojecten vanuit de hogescholen met specifieke aandacht voor toepassingen van AI bij ondernemingen en social profit organisaties (7 projecten praktijkgericht onderzoek voor een totaalbedrag van 2,9 MEUR).
- Eind 2020 werd beslist om 5 provinciale laagdrempelige digitale experimenteerruimtes op te zetten. EFRO voorzag 3 MEUR voor de eerste periode van 2 jaar, aangevuld met 2,1 MEUR uit de AI-beleidsagenda, deels voor de cofinanciering van de kmo's. Zij kunnen daar terecht met hun vragen over nieuwe datagedreven technologieën en voor begeleiding op maat voor het testen en experimenteren met nieuwe datagedreven digitale technologieën.
- Aan 3 AI-ICON-projecten werd 5 MEUR toegekend. Bij deze projecten zijn 10 Vlaamse ondernemingen als partner betrokken.
- Tot slot wordt jaarlijks 132.500 EUR vanuit de beleidsagenda vrijgemaakt voor de vzw Team Bedrijfstrajecten voor de begeleiding van bedrijven.

Voor bewustmaking, opleiding en juridische en ethische omkadering (flankerend luik) van de beleidsagenda AI kende VLAIO in totaal 1,9 MEUR toe:

- Via een thematische ESF-oproep AI voor opleidingen voor de arbeidsmarkt werden 3 projecten gesteund, waaraan 837.340 euro werd toegekend complementair aan de steun van ESF.
- Voor de ondersteuning van digitale competentieopbouw in het secundair onderwijs werd 1.660.000 EUR voorzien, waarvan 1 MEUR uit beleidsagenda AI. Dit betreft 5 projecten bij de Regionale Technologische Centra (RTC's) een project Mediawijs/IMEC en projecten bij Vlaamse Jonge Ondernemingen (Vlajo) en Unizo.
- Voor outreach en de website was 100.000 EUR beschikbaar.

Voor de beleidsagenda cybersecurity is het doel van het implementatieluik het bereiken van een verbeterde cybersecurity maturiteit bij Vlaamse ondernemingen. In 2020 werd daarvoor 9,9 MEUR toegekend:

- Binnen het contract ondernemerschap (zie hoger) werd 1 MEUR toegekend uit de beleidsagenda cybersecurity.
- Er werd een aanbesteding gedaan voor het leveren van dienstverlening rond cybersecurity aan kmo's (CS-verbetertrajecten). Hiervoor werd eind 2020 een totaal bedrag van 4 MEUR toegewezen aan 9 private dienstverleners. De concrete trajecten worden uitgerold in 2021.
- Aan CS-ICON-projecten werd 4,8 MEUR toegekend. Bij deze projecten zijn 9 Vlaamse ondernemingen als partner betrokken.
- Tot slot wordt jaarlijks 132.500 EUR vanuit de beleidsagenda vrijgemaakt voor de vzw Team Bedrijfstrajecten voor de begeleiding van bedrijven

Voor bewustmaking en opleiding (flankerend luik) van de beleidsagenda cybersecurity kende VLAIO in totaal 1 MEUR toe:

- Samen met ESF Vlaanderen werd een oproep gedaan rond 'het ontwikkelen van opleidingen om ondernemingen en hun werknemers voor te bereiden op de implementatie van cybersecurity' (200.000 EUR vanuit de beleidsagenda voor 2 projecten).
- Voor de ondersteuning van digitale competentieopbouw in het secundair onderwijs werd 660.000 EUR voorzien, aanvullend aan de financiering binnen de beleidsagenda AI (zie hoger).
- Voor outreach en de website was 100.000 EUR beschikbaar.

9.2. Industrie 4.0

De transitie naar industrie 4.0 is één van de zeven transitie die Vlaanderen moeten leiden naar een duurzame, veerkrachtige en inclusieve maatschappij in 2050 (VISIE 2050). Ze omvat de noodzakelijke transformaties van bedrijven om competitief te zijn in de nieuwe context van een de geconnecteerde en data-gedreven economie. Digitalisering drijft innovaties op het vlak van technologie, business-modellen en werk, die moeten leiden tot een duurzame en productieve maakindustrie.

VLAIO vervult sinds 2018 de rol van transitie manager industrie 4.0. In 2020 hebben we verder ingezet op de vijf actielijnen zoals voorgesteld in het actieplan. Het doel blijft bij te dragen tot gunstig omgevingsvoorwaarden voor de ontwikkeling van een industrie 4.0 omgeving in Vlaanderen en zoveel mogelijk bedrijven stappen te laten zetten in hun transformatie. De belangrijkste realisaties in 2020 waren:

- ▶ platformwerking: koppeling van de website die een verbinding vormt tussen de (onderzoeks-)partners en de bedrijven aan www.digitaletekomst.be. Hiermee is ook de link gelegd met de beleidsprogramma's over AI en cybersecurity, belangrijke ondersteunende technologieën voor industrie 4.0.
- ▶ versterking van de kennisbasis: inzetten van de middelen van de Strategische Onderzoekscentra Flanders Make en imec, o.a. via coöperatieve bedrijfsprojecten en ICON-projecten.
- ▶ het stimuleren van toepassingen: verdere inzet van het volledige instrumentarium van VLAIO en samenwerking met het uitgebreide VLAIO-netwerk. Het contract ondernemerschap vormt een

uitstekend kader om deze acties te steunen. Verder ontwikkelde het netwerk van industrie 4.0-proeftuinen zich ten volle. Dit netwerk bestaat uit 17 proeftuinen met zeer verschillende invalshoeken op het vlak van technologie, thema (bijvoorbeeld nieuwe businessmodellen, competenties, ...) of toepassingsdomein. COVID 19 vroeg dikwijls een heroriëntering van de aanpak voor deze proeftuinen,

- ▶ omgevingsvoorwaarden: focus op competenties, een van de centrale hefboomen voor de transformatie van de industrie.
- ▶ internationale samenwerking: positionering van Vlaanderen op verwante thema's binnen het Europees beleid (digitalisering en industrie) en internationale outreach. Vooral dit laatste werd als gevolg van COVID in 2020 herschikt.

Meer info en een overzicht van alle lopende acties voor Industrie 4.0 is te vinden op de website www.industrie40vlaanderen.be.

9.3. Klimaat en energie

De klimaat- en energietransitie vormen een essentieel deel van de transitie naar een duurzame economie. Innovatie en ondernemerschap spelen hierin een centrale rol en VLAIO is hierbij reeds lang betrokken, zowel via de reguliere instrumenten als via de clusterwerking.

Sinds begin 2020 worden de bijdragen vanuit VLAIO ondersteund vanuit het team. Op de volgende vlakken werd een belangrijke bijdrage geleverd:

- Het Vlaams Energie- en Klimaatbeleidsplan - VEKP (goedgekeurd op 3 april 2020) brengt de inspanningen samen die Vlaanderen moet leveren richting 2030. Bedrijven spelen hierin een centrale rol, omdat ze zelf belangrijke transformaties zullen moeten ondergaan, maar ook omdat ze een belangrijke rol hebben in het maken van oplossingen. Beide aspecten worden ondersteund door innovatie en ondernemerschap. VLAIO is dan ook verantwoordelijk voor een twintigtal acties uit het VEKP. De uitwerking van het plan, de interne coördinatie, de opvolging en de rapportering werden uitgevoerd in 2020. Dit vormt de basis voor de acties de volgende jaren.
- Met de Vlaamse waterstofstrategie (behandeld door de Vlaamse Regering op 13 november 2020) wil Vlaanderen hier een prominente rol opnemen. Deze strategie werd uitgewerkt samen met EWI en zal in de verdere uitrol sterk vanuit VLAIO ondersteund worden.
- Voor de realisatie van de energie- en klimaatambities, in het bijzonder het bereiken van de eisen met betrekking tot de CO₂-uitstoot zoals geformuleerd in de Europese en Vlaamse actieplannen, moeten grote ontwikkelings- en investeringsprojecten worden uitgevoerd. Voorbeelden zijn initiatieven rond Carbon Capture and Usage (CCU) en Carbon Capture and Storage (CCS) en grote investeringsprojecten voor economisch belangrijke industriële activiteiten in de Vlaamse havens. Deze en andere actoren werden intensief begeleid naar de beste mix van Vlaamse en Europese steuninstrumenten.
- Voor de financiering van de klimaat- en energietransitie zijn er belangrijke steunmaatregelen vanuit de EC. We maken daarom de koppeling met Horizon 2020 en Horizon Europe in de toekomst en vervullen in het bijzonder ook een NCP-functie naar specifieke instrumenten zoals het ETS-InnovationFund en Connecting Europe Fund, samen met het NCP en de Europese coördinatiecel binnen VLAIO. Verder werd bijgedragen tot de invulling van de IPCEI Waterstof.

9.4. Circulaire economie

De economische relevantie van circulaire economie is groot. Ze brengt nieuwe innovatiekansen met zich mee, onder meer in het productontwerp, de productie, de dienstverlening en de businessmodellen en heeft een grote impact op de manier van werken. Dit biedt veel kansen voor ondernemers door minder grondstoffenverbruik en afval, toegang tot nieuwe grondstoffen uit afval, meer ketensamenwerking en het internationaal valoriseren van Vlaamse expertise.

De omslag naar een circulaire economie is een transversaal thema voor de Vlaamse Regering. De ministers Crevits en Demir hebben daarom het publiek-privaat partnerschap 'Vlaanderen Circulair' als centraal platform een doorstart laten maken in 2020. Het beleidsdomein EWI (afgestemd met de departementen WSE en Landbouw en Visserij) stelde een conceptnota op met mogelijke acties, verdeeld over zes actielijnen. Dit zijn: planning en monitoring, versterken van het onderzoek, ondersteunen van innovatie en ondernemerschap, werken aan omgevingsfactoren en randvoorwaarden, internationale samenwerking stimuleren en bredere communicatie en sensibilisering uitwerken.

VLAIO is hierdoor een dragende speler geworden van Vlaanderen Circulair en zal actief meewerken aan de 7 horizontale hefboomen en de 6 thematische werkagenda's. We zijn de trekker voor de hefboom Innovatie en Ondernemerschap en voor de werkagenda circulaire maakindustrie en zullen ons volledig horizontaal instrumentarium inzetten.

Naast deze onderbouwende activiteiten, kunnen voor 2020 de volgende acties vermeld worden:

- Er werd actief meegewerkt aan het opstellen van het beleidsplan bio-economie, samen met EWI. Dit beleidsplan is in december 2020 goedgekeurd door de Vlaamse Regering. De belangrijkste bijdragen van VLAIO zijn de versterking van de werking van de speerpuntclusters rond bio-economie, het ondersteunen van het gebruik van pilootinfrastructuur door kmo's en het stimuleren door Team Bedrijfstrajecten van actoren uit de land- en tuinbouw voor innovatieve samenwerkingen met industriële partners.
- Om projecten toe te leiden naar de juiste steuninstrumenten en begeleiding werd vanuit het team bedrijfstrajecten regelmatig overlegd met de collega's van Vlaanderen Circulair over wederzijdse doorverwijzingen en werd er in samenwerking met Vlaanderen Circulair een FinMix sessie georganiseerd rond het thema circulaire economie waarbij ondernemers met innovatieve uitdagingen en stevige groeiambities de kans werd gegeven om hun plannen voor te leggen aan een panel van financieringsexperts.
- Het vernieuwd contract ondernemerschap zet expliciet in op het thema circulaire economie. Er worden middelen vrijgemaakt om via het industrie partnerschap (met o.a. Agoria, Sirris, Fevia, Centexbel, The Shift, VITO, VIL, VOLTA, Wood.be) ondernemingen te inspireren, te sensibiliseren en te informeren over het potentieel van circulaire economie en waar nodig te coachen/begeleiden bij de uitrol van hun eigen traject.
- Ter voorbereiding van de werkagenda circulaire maakindustrie werd eind 2020 een consultant aangeduid om een studie te voeren om de scope van deze werkagenda af te bakenen, om een aantal prioritaire waardeketens in kaart te brengen en om actielijnen uit te tekenen waarmee we in de tweede helft van 2021 concreet aan de slag gaan.

Bijlagen

Bijlage 1: Beslissingscomité bij het Fonds Innoveren en Ondernemen

Opdracht

In uitvoering van het decreet van 20 november 2015 houdende diverse maatregelen inzake de herstructurering van het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie werd een beslissingscomité bij het Fonds Innoveren en Ondernemen opgericht. Dit beslissingscomité behandelt een groot aandeel van de steun die vanuit het Fonds Innoveren en Ondernemen aan innovatieprojecten wordt toegekend. De andere beslissingen en steuntoekenning volgen de gebruikelijke procedures voor een intern verzelfstandigd agentschap, met beslissingen door de Vlaamse Regering, de bevoegde minister of de administrateur-generaal. De Vlaamse Regering bepaalt welke instrumenten met betrekking tot de steunverlening, tot de bevoegdheid van het beslissingscomité bij het Fonds Innoveren en Ondernemen behoren. Het beslissingscomité kan alle handelingen stellen die verband houden met de toekenning en de opvolging van deze instrumenten of combinaties ervan, waaronder in het bijzonder:

1. vaststellen van de nadere modaliteiten inzake de aanvraagprocedure- en voorwaarden;
2. bepalen van de nadere modaliteiten en criteria voor de programma's en projecten en eventuele combinaties daarvan;
3. organisatie van de oproep tot indiening van de aanvragen en de beoordeling van de ontvankelijkheid ervan;
4. beoordeling van de gegrondheid van de aanvragen;
5. toekenning van steun, met inbegrip van het opleggen van voorwaarden en modaliteiten in de (type-)overeenkomst;
6. oordelen over het verzoek tot herziening van de steunbeslissing;
7. opvolging van het project of programma met inbegrip van de vordering tot terugbetaling van oneigenlijk aangewende steun;
8. bepalen van de voor steun in aanmerking komende kosten.

Het beslissingscomité kan verder ook adviezen verstrekken met betrekking tot de werking, effectiviteit en mogelijke optimalisaties aan deze steuninstrumenten. Het houdt bij de invulling van zijn opdracht ook rekening met de algemene en specifieke beleidslijnen van de Vlaamse Regering, zoals die blijken uit de afspraken tussen het Agentschap Innoveren & Ondernemen en de Vlaamse minister, bevoegd voor het beleidsdomein economie, wetenschap en innovatie.

Het Besluit van de Vlaamse Regering houdende het beheer en de werking van het Fonds voor Flankerend Economisch en Innovatiebeleid en de werking van het beslissingscomité bij dat Fonds legt vast dat het beslissingscomité bevoegd is voor de instrumenten, gebaseerd op de volgende besluiten en de eventuele uitvoeringsbesluiten:

1. het besluit van de Vlaamse Regering van 3 oktober 2003 houdende de instelling van een financieringskanaal voor het strategisch basisonderzoek in Vlaanderen;

2. het besluit van de Vlaamse Regering van 30 april 2004 houdende de oprichting van een programma voor de bevordering van kennistransfer door instellingen van hoger onderwijs;
3. het besluit van de Vlaamse Regering van 18 februari 2005 betreffende de projectmatige financiering van toegepast collectief onderzoek voor de land- en tuinbouwsector;
4. het besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2006 tot regeling van de steun aan projecten van innovatiestimulering, technologisch advies en collectief onderzoek op verzoek van Vlaamse innovatiesamenwerkingsverbanden;
5. het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot regeling van de steun aan projecten van onderzoek en ontwikkeling van het bedrijfsleven in Vlaanderen.
6. Het Besluit van de Vlaamse Regering tot regeling van de steun voor innovatieclusters in Vlaanderen (4 maart 2016).
7. Besluit van de Vlaamse Regering van 12 mei 2017 tot regeling van steun aan ondernemingen voor onderzoek en ontwikkeling met een kennisintensief karakter in Vlaanderen.
8. Besluit van de Vlaamse Regering van 12 mei 2017 tot regeling van steun aan ondernemingen voor ontwikkeling en innovatie in Vlaanderen.
9. Besluit van de Vlaamse Regering van 12 mei 2017 tot regeling van steun aan ondernemingen voor onderzoeksprojecten voor de uitvoering van doctoraatsonderzoek of postdoctoraal onderzoek in samenwerking met onderzoeksorganisaties.
10. Besluit van de Vlaamse Regering van 22 december 2017 tot regeling van steun aan consortia van ondernemingen voor onderzoek en ontwikkeling, ingebed in een ruimer samenwerkingsverband met onderzoeksorganisaties.
11. Besluit van de Vlaamse Regering van 25 mei 2018 tot regeling van steun aan projecten voor collectief onderzoek en ontwikkeling en collectieve kennisverspreiding (COOCK).
12. Besluit van de Vlaamse Regering van 23 februari 2018 tot regeling van de cofinanciering van onderzoek en ontwikkeling in het kader van overheidsopdrachten.

Samenstelling

Voorzitter:

De heer Eric Van Zele

Leden:

Prof. Gilbert Declerck

Prof. Koenraad Debackere

Mevrouw Ria Bollen

De heer Peter Hertog

Mevrouw Sandra Rosvelds

De heer Johan Guldix

De heer Robin De Man

De heer Bart Van Hooland

Mevrouw Ann Viaene

Prof. Silvia Lenaerts

De heer Patrick Maselis

Regeringsafgevaardigden:

De heer Paul De Hondt

De heer Lieven Van Wichelen

Waarnemer:

De heer Hans Willems

De heer Johan Hanssens

Secretaris:

De heer Mark Andries

Belangrijkste thema's in 2020

Het beslissingscomité vergaderde 12 maal in 2020.

De hoofdopdracht is de goedkeuring van steun voor projecten in de toegewezen instrumenten voor innovatie.

Op inhoudelijk vlak zette het beslissingscomité de lijnen uit voor de projectselectie in 2020 en ondersteunde het de beleidsvorming rond het instrumentarium.

Het Hermes beslissingscomité boog zich in 2020 over een aantal centrale thema's zoals de strategie en aanpak inzake valorisatie, internationale samenwerking, IPCEI en relance-aanpak en beleidsprogramma's. Het Hermes beslissingscomité reflecteerde over een kader om de maatschappelijke impact van VLAIO-steun in kaart te brengen via oa. SDGs. En bijzondere aandacht ging naar de opvolging de sterk verhoogde instroom die het beschikbare budget onder druk zette.

Er werd verder uitvoering gegeven aan de beleidsplannen rond artificiële intelligentie (AI), cybersecurity (CS). Er werd ook een specifieke oproep gelanceerd en geëvalueerd voor COOCK-projecten in het kader van corona.

Ook de tweede oproep voor het Moonshot programma "Vlaamse industrie koolstofcirculair en CO₂-arm" werd gelanceerd en geëvalueerd. De werking van de speerpuntclusters Flanders' FOOD en de Blauwe Cluster werd tussentijds geëvalueerd. Het comité nam verder kennis van de jaarrapporten van de andere speerpuntclusters Catalisti, FLUX50, SIM, VIL en van het evaluatierapport van 3 jaar speerpuntclusterwerking.

Het eenvormig kostenmodel over de verschillende steuninstrumenten van het agentschap heen, uitgewerkt in 2019, werd geïmplementeerd in 2020.

Bijlage 2: Ethisch Strategisch Advies Comité

Sinds 11 september 2018 kan onder bepaalde voorwaarden steun gegeven worden aan innovatieprojecten met militair of tweeërlei gebruik ("dual use"). Er werd een Ethisch Strategisch Advies Comité opgericht dat over deze steunaanvragen een bindend negatief advies kan geven.

De leden van het Ethisch Strategisch Advies Comité zijn:

- Mevrouw Natalie Bertels
- Mevrouw Marianne De Voecht
- Mevrouw Hilde Laga (voorzitter)
- De heer Michael Peeters
- De heer Tim Van Langenhove

Het comité sprak zich in 2020 voor het eerst uit over een dossier.

Bijlage 3: Overzicht van de vastleggingen op het Fonds Innoveren en Ondernemen

Onderstaande tabel bevat een overzicht van de vastleggingen op het Fonds Innoveren en Ondernemen in 2020.⁶

Begrotingsartikel	VAK
AI/CS	2.069.637
AMS ONDERNEMERSCHAP (ANTWERP MGT SCHOOL)	30.114
BAEKEL	16.207.978
BEA - KMO-PORTEFEUILLE	40.000.000
BEDR	2.307.479
BEDR - INKOMENSOVERDRACHT VRT O&O	274.129
BEDR - INKOMENSOVERDRACHTEN AION-ILVO CLUSTERS, IBN, SPC, PROJECTEN CLUSTERS	729.780
BEDR - INKOMENSOVERDRACHTEN AION-VITO CLUSTERS, IBN, SPC, PROJECTEN CLUSTERS	3.022.603
BEDR - INKOMENSOVERDRACHTEN AION-VITO IM	154.988
BEDR - INKOMENSOVERDRACHTEN AION-VITO VIS	199.998
BEDRIJFSSTEUN ONDERZOEK	251.621.661
BEDRIJFSSTEUN CLUSTERS	37.666.662
BEDRIJFSSTEUN CORNET/COOCK (COLL O&O EN COLL KENNISVERSPREIDING)	8.733.555
BEDRIJFSSTEUN IM	1.560.223
BEDRIJFSSTEUN ONTWIKKELING	95.750
BEHEER RESEARCHPARK ZELLIK	60.409
BEHEERSVERGOEDING PMV IN HET KADER VAN DE WINWINLENING (ART. 132 DECREET)	188.000
BEHEERSVERGOEDINGEN AAN DERDEN VOOR VERSCHILLENDE MAATREGELEN	2.880.000
BELEIDSAGENDA ARTIFICIELE INTELLIGENTIE	6.717.684
BELEIDSAGENDA ARTIFICIELE INTELLIGENTIE UNIVERSITEITEN EN HOGESCHOLEN	633.579
BELEIDSAGENDA CYBERSECURITY	2.992.357
BELEIDSAGENDA CYBERSECURITY HOGER ONDERWIJS	1.825.511
BEVORDERING ONDERNEMERSCHAP - PRESTARTERS	6.327
CLUSTERS UNIVERSITEITEN EN HOGESCHOLEN	34.502.769
COMPENSATIE INDIRECTE EMISSIEKOSTEN (CARBON LEAKAGE)	89.945.006
CORONA 2020 COMPENSATIEPREMIE TEN GEVOLGE VAN CORONA CRISIS	721.705.553
CORONA 2020 EVENEMENTENSECTOR	50.031.337
CORONA 2020 INKOMENSCOMPENSATIE SLUITING TEN GEVOLGE VAN CORONA CRISIS	1.160.666.280
CORONA 2020 STS (STRATEGISCHE TRANSFORMATIESTEUN)	4.541.237
E-LOKET	1.026.704
FISCALE MINDERINKOMSTEN FEDERALE OVERHEID IN HET KADER VAN DE WINWINLENING (ARTIKEL 132 DECREET)	6.095.202
FLANDERS DISTRICT OF CREATIVITY	2.310.000

⁶ Rapportering op basis van Orafin – toestand maart 2021. Omwille van een verschil in rapporteringsmethode, is het mogelijk dat er een verschil is tussen de cijfers opgenomen in deze tabel en de cijfers in het jaarverslag 2019.

HANDELSKERNVERSTERKING IN GEMEENTEN	61.267
HINDERPREMIE	10.749.760
HOGER ONDERWIJS AI/CS	1.018.689
HOGER ONDERWIJS EFRO	810.213
HOGER ONDERWIJS KENNISDIFFUSIE	5.626.717
HOGER ONDERWIJS STEM	1.410.722
IC VLAANDEREN (VZW BEDRIJFSTRAJECTEN)	5.206.000
IM UNIVERSITEITEN EN HOGESCHOLEN	1.696.800
INITIATIEVEN TER BEVORDERING VAN HET ONDERNEMERSCHAP	23.956.999
INTERNE STROMEN - PARTICIPATIEMAATSCHAPPIJ VLAANDEREN - INKOMENS COMPENSATIE HINDER OPENBARE WERKEN	14.575
INTERNE STROMEN HOGER ONDERWIJS - BEVORDEREN VAN ONDERNEMERSCHAP	621.241
INTERNE STROMEN LRM - EFRO	418.811
INTERNE STROMEN PMV- PROVISIE VOOR INVESTERINGEN IN O&O EN HET BEDRIJFSLEVEN	350.000
INTERNE STROMEN VEB - CLUSTERPROJECTEN	119.649
INVESTERINGSSTEUN AAN ONDERNEMINGEN IN TOEP VAN HET DECREET BETREFFEND HET ECONOMISCH ONDERSTEUNINGSBELEID (ECOLOGIESTEUN)	22.019.084
KMO GROEISUBSIDIE	13.607.935
LANDB	3.409.022
LANDB - Inkomensoverdrachten AION-ILVO	6.541.709
LANDBOUW UNIVERSITEITEN EN HOGESCHOLEN	3.279.588
O&O UNIVERSITEITEN EN HOGESCHOLEN	1.166
ONDERZOEKEN TER ONDERSTEUNING VAN HET BELEID INZAKE TOEGANG TOT FINANCIERING EN/OF ONDENEMERSCHAPSBEVORDERING	881.679
OVERDRACHTEN AAN VITO - STRATEGISCHE ECOLOGIEPROJECTEN	94.506
OVERHEIDSOPDRACHTEN IN FUNCTIE VAN CONTINUERING BELEIDSGERICHT ONDERZOEK INCLUSIEF OPDRACHTEN EN SAMENWERKINGSOVEREEN-KOMSTEN MET DE POM'S	448.336
OVERHEIDSOPDRACHTEN TER ONDERSTEUNING VAN HET INNOVATIEBELEID	4.000.000
PIO - INTERNE STROMEN SPORT VLAANDEREN	105.000
PIO - INTERNE STROMEN VIPA	5.929
PIO (PROGRAMMA INNOVATIEVE OVERH.OPDRACHTEN)	1.007.552
PROEFTUINEN	1.841.106
PROJECTEN IN HET KADER VAN GEBIEDSGERICHTE PARTNERSCHAPPEN EN/OF HET VLAAMS RUIMTELIJK-ECONOMISCH BELEID	826.997
PROVISIE INVESTERINGEN HOGER ONDERWIJS	430.000
PROVISIE VOOR INVESTERINGEN IN O&O EN HET BEDRIJFSLEVEN	1.734.748
RENTETOELAGEN ALS GEVOLG VAN HINDER DOOR OPENBARE WERKEN	58.782
SANERING EN HERONTWIKKELING FORD-SITE	66.737
SCREEN FLANDERS - TERUGVORDERING RENTELOZE VOORSCHOTTEN OP NETTO- ONTVANGSEN	3.500.000
STEM	904.702
STEM - DEPARTEMENT OMGEVING	1.000
STEUN AAN DE SCHEEPVAART IN KADER VAN SANERING EN HERONTWIKKELING FORD-SITE	13.282.000

STS - INVESTERINGSSTEUN AAN ONDERNEMINGEN IN TOEP VAN HET DECREET BETREFFEND HET ECONOMISCH ONDERSTEUNINGSBELEID	27.326.762
STUDIEBEURZEN UNIVERSITEITEN EN HOGESCHOLEN	211
TETRA UNIVERSITEITEN EN HOGESCHOLEN	11.612.211
UITGAVEN VOOR DE AANLEG VAN BEDRIJVENTERREINEN EN VOOR DE HERINGEBRUIKNAME VAN INDUSTRIËLE SITES	17.788.163
VERGOEDING AAN VAF VOOR TAKEN I.K.V. SCREEN FLANDERS	250.000
VIS UNIVERSITEITEN EN HOGESCHOLEN	1.679.584
VLAAMS INTERUNIVERSITAIR INSTITUUT VOOR BIOTECHNOLOGIE	714.649
VLAAMSE COFINANCIERING VOOR EFRO-PROJECTEN	9.419.883
VLAAMSE REGERING UNIVERSITEITEN EN HOGESCHOLEN	91.679
VLIZ	781.687
VLREG	97.175
VLREG - Uitgave Dept MOW	1.547.084
WERKING	446.189
WERKINGSUITGAVEN, GEDEELTELIJK TER COFINANCIERING VAN EUROPESE UITGAVEN EN TER DEKKING VAN DE BEHEERSVERGOEDING AAN DERDEN	3.082.914
Eindtotaal	2.655.749.726

Bijlage 4: Overzichtstabellen bedrijfssteun

Verdeling directe steun aan bedrijven naar bedrijfsgrootte

Maatregel	Grote onderneming	kleine onderneming	middelgrote Onderneming	Eindtotaal
Baekeland-mandaat (MBAE)	6.582.744 €	8.798.277 €	1.165.475 €	16.546.496 €
CIE	89.027.505 €	150.310 €	767.192 €	89.945.006 €
Clusters O&O&I	1.758.366 €	3.029.587 €	665.241 €	5.453.194 €
Digitaal transformatieproject (DTP)		1.765.008 €	568.423 €	2.333.431 €
EPP	1.141.145 €	4.766.044 €	3.082.052 €	8.989.241 €
Hinderpremie Openbare werken		10.601.760 €		10.601.760 €
ICON-project (SOC-ICON)	6.206.953 €	7.941.302 €	1.539.335 €	15.687.590 €
Innovatiemandaten (Fase 2 en Fase 2 na 1)	591.688 €	703.643 €		1.295.331 €
Interdisciplinair coöperatief onderzoek clusterproject (CLUS-ICON-OND)	8.915.126 €	2.178.004 €	2.114.283 €	13.207.413 €
KMO portefeuille		33.442.378 €	4.084.881 €	37.527.259 €
kmo-groeisubsidie (KMOGS)	25.000 €	11.825.843 €	2.151.567 €	14.002.410 €
O&O&I	87.084.757 €	129.438.425 €	23.257.513 €	239.780.695 €
Strategische Ecologie Steun (STRES)	10.000.000 €			10.000.000 €
Strategische Transformatie Steun (STS)	12.150.203 €	9.554.842 €	10.162.954 €	31.867.999 €
Thematisch ICON-project (ICON)	3.285.687 €	1.881.301 €	377.737 €	5.544.725 €
Eindtotaal	226.769.174 €	226.040.974 €	49.936.652 €	502.782.550 €

Provinciale verdeling steun per steunmaatregel

Maatregel	ANTWERPEN	LIMBURG	OOST-VLAANDEREN	VLAAMS-BRABANT	WEST-VLAANDEREN	MZ buiten Vlaanderen	Totaal
Baekeland-mandaat	5.575.534	197.071	5.212.409	3.516.443	751.606	1.320.383	16.573.446
Compensatie Indirecte emissiekosten	49.437.924	17.671.351	20.176.413	668.184	1.991.134		89.945.006
Clusters O&O&I	1.284.097	809.444	1.495.769	331.973	1.292.278	239.633	5.453.194
Collectief onderzoek clusterproject	2.241.290		1.109.915		300.000	929.271	4.580.476
COOCK-project	1.255.828	2.603.094	587.970	1.437.807	319.953	4.408.485	10.613.137
Digitaal transformatieproject (DTP)	937.406	325.209	434.638	254.040	382.138		2.333.431
Ecologiepremie Plus	3.101.509	1.136.363	1.430.139	844.972	2.449.341	26.918	8.989.241
Hinderpremie	2.689.200	934.800	2.443.760	1.823.840	2.710.160		10.601.760
ICON-project	1.610.051	1.241.310	3.205.487	5.312.150	3.561.571	757.021	15.687.590
Innovatiemandaten	747.952	85.052	982.785	1.800.831	132.250		3.748.870
ICON- projecten Clusters	3.560.037	1.539.257	4.178.013	11.739.064	5.747.625	3.207.069	29.971.065
KMO portefeuille	10.247.910	5.186.085	8.716.403	4.928.808	8.192.325	255.728	37.527.259
kmo-groeisubsidie	3.464.920	2.010.422	4.408.386	1.127.936	2.876.441	114.305	14.002.410
Landbouwtrajecten	988.350	356.306	9.515.993	1.054.855	1.652.566	173.760	13.741.830
O&O&I	67.446.234	20.225.282	69.194.626	40.019.185	37.398.779	5.595.806	239.879.912
Screen Flanders	960.000		660.000	1.374.000		506.000	3.500.000
Strategisch basisonderzoek in clustercontext	4.795.930	1.068.182	10.338.154	12.425.511	781.687	3.154.673	32.564.137
Strategische Transformatie Steun (STS)	7.099.193	8.491.288	3.003.807	2.611.328	7.612.382	3.050.000	31.867.999
Technologie-transfer	4.014.589	1.258.894	2.529.476	1.368.768	1.877.557	992.970	12.042.254
Thematisch ICON-project (ICON)	1.454.357	597.632	1.545.863	3.750.887	1.131.587	1.675.686	10.156.012
Strategische Ecologie Steun			2.000.000	8.000.000			10.000.000

Verdeling steun volgens sector

Sector	Toegekende steun	% toegekende steun
Leeg	3.637.429,00 €	0,72%
SECTIE A -- LANDBOUW, BOSBOUW EN VISSERIJ	3.790.904,42 €	0,75%
SECTIE B -- WINNING VAN DELFSTOFFEN	14.515,49 €	0,00%
SECTIE C -- INDUSTRIE	235.298.781,65 €	46,44%
SECTIE D -- PRODUCTIE EN DISTRIBUTIE VAN ELEKTRICITEIT, GAS, STOOM EN GEKOELDE LUCHT	2.959.145,08 €	0,58%
SECTIE E -- DISTRIBUTIE VAN WATER; AFVAL- EN AFVAL-WATERBEHEER EN SANERING	3.699.230,05 €	0,73%
SECTIE F -- BOUWNIJVERHEID	13.766.967,13 €	2,72%
SECTIE G -- GROOT- EN DETAILHANDEL; REPARATIE VAN AUTO'S EN MOTORFIETSEN	41.228.665,21 €	8,14%
SECTIE H -- VERVOER EN OPSLAG	6.763.012,21 €	1,33%
SECTIE I -- VERSCHAFFEN VAN ACCOMMODATIE EN MAALTIJDEN	3.949.995,87 €	0,78%
SECTIE J -- INFORMATIE EN COMMUNICATIE	57.104.730,34 €	11,27%
SECTIE K -- FINANCIËLE ACTIVITEITEN EN VERZEKERINGEN	6.004.434,17 €	1,19%
SECTIE L -- EXPLOITATIE VAN EN HANDEL IN ONROEREND GOED	1.595.606,68 €	0,31%
SECTIE M -- VRIJE BEROEPEN EN WETENSCHAPPELIJKE EN TECHNISCHE ACTIVITEITEN	104.173.971,57 €	20,56%
SECTIE N -- ADMINISTRATIEVE EN ONDERSTEUNENDE DIENSTEN	8.969.716,64 €	1,77%
SECTIE O -- OPENBAAR BESTUUR EN DEFENSIE; VERPLICHTE SOCIALE VERZEKERINGEN	- €	0,00%
SECTIE P -- ONDERWIJS	2.427.448,99 €	0,48%
SECTIE Q -- MENSELIJKE GEZONDHEIDSZORG EN MAATSCHAP-PELIJKE DIENSTVERLENING	6.355.220,00 €	1,25%
SECTIE R -- KUNST, AMUSEMENT EN RECREATIE	1.137.521,57 €	0,22%
SECTIE S -- OVERIGE DIENSTEN	3.755.254,11 €	0,74%
SECTIE T -- HUISHOUDENS ALS WERKGEVER; NIET-GEDIFFE-RENTIEERDE PRODUCTIE VAN GOEDEREN EN DIENSTEN DOOR HUISHOUDENS VOOR EIGEN GEBRUIK	- €	0,00%
SECTIE U -- EXTRATERRITORIALE ORGANISATIES EN LICHAMEN	- €	0,00%

Bijlage 5: Wettelijk kader steunmaatregelen

Kmo-portefeuille

- ▶ 14/02/2013: Ministerieel besluit tot uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 december 2008 tot toekenning van steun aan kleine en middelgrote ondernemingen voor ondernemerschapsbevorderende diensten, wat betreft de aanstelling en de werking van de auditbureaus.
- ▶ 10/01/2014: Ministerieel besluit tot wijziging van het ministerieel besluit van 28 april 2010 met betrekking tot de registratieprocedure voor de subsidieaanvraag of het beheer van het dossier in het kader van de besluiten ecologiepremie, ecologiepremie call, groeipremie en kmo-portefeuille, wat betreft het verbod van het verlenen van een machtiging aan de dienstverlener in het kader van het besluit kmo-portefeuille.
- ▶ 19/05/2014: Ministerieel besluit tot opheffing van artikel 13 en vervanging van de bijlage van het ministerieel besluit van 14 februari 2013 tot uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 december 2008 tot toekenning van steun aan kleine en middelgrote ondernemingen voor ondernemerschapsbevorderende diensten, wat betreft de aanstelling en de werking van de auditbureaus.
- ▶ 26/02/2016: Besluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van steun aan kleine en middelgrote ondernemingen voor ondernemerschapsbevorderende diensten en kmo-groeitrajecten.
- ▶ 30/03/2016: Ministerieel besluit tot uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van 26 februari 2016 tot toekenning van steun aan kleine en middelgrote ondernemingen voor ondernemerschapsbevorderende diensten en kmo-groeitrajecten, wat betreft de steun voor ondernemerschapsbevorderende diensten.
- ▶ 5/11/2019: Ministerieel besluit tot wijziging van artikel 18 en 19 van het besluit van de Vlaamse Regering van 26 februari 2016 tot toekenning van steun aan kleine en middelgrote ondernemingen voor ondernemerschapsbevorderende diensten en kmo-groeitrajecten, wat betreft de steun voor ondernemerschapsbevorderende diensten.

Kmo-groeisubsidie

- ▶ 26/02/2016: Besluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van steun aan kleine en middelgrote ondernemingen voor ondernemerschapsbevorderende diensten en kmo-groeitrajecten.
- ▶ 26/05/2016: Ministerieel besluit tot uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van 26 februari 2016 tot toekenning van steun aan kleine en middelgrote ondernemingen voor ondernemerschapsbevorderende diensten en kmo-groeitrajecten, wat betreft de kmo-groeitrajecten.

Hinderpremie

- ▶ Verordening (EU) nr. 1407/2013 van de Commissie van 18 december 2013 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de de-minimissteun.
- ▶ Decreet van 15 juli 2016 houdende de toekenning van een hinderpremie aan kleine ondernemingen die ernstige hinder ondervinden van openbare werken in het Vlaamse Gewest.

- ▶ Besluit van de Vlaamse Regering van 12 mei 2017 tot uitvoering van het decreet van 15 juli 2016 houdende toekenning van een hinderpremie aan kleine ondernemingen die ernstige hinder ondervinden van openbare werken in het Vlaamse Gewest.

Rentetoelage als gevolg van Hinder Openbare Werken

- ▶ Decreet van 19/11/2010 tot wijziging van het decreet van 07/07/2006 houdende toekenning van een rentetoelage voor ondernemingen die lijden onder de verstoorde bereikbaarheid ten gevolge van hinder door openbare werken.
- ▶ Besluit van de Vlaamse Regering van 17/12/2010 tot wijziging van het Besluit van de Vlaamse Regering van 06/07/2007 tot uitvoering van het decreet van 07/07/2006 houdende toekenning van een rentetoelage voor ondernemingen die lijden onder de verstoorde bereikbaarheid ten gevolge van hinder door openbare werken.

Inkomenscompensatievergoedingen hinder openbare werken

- ▶ Wet van 28 april 2010 houdende diverse bepalingen, in het bijzonder Titel 9, Hoofdstuk 2. Wijziging van de wet van 3 december 2005 betreffende de uitkering van een inkomenscompensatievergoeding aan zelfstandigen die het slachtoffer zijn van hinder ten gevolge van werken op het openbaar domein.

Strategische Transformatiesteun

- ▶ Verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard.
- ▶ Verordening (EU) nr. 2017/1084 van de Commissie van 14 juni 2017 tot wijziging van Verordening (EU) nr. 651/2014.
- ▶ Richtsnoeren inzake regionale steunmaatregelen 2014-2020 (2013/C 209/01) Beschikking van de Europese Commissie van 16 september 2014 tot vaststelling van de Belgische regionale steunkaart 2014-2020.
- ▶ Decreet van 16 maart 2012 betreffende het economisch ondersteuningsbeleid.
- ▶ Besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2013 tot toekenning van strategische transformatiesteun aan ondernemingen in het Vlaamse Gewest.
- ▶ Ministerieel besluit van 1 oktober 2013 tot uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2013 tot toekenning van strategische transformatiesteun aan ondernemingen in het Vlaamse Gewest.
- ▶ Ministerieel besluit van 7 maart 2016 tot uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 februari 2016 houdende de aanpassing van een aantal besluiten van de Vlaamse Regering betreffende de steunverlening aan ondernemingen en tot wijziging van een aantal ministeriële besluiten betreffende de steunverlening aan ondernemingen, wat betreft de bepaling van het begrip werkzame personen, en tot bepaling van de inwerkingtreding van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 februari 2016 en artikel 28 van het decreet van 20 november 2015.
- ▶ Ministerieel besluit van 23 december 2015 houdende de uitvoering van artikel 16 en de aanpassing van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2013 tot toekenning van strategische transformatiesteun aan ondernemingen in het Vlaamse Gewest en de aanpassing van de

ministeriële besluiten ecologiepremie en strategische ecologiesteun aan de algemene groepsvrijstellingsverordening.

Ecologiesteun

Ecologiepremie Plus

- ▶ Verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard.
- ▶ Verordening (EU) nr. 2017/1084 van de Commissie van 14 juni 2017 tot wijziging van Verordening (EU) nr. 651/2014.
- ▶ Decreet van 16 maart 2012 betreffende het economisch ondersteuningsbeleid.
- ▶ Besluit van de Vlaamse Regering van 17 december 2010 tot toekenning van steun aan ondernemingen voor ecologie-investeringen in het Vlaamse Gewest.
- ▶ Ministerieel besluit van 24 januari 2011 tot uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 december 2010 tot toekenning van steun aan ondernemingen voor ecologie-investeringen in het Vlaamse Gewest.
- ▶ Ministerieel besluit van 7 maart 2016 tot uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 februari 2016 houdende de aanpassing van een aantal besluiten van de Vlaamse Regering betreffende de steunverlening aan ondernemingen en tot wijziging van een aantal ministeriële besluiten betreffende de steunverlening aan ondernemingen, wat betreft de bepaling van het begrip werkzame personen, en tot bepaling van de inwerkingtreding van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 februari 2016 en artikel 28 van het decreet van 20 november 2015.

Strategische Ecologiesteun

- ▶ Verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard.
- ▶ Verordening (EU) nr. 2017/1084 van de Commissie van 14 juni 2017 tot wijziging van Verordening (EU) nr. 651/2014.
- ▶ Decreet van 16 maart 2012 betreffende het economisch ondersteuningsbeleid.
- ▶ Besluit van de Vlaamse Regering van 16 november 2012 tot toekenning van steun aan ondernemingen voor strategische ecologie-investeringen in het Vlaamse Gewest.
- ▶ Ministerieel besluit van 20 december 2012 tot uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 november 2012 tot toekenning van steun aan ondernemingen voor strategische ecologie-investeringen in het Vlaamse Gewest.
- ▶ Ministerieel besluit van 7 maart 2016 tot uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 februari 2016 houdende de aanpassing van een aantal besluiten van de Vlaamse Regering betreffende de steunverlening aan ondernemingen en tot wijziging van een aantal ministeriële besluiten betreffende de steunverlening aan ondernemingen, wat betreft de bepaling van het begrip werkzame personen, en tot bepaling van de inwerkingtreding van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 februari 2016 en artikel 28 van het decreet van 20 november 2015.

Compensatie Indirecte Emissiekosten

- ▶ Europese richtsnoeren betreffende bepaalde staatssteunmaatregelen in het kader van de regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten na 2012 (2012/C 158/04).
- ▶ Kaderdecreet van 16 maart 2012 betreffende het economisch ondersteuningsbeleid.
- ▶ Besluit van de Vlaamse Regering van 21 april 2014 tot toekenning van steun aan ondernemingen ter compensatie van indirecte emissiekosten.
- ▶ Ministerieel besluit van 30 april 2014 tot uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van 21 april 2014 tot toekenning van steun aan ondernemingen ter compensatie van indirecte emissiekosten.

Screen Flanders

- ▶ Mededeling van 26 september 2001 van de Commissie aan de Raad, aan het Europees Parlement, aan het Economisch en Sociaal Comité en aan het Comité van de Regio's over bepaalde juridische aspecten in verband met cinematografische en andere audiovisuele werken (2002/C 43/04).
- ▶ Decreet van 16 maart 2012 betreffende het economisch ondersteuningsbeleid.
- ▶ Besluit van de Vlaamse Regering van 9 november 2012 tot toekenning van steun aan audiovisuele werken van het type lange fictie-, documentaire- of animatiefilm, of van animatiereeksen.
- ▶ Besluit van de Vlaamse Regering van 8 december 2017 tot toekenning van steun aan audiovisuele werken van het type lange fictie-, documentaire of animatiefilm, of animatiereeksen (aangehaald als het besluit Screen Flanders).
- ▶ Ministerieel besluit van 23 februari 2018 houdende uitvoering en wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 8 december 2017 tot toekenning van steun aan audiovisuele werken van het type lange fictie-, documentaire of animatiefilm, of animatiereeksen (aangehaald als het besluit Screen Flanders).
- ▶ Ministerieel besluit van 23 januari 2017 houdende de uitvoering van artikel 10 van het besluit van de Vlaamse Regering van 9 november 2012 tot toekenning van steun aan audiovisuele werken van het type lange fictie-, documentaire- of animatiefilm of van animatiereeksen.

Ecologisch en veilig transport van goederen

- ▶ Verordening (EU) nr. 1407/2013 van de Commissie van 18 december 2013 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de de-minimissteun
- ▶ Decreet van 16 maart 2012 betreffende het economisch ondersteuningsbeleid.
- ▶ Besluit van de Vlaamse Regering van 22 september 2017 houdende de regeling van subsidies aan ondernemingen voor uitgaven ter bevordering van ecologisch en veilig goederenvervoer.
- ▶ Ministerieel besluit houdende de regeling van subsidies aan ondernemingen voor uitgaven ter bevordering van ecologisch en veilig goederenvervoer.

O&O-bedrijfsprojecten

Tot en met 30 september 2017:

- ▶ Besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot regeling van de steun aan projecten van onderzoek en ontwikkeling van het bedrijfsleven in Vlaanderen.

Vanaf 1 oktober 2017:

- ▶ Besluit van de Vlaamse Regering van 12 mei 2017 tot regeling van steun aan ondernemingen voor onderzoek en ontwikkeling met een kennisintensief karakter in Vlaanderen.
- ▶ Besluit van de Vlaamse Regering van 12 mei 2017 tot regeling van steun aan ondernemingen voor ontwikkeling en innovatie in Vlaanderen.

Kmo-programma

Tot en met 30 september 2017:

- ▶ Besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot regeling van de steun aan projecten van onderzoek en ontwikkeling van het bedrijfsleven in Vlaanderen.

Vanaf 1 oktober 2017:

- ▶ Besluit van de Vlaamse Regering van 12 mei 2017 tot regeling van steun aan ondernemingen voor ontwikkeling en innovatie in Vlaanderen.

Sprint-projecten

Tot en met 30 september 2017:

- ▶ Besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot regeling van de steun aan projecten van onderzoek en ontwikkeling van het bedrijfsleven in Vlaanderen.

Vanaf 1 oktober 2017:

- ▶ Besluit van de Vlaamse Regering van 12 mei 2017 tot regeling van steun aan ondernemingen voor ontwikkeling en innovatie in Vlaanderen.

Personalised Medicine ICON

- ▶ het besluit van de Vlaamse Regering van 3 oktober 2003 houdende de instelling van een financieringskanaal voor het strategisch basisonderzoek in Vlaanderen;
- ▶ Besluit van de Vlaamse Regering van 22 december 2017 tot regeling van steun aan consortia van ondernemingen voor onderzoek en ontwikkeling, ingebed in een ruimer samenwerkingsverband met onderzoeksorganisaties

Baekeland-mandaten

Tot en met 30 september 2017:

- ▶ Besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot regeling van de steun aan projecten van onderzoek en ontwikkeling van het bedrijfsleven in Vlaanderen.

Vanaf 1 oktober 2017:

- ▶ Besluit van de Vlaamse Regering van 12 mei 2017 tot regeling van steun aan ondernemingen voor onderzoeksprojecten voor de uitvoering van doctoraatsonderzoek of postdoctoraal onderzoek in samenwerking met onderzoeksorganisaties.

Innovatiemandaten

- ▶ Besluit van de Vlaamse Regering van 3 oktober 2003 houdende de instelling van een financieringskanaal voor het strategisch basisonderzoek in Vlaanderen.

Tot en met 30 september 2017:

- ▶ Besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot regeling van de steun aan projecten van onderzoek en ontwikkeling van het bedrijfsleven in Vlaanderen.

Vanaf 1 oktober 2017:

- ▶ Besluit van de Vlaamse Regering van 12 mei 2017 tot regeling van steun aan ondernemingen voor onderzoeksprojecten voor de uitvoering van doctoraatsonderzoek of postdoctoraal onderzoek in samenwerking met onderzoeksorganisaties.

Vlaams InnovatieSamenwerkingsverband (VIS)

- ▶ Besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2006 tot regeling van de steun aan projecten van innovatiestimulering, technologisch advies en collectief onderzoek op verzoek van Vlaamse innovatiesamenwerkingsverbanden.

TETRA

- ▶ Besluit van de Vlaamse Regering van 30 april 2004 houdende de oprichting van een programma voor de bevordering van kennistransfer door instellingen van hoger onderwijs.

COOCK

- ▶ Besluit van de Vlaamse Regering van 25 mei 2018 tot regeling van steun aan projecten voor collectief onderzoek en ontwikkeling en collectieve kennisverspreiding (COOCK).

Landbouw- of LA-trajecten

- ▶ Besluit van de Vlaamse Regering van 18 februari 2005 betreffende de projectmatige financiering van toegepast collectief onderzoek voor de land- en tuinbouwsector.

Vlaams EFRO-programma

- ▶ VERORDENING (EU) Nr. 1303/2013 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 17 december 2013 houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds, het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij en algemene

bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1083/2006 van de Raad.

- ▶ VERORDENING (EU) Nr. 1301/2013 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 17 december 2013 betreffende het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling en specifieke bepalingen met betrekking tot de doelstelling "Investeren in groei en werkgelegenheid", en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1080/2006.
- ▶ VERORDENING (EU) Nr. 1299/2013 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 17 december 2013 betreffende specifieke bepalingen voor steun uit het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling ter verwezenlijking van de doelstelling "Europese territoriale samenwerking"
- ▶ Beslissing van de Vlaamse Regering van 6 juni 2014 tot goedkeuring en indiening bij de Europese Commissie van het EFRO - programma Vlaanderen 2014 – 2020.
- ▶ UITVOERINGSBESLUIT VAN DE COMMISSIE C(2014) 9854 final van 12 december 2014 tot goedkeuring van bepaalde elementen van de het operationele programma "Vlaanderen" voor steun uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling in het kader van de doelstelling "Investeren in groei en werkgelegenheid" voor de regio Vlaanderen in België (2014BE16RFOP002).

Coronamaatregelen

▶ **BVR corona hinderpremie (BVR CHP)**

Besluit van de Vlaamse Regering van 20 maart 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die verplicht moeten sluiten ten gevolge van de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus:

<https://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1032790¶m=inhoud&ref=search&AVIDS=>

▶ **BVR corona compensatiepremie (BVR CCP)**

Besluit van de Vlaamse Regering van 10 april 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die een omzetzdaling hebben ten gevolge van de exploitatiebeperkingen opgelegd door de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus:

<https://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1032868¶m=inhoud&ref=search&AVIDS=>

▶ **BVR corona ondersteuningspremie (BVR COP)**

Besluit van de Vlaamse Regering van 12 juni 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die een omzetzdaling hebben ondanks de versoepelde coronavirusmaatregelen, tot wijziging van de artikelen 1, 9 en 11 van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 april 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die een omzetzdaling hebben ten gevolge van de exploitatiebeperkingen opgelegd door de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus, en tot wijziging van de artikelen 1, 6, 9 en 12 van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 maart 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die verplicht moeten sluiten ten gevolge van de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus:

<https://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1033253¶m=inhoud&AID=1276298>

▶ **BVR Vlaams Beschermingsmechanisme (BVR VBM)**

Besluit van de Vlaamse Regering van 7 augustus 2020 betreffende het Vlaams Beschermingsmechanisme voor ondernemingen die een omzetzdaling hebben ten gevolge van de verstrengde coronavirusmaatregelen genomen vanaf 29 juli 2020, tot wijziging van artikel 10 en 21 van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 juni 2020 inzake de corona

ondersteuningspremie en tot wijziging van artikel 1 van en tot toevoeging van een bijlage aan het besluit van de Vlaamse Regering van 29 mei 2020 inzake de corona handelshuurlening

<https://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1033573¶m=inhoud&ref=search&AVIDS=>

► **BVR Nieuw Vlaams Beschermingsmechanisme (BVR VBM2)**

Besluit van de Vlaamse Regering van 23 oktober 2020 betreffende het Vlaams Beschermingsmechanisme voor ondernemingen die een omzetsdaling hebben ten gevolge van de verstrengde coronavirusmaatregelen genomen op 6 en 16 oktober 2020 en tot wijziging van artikel 6 van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 maart 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die verplicht moeten sluiten ten gevolge van de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus:

<https://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1033780¶m=inhoud&ref=search&AVIDS=>

► **BVR Vlaams Beschermingsmechanisme (BVR VBM3)**

Besluit van de Vlaamse Regering van 13 november 2020 betreffende het Vlaams Beschermingsmechanisme voor ondernemingen die een omzetsdaling hebben ten gevolge van de verstrengde coronavirusmaatregelen van 28 oktober 2020 en tot wijziging van artikel 1, 3 en 4 van en toevoeging van een bijlage aan het besluit van de Vlaamse Regering van 23 oktober 2020 betreffende het Vlaams Beschermingsmechanisme voor ondernemingen die een omzetsdaling hebben ten gevolge van de verstrengde coronavirusmaatregelen genomen op 6 en 16 oktober 2020 en tot wijziging van artikel 6 van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 maart 2020 tot toekenning van steun aan ondernemingen die verplicht moeten sluiten ten gevolge van de maatregelen genomen door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart 2020 inzake het coronavirus

<https://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1033896¶m=inhoud&ref=search&AVIDS=1409699,1409700,1409703,1409704>

Bijlage 6: Overzicht gesteunde bedrijven

